

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว

คำนำ

กรมการข้าว โดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว ได้รวบรวมและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2561 โดยแนวทางในการจัดทำเน้นความสอดคล้องและเชื่อมโยงตามแผนปฏิรูปราชการ 1 ปี ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปี 2561 และแผนปฏิบัติการประจำปีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปี 2561 ข้อมูลและรายละเอียดแผนงาน/โครงการที่บรรจุอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปีจะแสดงให้เห็นถึงภารกิจที่กรมจะดำเนินการภายใต้ภารกิจพื้นฐานและภารกิจตามนโยบายในระดับกระทรวง เพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรของกรมการข้าวใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม รวมถึงการกำกับติดตามประเมินผลได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว

กรมการข้าวหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนปฏิบัติการประจำปี 2561/ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการข้าว ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค หากมีข้อบกพร่องประการใด ขอน้อมรับและยินดีรับข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงในโอกาสต่อไป

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว
กรมการข้าว

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทนำ	ค
ส่วนที่ 1 ทิศทางการดำเนินงานกรมการข้าว ประจำปี 2561	1
- วิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน คำนียมองค์กร กรมการข้าว	2
- โครงสร้างกรมการข้าว	3
- ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์จัดสรร แผนงาน เป้าหมายให้บริการกระทรวง/หน่วยงาน ผลิต/โครงการ/กิจกรรม กรมการข้าวประจำปี 2561	4
- สรุปวงเงินงบประมาณประจำปี 2561 จำแนกตามงบรายจ่าย	5
- รายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำแนกตามผลิต/โครงการ	6
ส่วนที่ 2 สรุปแผนปฏิบัติการประจำปี 2561	25
- รายละเอียดแผนปฏิบัติการกรมการข้าว จำแนกตามแผนงาน	26
ภาคผนวก	127
ก : นโยบายเพื่อยกกระดาษ A4 (รมต.กษ. พลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ)	128
ข : แผนบูรณาการการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ปีงบประมาณ 2561 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	129
ค : แผนบูรณาการการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ปีงบประมาณ 2561 กรมการข้าว	130
ง : แผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ปี 2561	131

บทนำ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว ได้รวบรวมและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2561 ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งของการวางแผนในระยะสั้น โดยสาระสำคัญจะมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการ 1 ปีของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และแผนปฏิบัติการประจำปี 2561 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยในแผนปฏิบัติการประจำปี กรมการข้าว จะบรรจุรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงภารกิจที่หน่วยงานในสังกัดกรมการข้าวจะต้องดำเนินการประจำปีงบประมาณ 2561 มีสาระสำคัญ 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ทิศทางการดำเนินงานกรมการข้าว ประจำปี 2561

ส่วนที่ 2 สรุปรายละเอียดแผนปฏิบัติประจำปี 2561 จำนวน 20 โครงการ จำแนกตามแผนงานหลัก

ส่วนที่ 3 ภาคผนวก

ส่วนที่ 1

ทิศทางการดำเนินงานกรมการข้าว
ประจำปี 2561

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมองค์กร และการกิจตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน

● วิสัยทัศน์

“เป็นองค์กรชั้นนำในด้านการวิจัยพัฒนาข้าว เสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชาวนาอย่างยั่งยืน”

● พันธกิจ

1. ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และคุณภาพผลผลิตข้าว
2. พัฒนาศักยภาพชาวนา และองค์กรชาวนาให้เข้มแข็ง
3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการผลิตข้าว และเครื่องจักรกลการเกษตร
4. ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าข้าว ผลิตภัณฑ์แปรรูป และผลพลอยได้จากข้าว
5. วิจัยและพัฒนาารูปแบบบูรณาการด้านการผลิต การแปรรูป และบรรจุภัณฑ์ข้าว

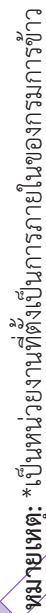
● ค่านิยมองค์กร RICE

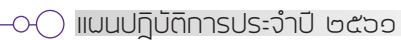
R = Responsibility	หมายถึง	ความรับผิดชอบต่อสังคม
I = Integrity	หมายถึง	ยึดมั่นคุณธรรม ทำในสิ่งที่ถูกต้อง
C = Credibility	หมายถึง	ความน่าเชื่อถือ
E = Excellence	หมายถึง	เป็นองค์กรที่มีความเป็นเลิศ

● การกิจตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน

1. ศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะ และจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าวของประเทศรวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือกับต่างประเทศในเรื่องข้าว
2. ศึกษา วิจัย ทดลอง และพัฒนาเกี่ยวกับพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต การอารักขา วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป และมาตรฐานพันธุ์ข้าว
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมและคุ้มครองพันธุ์ข้าว
4. ดำเนินงานเกี่ยวกับการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานข้าว
5. ดำเนินการผลิตและส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ข้าว
6. ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มการพัฒนากระบวนการจัดการสินค้าข้าวการแปรรูปข้าวและผลิตภัณฑ์และสนับสนุนการค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวเพื่อตลาดเฉพาะ
7. ส่งเสริม สนับสนุน และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการผลผลิตข้าวรวมทั้งอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว
8. ส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่องค์ความรู้แก่ชาวนาและผู้ประกอบการด้านข้าว
9. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมการข้าวหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๑

งบประมาณกรมการข้าว

งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2560 เป็นวงเงิน 2,246.1790 ล้านบาท

งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2561 เป็นวงเงิน 3,612.6633 ล้านบาท

ประกอบด้วย 6 แผนงาน เพิ่มขึ้น จากปี 2560 เป็นเงิน 1,366.4843 ล้านบาท (60.83%)

จำแนกแผนงาน/ผลผลิต/โครงการ ตามหมวดรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

แผนงาน/ผลผลิต/โครงการ	งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2560	งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2561					
		งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวมทั้งสิ้น
รวมทั้งสิ้น	2,246.1790	759.477	1,448.8461	695.6783	703.4471	5.2149	3,612.6633
1. แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	368.4486		251.2457	87.1969	3.4471	5.2149	347.1046
1 ผลผลิตการวิจัยและพัฒนาข้าว	80.6905		15.1185	54.5263			69.6448
2 ผลผลิตการผลิตสินค้าข้าวได้รับการส่งเสริมและพัฒนา	287.7581		236.1272	32.6706	3.4471	5.2149	277.4598
2 แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้	21.6605		21.6605	1.0320			22.6925
3 โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้	21.6605		21.6605	1.0320			22.6925
3 แผนงานบูรณาการ การวิจัยและนวัตกรรม	234.5576		225.6188	0.8640			226.4828
4 โครงการวิจัยและพัฒนาข้าว	234.5576		202.0575				202.0575
5 โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าว			23.5613				23.5613
6 โครงการส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมโดยการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ				0.8640			0.8640
4 แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร	776.5491		895.3628	601.8535	700.0000		2,197.2163
7 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง	15.0000		16.6778				16.6778
8 โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน	151.4284		7.7870	5.0940			12.8810
9 โครงการเกษตรอินทรีย์	35.3648		37.6972		700.0000		737.6972
10 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	16.9250		18.3850				18.3850
11 โครงการขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	256.1875		8.2500	464.6715			472.9215
12 โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	151.6961		8.2500	464.6715			778.2842
13 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร	4.7060		5.8115				5.8115
14 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวและการจัดการข้าว	93.3330		63.3001	43.8380			107.1381
15 โครงการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการแปรรูปข้าว	2.9273		3.9200				3.9200
16 โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว			4.5000				4.5000
17 โครงการส่งเสริมและพัฒนากาการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ	48.9810		39.0000				39.0000
5 แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการค้าสินค้าตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	57.0838		41.0539	4.7319			45.7858
18 โครงการส่งเสริมการค้าสินค้าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	44.5600		35.0701	3.3920			38.4621
19 โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง	12.5238		5.9838	1.3399			7.3237
6 แผนงานบุคลากรภาครัฐ (ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ)	787.8794	759.4769	13.9044				773.3813
20 ผลผลิตรายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ		759.4769	13.9044				773.3813

รายละเอียดงบประมาณจำแนกตามแผนงาน และผลผลิต/โครงการ

1 แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

347,104,600 บาท

1.1 ผลผลิตที่ 1 : การวิจัยและพัฒนาข้าว

69,644,800 บาท

1.1.1 วัตถุประสงค์ :

กรมการข้าวในฐานะที่มีภารกิจหลักในการสนับสนุนด้านการผลิตข้าวของประเทศซึ่งมีความจำเป็นต้องมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาการผลิตข้าวของประเทศให้สามารถแข่งขันได้ มีการพัฒนาความรู้และทักษะเพิ่มสมรรถนะให้แก่บุคลากรด้านการวิจัยให้ทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ

1.1.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	15.1185	54.5263	-	-	69.6448
1. เพิ่มประสิทธิภาพงานวิจัย	15.1185	54.5263	-	-	69.6448

1.1.3 เป้าหมายผลผลิต งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของผลผลิต
จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : จำนวนพันธุ์ข้าวที่เพิ่มผลผลิตได้รับการรับรองพันธุ์	พันธุ์	2	4	4	5	5
		(6)				
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	80.6905	69.6448	15.8744	16.6681	17.5015
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	80.6905	69.6448	15.8744	16.6681	17.5015
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	25.9763	15.1185	15.8744	16.6681	17.5015
- งบลงทุน	ล้านบาท	54.7142	54.5263	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

1.2 ผลผลิตที่ 2 : การผลิตสินค้าข้าวได้รับการส่งเสริมและพัฒนา

277,459,800 บาท

1.2.1 วัตถุประสงค์ :

- เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ดีขั้นพันธุ์คัด/หลักไว้บริการส่วนราชการและเกษตรกร
- เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ให้แก่องค์กรและชาวนาพร้อมให้วิชาการด้านข้าว
- เพื่อสืบสานอนุรักษ์ภูมิปัญญาอาชีพการทำนาและสร้างชาวนารุ่นใหม่
- เพื่อติดตามสถานการณ์ พยากรณ์และเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว

1.2.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	236.1272	32.6706	3.4471	5.2149	277.4598
1. บริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวพัฒนาศักยภาพองค์กรและชาวนา	236.1272	32.6706	3.4471	5.2149	277.4598

1.2.3 เป้าหมายผลผลิต งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของผลผลิต จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : จำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีที่ผลิตได้	ตัน	73,000	3,300	3,310	3,320	3,330
		(54,769)				
เชิงปริมาณ : จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาความสามารถในด้านข้าว	ราย	17,400	24,000	25,000	26,000	27,000
		(18,196)				
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	287.7581	277.4598	245.9500	255.788	265.6260
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	287.7581	277.4598	245.9500	255.788	265.6260
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	48.9348	236.1272	236.7711	246.5091	256.2471
- งบลงทุน	ล้านบาท	30.0330	32.6706	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	3.5495	3.4471	3.6000	3.6000	3.6000
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	5.2408	5.2149	5.5789	5.6789	5.7789

2 แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 22,692,500 บาท

2.1 โครงการที่ 1 : โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

22,692,500 บาท

2.1.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพียงพอต่อการบริโภค
- เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวให้เกษตรกรสามารถผลิตข้าวปลอดภัยได้อย่างถูกต้อง
- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม และพื้นที่ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง

2.1.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	21.6605	1.0320	-	-	22.6925
1. ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้	21.6605	1.0320	-	-	22.6925

2.1.3 เป้าหมายผลผลิต งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของผลผลิต จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : จำนวนเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการพัฒนาความสามารถในการผลิตข้าว	ราย	5,760	5,760	5,760	5,760	5,760
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการผลิตข้าว	ร้อยละ		80	80	80	80
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	39.5755	22.6925	22.6925	22.6925	22.6925
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	39.5755	22.6925	22.6925	22.6925	22.6925
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	39.5755	21.6605	22.6925	22.6925	22.6925
- งบลงทุน	ล้านบาท	-	1.0320	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

3 แผนงานบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม

226,482,800 บาท

3.1 โครงการที่ 1 : โครงการวิจัยและพัฒนาข้าว

226,482,800 บาท

3.1.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อปรับปรุงพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพเมล็ดดีที่ตลาดต้องการ ต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูข้าวแบบหลากหลาย (multiple resistance) เหมาะสมสำหรับปลูกได้ตลอดปีในพื้นที่ภาคต่าง ๆ ของประเทศ
- เพื่อยกระดับผลผลิตข้าว ทำให้เกิดความมั่นคงด้านอาหาร และชุมชนอย่างยั่งยืน ตลอดจนได้ชุดเทคโนโลยี ที่เหมาะสมในการเพาะกล้าเชิงพาณิชย์ พัฒนารูปแบบในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวลูกผสมเชิงพาณิชย์โดยเกษตรกร มีส่วนร่วม และจัดทำแผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวในระบบนิเวศต่างๆ ในเขตภาคกลาง และภาคตะวันตกของประเทศไทย
- เพื่อได้ข้อมูลปัจจัยการระบาดของแมลงและศัตรูข้าวที่สำคัญ ได้จุลินทรีย์ปฏิปักษ์ที่มีประสิทธิภาพควบคุมโรคที่สำคัญของข้าวมากขึ้น และจำแนกชนิดเชื้อจุลินทรีย์สาเหตุโรคของแมลงศัตรูข้าวที่สำคัญ ไอโซเลท/ สายพันธุ์เชื้อใหม่ๆ ในประเทศไทย รวมทั้งได้เทคโนโลยีการป้องกันกำจัดที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ปลูกข้าวภายใต้สภาวะภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง
- เพื่อฟื้นฟูและศึกษาคุณค่าลักษณะของเชื้อพันธุกรรมข้าว ค้นหาที่สำคัญๆ และจำแนกความหลากหลายของพันธุกรรมข้าว อนุรักษ์แหล่งพันธุกรรมและใช้ประโยชน์ทรัพยากรข้าวป่า และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ข้าวพันธุ์พื้นเมือง
- เพื่อนำเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ข้าวให้ได้ลักษณะที่ต้องการได้แก่ ต้านทานโรคไหม้ ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ฯลฯ อีกทั้งยังใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการตรวจสอบความหลากหลายทางพันธุกรรมของข้าว เชื้อสาเหตุของโรค และแมลงศัตรูข้าว รวมถึงการพัฒนาการผลิตชุดตรวจสอบโรคไวรัสข้าวและขอบใบแห้งเพื่อใช้ในการเตือนภัยทางการเกษตรและการปรับปรุงพันธุ์ข้าว
- เพื่อหาวิธีการตรวจสอบคุณภาพข้าวที่เหมาะสมและครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ทางเคมีฟิสิกส์ และการวิเคราะห์สารตกค้างในข้าว ตลอดจนหาคุณสมบัติทางโภชนาการในข้าวในการนำไปใช้ต่อยอด ในตลาดเฉพาะ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าว

3.1.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	225.6188	0.8640	-	-	226.4828
1. การวิจัยพื้นฐาน	3.7089	-	-	-	3.7089
2. การวิจัยประยุกต์	198.3486	-	-	-	198.3486
3. การจัดการความรู้การวิจัย	23.5613	-	-	-	23.5613
4. การจัดหาเครื่องสีข้าวตามบัญชีนวัตกรรมไทย	-	0.8640	-	-	0.8640

3.1.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของโครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของการดำเนินงานวิจัยที่เป็นไปตามแผน	ร้อยละ	90	90	90	90	90
เชิงปริมาณ : การจัดซื้อเครื่องสีข้าวตามบัญชีนวัตกรรมไทย	เครื่อง	(-)	4	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	133.9567	226.4828	281.5000	281.5000	281.5000
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	133.9567	226.4828	281.5000	281.5000	281.5000
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	133.9567	225.6188	281.5000	281.5000	281.5000
- งบลงทุน	ล้านบาท	-	0.8640	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

4 แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

2,197,216,300 บาท

4.1 โครงการที่ 1 : โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

16,677,800 บาท

4.1.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง และความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพทำนา
- เพื่อสร้างความรู้และความเชี่ยวชาญในการทำนาสู่ธุรกิจเกษตรในอนาคต
- เพื่อสร้างชาวนาให้มีความรู้ในขบวนการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าของข้าว

4.1.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	16.678	-	-	-	16.6778
1. พัฒนา Smart Farmer	16.678	-	-	-	16.677 8

4.1.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของ

โครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : เกษตรกรที่ยกระดับเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องด้านข้าว	ราย		11,250	18,000	18,000	18,000
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	15.0000	16.6778	17.0000	18.0000	18.0000
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	15.0000	16.6778	17.0000	18.0000	18.0000
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	15.000	16.6778	17.0000	18.0000	18.0000
- งบลงทุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

4.2 โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน

12,881,000 บาท

4.2.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าข้าวคุณภาพที่ได้มาตรฐาน ข้าว Q ด้วยมาตรฐานข้าว GAP โรงสีข้าว GMP เสริมสร้างองค์ความรู้ให้เกษตรกรและพัฒนาที่ปรึกษาเกษตรกร ด้วยเทคโนโลยีการผลิตข้าว GAP และประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดข้าวคุณภาพ
- เพื่อยกระดับคุณภาพข้าวไทยด้วยระบบการผลิตข้าว Pre GAP พัฒนาระบบการรับรองผลผลิตข้าวของชุมชนโดยชุมชน และเตรียมความพร้อมเกษตรกรก่อนเข้าสู่การผลิตข้าวด้วยมาตรฐานที่สูงขึ้น

4.2.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	7.7870	5.0940	-	-	12.8810
1. ส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพ	7.7870	5.0940	-	-	12.8810

4.2.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของโครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : จำนวนแปลงข้าวที่มีมาตรฐานเพิ่มขึ้น	แปลง	10,000	5,000	10,000	10,000	10,000
เชิงปริมาณ : ร้อยละของแปลงข้าวที่ได้รับรองมาตรฐาน	ร้อยละ	85	85	85	85	85
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	330.2157	12.8810	52.8810	52.8810	-
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	330.2157	12.8810	52.8810	52.8810	-
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	330.2157	7.7870	52.8810	52.8810	0
- งบลงทุน	ล้านบาท	-	5.0940	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

4.3 โครงการที่ 3 : โครงการเกษตรอินทรีย์

737,697,200 บาท

4.3.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- เพื่อขยายพื้นที่การผลิตข้าวอินทรีย์ให้ได้รับการรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์

4.3.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	37.6972	-	700.0000	-	737.6972
1. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์	37.6972	-	700.0000	-	737.6972

4.3.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของโครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : พื้นที่นาได้รับการส่งเสริมและได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์	ไร่		300,000	600,000	600,000	600,000
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของแปลงข้าวอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน	ร้อยละ		80	80	80	80
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	35.3648	737.6972	3,114.8961	2,701.574	1,679.692
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	35.3648	737.6972	3,114.8961	2,701.574	1,679.692
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	35.3648	37.6972	214.8961	301.5741	79.6920
- งบลงทุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	700.0000	2,900.0000	2,400.0000	1,600.0000
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

4.4 โครงการที่ 4 : โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ

18,385,000 บาท

การผลิตสินค้าเกษตร

4.4.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตข้าวที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับชุมชน
- เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ การตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

4.4.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	18.3850	-	-	-	18.3850
1. พัฒนาชาวนาผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว	18.3850	-	-	-	18.3850

4.4.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของโครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ด้านข้าว) ได้รับการพัฒนา	ศูนย์	450	450	463	463	463
เชิงคุณภาพ : เกษตรกรมีความพึงพอใจการให้บริการถ่ายทอดความรู้จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ด้านข้าว) ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	80	80	80	80	80
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	16.9250	18.3850	17.0000	18.0000	21.0000
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	16.9250	18.3850	17.0000	18.0000	21.0000
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	16.9250	18.3850	17.0000	18.0000	21.0000
- งบลงทุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

4.5 โครงการที่ 5 : โครงการขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว 472,921,500 บาท

4.5.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ชาวนาและผู้ประกอบการสามารถผลิตข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวได้เพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ
- เพื่อให้ชาวนาสามารถพึ่งตนเองในการผลิตและมีความสามารถในการจัดการผลผลิตที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ

4.5.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	8.250	464.6715	-	-	472.9215
1. การขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	8.250	464.6715	-	-	472.9215

4.5.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของโครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของการดำเนินงานก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เป็นไปตามแผน	ร้อยละ	90	90	90	90	90
เชิงปริมาณ : จำนวนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดำเนินการก่อสร้าง	ศูนย์	5	7	11	15	15
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	363.4365	472.9215	718.6000	550.3000	406.0000
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	363.4365	472.9215	718.6000	550.3000	406.0000
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	1.1200	8.2500	15.0000	15.0000	15.0000
- งบลงทุน	ล้านบาท	362.3165	464.6715	703.6000	535.3000	391.0000
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

4.6 โครงการที่ 6 : โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ 778,284,200 บาท

4.6.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิต มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกัน ผลิตและจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับ
- เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น มีคุณภาพได้มาตรฐาน

4.6.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	690.0342	88.2500	-	-	778.2842
1. ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (หลักเกณฑ์ใหม่)	690.0342	88.2500	-	-	778.2842

4.6.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของโครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : จำนวนแปลงใหญ่ที่จัดตั้ง	แปลง	2,350	2,350	1000	1000	1000
เชิงคุณภาพ : จำนวนแปลงใหญ่ที่จัดตั้งขึ้นได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมาย	ร้อยละ	80	80	80	80	80
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	462.4181	778.2842	1,603.3684	2,405.0526	3,206.7368
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	462.4181	778.2842	1,603.3684	2,405.0526	3,206.7368
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	456.868 1	690.0342	1,603.3684	2,405.0526	3,206.7368
- งบลงทุน	ล้านบาท	5.5500	88.2500	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

4.7 โครงการที่ 7 : โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการการผลิต และการตลาดข้าวครบวงจร 5,811,500 บาท

4.7.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ข้าว
- เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการผลผลิตข้าวทั้งด้านการผลิตและการตลาด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.7.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	5.8115	-	-	-	5.8115
1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร	5.8115	-	-	-	5.8115

4.7.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของโครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : ปริมาณการผลิตข้าวแต่ละชนิดได้ไม่เกิน ร้อยละของอุปสงค์	ร้อยละ		10	10	10	10
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	-	5.8115	5.0000	5.0000	5.0000
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	-	5.8115	5.0000	5.0000	5.0000
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	-	5.8115	5.0000	5.0000	5.0000
- งบลงทุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

4.8 โครงการที่ 8 : โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการกระจายเมล็ด

และการจัดการข้าว

107,138,100 บาท

4.8.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพสูง สำหรับสนับสนุนโครงการส่งเสริมการเกษตรของราชการ เครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์จำหน่ายแก่เกษตรกรทั่วไป
- เพื่อให้มีการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไปสู่เกษตรกรได้ทั่วถึงและรวดเร็ว ทันต่อความต้องการของเกษตรกร

4.8.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	63.3001	43.8380	-	-	107.1381
1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวและการจัดการข้าว	63.3001	43.8380	-	-	107.1381

4.8.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของโครงการ จำแนก

ตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : จำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีที่ผลิตได้	ตัน	73,000	82,000	83,000	84,000	85,000
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของพื้นที่ที่มีการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีของกรมการข้าว	ร้อยละ	80	80	80	80	80
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	98.0390	107.1381	117.3050	117.3050	117.3050
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	98.0390	107.1381	117.3050	117.3050	117.3050
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	97.0390	63.3001	117.3050	117.3050	117.3050
- งบลงทุน	ล้านบาท	1.0000	43.8380	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

4.9 โครงการที่ 9 : โครงการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมแปรรูปข้าว

3,920,000 บาท

4.9.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อพัฒนานวัตกรรมแปรรูปข้าวผลิตภัณฑ์
- เพื่อส่งเสริม ขยายผลถ่ายทอดและผลักดันนวัตกรรมต้นแบบสู่เชิงพาณิชย์

4.9.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	3.9200	-	-	-	3.9200
1. นวัตกรรมแปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า	3.9200	-	-	-	3.9200

4.9.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของโครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : นวัตกรรมแปรรูปข้าวไทยจากงานวิจัยได้ต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์	ผลิตภัณฑ์		5	5	5	5
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	2.9273	3.9200	5.0000	5.0000	5.0000
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	2.927 3	3.9200	5.0000	5.0000	5.0000
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	2.9273	3.9200	5.0000	5.0000	5.0000
- งบลงทุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

4.10 โครงการที่ 10 : โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว

4,500,000 บาท

4.10.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อพวงชนชาวไทยส่งเสริมองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่จากแปลงต้นแบบที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องตามภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่
- เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้นำแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเกษตรในพื้นที่ของตนเองตามความเหมาะสมและสอดคล้องตามภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่
- เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 และสามารถพัฒนาไปสู่ขั้นที่ 2 และ ขั้นที่ 3 ได้ต่อไป
- เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน และมีรายได้เสริม

4.10.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	4.5000	-	-	-	4.5000
1. เกษตรทฤษฎีใหม่	4.5000	-	-	-	4.5000

4.10.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของ

โครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : เกษตรกรเข้าร่วมโครงการได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตข้าวที่เหมาะสมและยั่งยืน	ราย		2,500	10,500	70,000	70,000
เชิงคุณภาพ : เกษตรกรที่รับบริการมีความพึงพอใจต่อการผลิตและการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านข้าวที่ได้รับ	ร้อยละ		80	80	80	80
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	-	4.5000	5.0000	5.0000	5.0000
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	-	4.5000	5.0000	5.0000	5.0000
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	-	4.5000	5.0000	5.0000	5.0000
- งบลงทุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

4.11 โครงการที่ 11 : โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ 39,000,000 บาท

4.11.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าข้าวตลาดเฉพาะอย่างเป็นระบบทั้งการผลิต แปรรูป และการตลาด
- เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสินค้าข้าวตลาดเฉพาะให้ได้มาตรฐาน

4.11.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	39.0000	-	-	-	39.0000
1. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ	39.0000	-	-	-	39.0000

4.11.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของโครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ	ราย		4200	6,600		
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของรายได้จากการผลิตและจำหน่ายข้าวตลาดเฉพาะกลุ่มเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ	ร้อยละ	20	20	20	20	20
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	48.9810	39.0000	48.0000	48.0000	48.0000
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	48.9810	39.0000	48.0000	48.0000	48.0000
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	48.9810	39.000	48.0000	48.0000	48.0000
- งบลงทุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

5 แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการดำเนินงานตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

45,785,800 บาท

5.1 โครงการที่ 1 : โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง

7,323,700 บาท

5.1.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้แก่ชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของราษฎรชาวเขา
- เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตข้าวและผลิตเมล็ดพันธุ์ดีเพื่อให้ได้ผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือน และใช้ในเพาะปลูกในฤดูถัดไป
- เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อให้ราษฎรสามารถนำความรู้จากโครงการไปปรับใช้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้
- เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรชาวเขา ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

5.1.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	5.9838	1.340	-	-	7.3237
1. การพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง	5.9838	1.340	-	-	7.3237

5.1.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของ

โครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : จำนวนเกษตรกรที่ได้รับความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่	ราย	2,400	450	560	680	
		(2,100)				
เชิงคุณภาพ : ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีมีการนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการผลิตข้าว	ร้อยละ	80	80	80	80	
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	56.9417	7.3237	8.5445	9.1550	-
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	56.9417	7.3237	8.5445	9.1550	-
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	52.4017	5.9838	8.5445	9.1550	-
- งบลงทุน	ล้านบาท	4.5400	1.3399	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

5.2 โครงการที่ 2 : โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 38,462,100 บาท

5.2.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และต้นแบบการทำนาและการเกษตรแผนใหม่อย่างยั่งยืน
- เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตข้าวให้ได้ผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือน และสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี สำหรับใช้เพาะปลูกในฤดูต่อไป
- เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ซึ่งเกษตรกรสามารถนำความรู้จากโครงการไปปรับใช้ในการเพิ่มผลผลิตข้าว แลเพิ่มรายได้
- เพื่อส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้ราษฎรอนุรักษ์รักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5.2.2 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	35.070	3.3920	-	-	38.4621
1. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	35.070	3.3920	-	-	38.4621

5.2.3 เป้าหมายโครงการ งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง

ของโครงการ จำแนกตามแหล่งเงิน

ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		เริ่มต้น - ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564-จบ
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
เชิงปริมาณ : เกษตรกรและผู้สนใจได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และ บริการทางวิชาการด้านข้าว	ราย	40,000	46,000	49,000	52,000	54,000
		(9,040)				
เชิงคุณภาพ : เกษตรกรและผู้สนใจที่ได้รับการบริการมีความ พึงพอใจที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	80	80	80	80	80
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	44.5600	38.4621	37.0701	39.0701	41.0701
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	44.5600	38.4621	37.0701	39.0701	41.0701
- งบบุคลากร	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	42.0374	35.0701	37.0701	39.0701	41.0701
- งบลงทุน	ล้านบาท	2.5226	3.3920	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

6 แผนงานบุคลากรภาครัฐ (ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ) 773,381,300 บาท

6.1 ผลผลิตที่ 1 : รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ 773,381,300 บาท

6.1.1 งบประมาณรายจ่าย จำแนกตามกิจกรรม-งบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

กิจกรรม	งบรายจ่าย					รวม
	งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	
รวมทั้งสิ้น	759.4769	13.9044	-	-	-	773.3813
1. พัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านการผลิตข้าว	759.4769	13.9044	-	-	-	773.3813

6.1.2 เป้าหมายผลผลิต งบประมาณ และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางของผลผลิต
จำแนกตามแหล่งเงิน

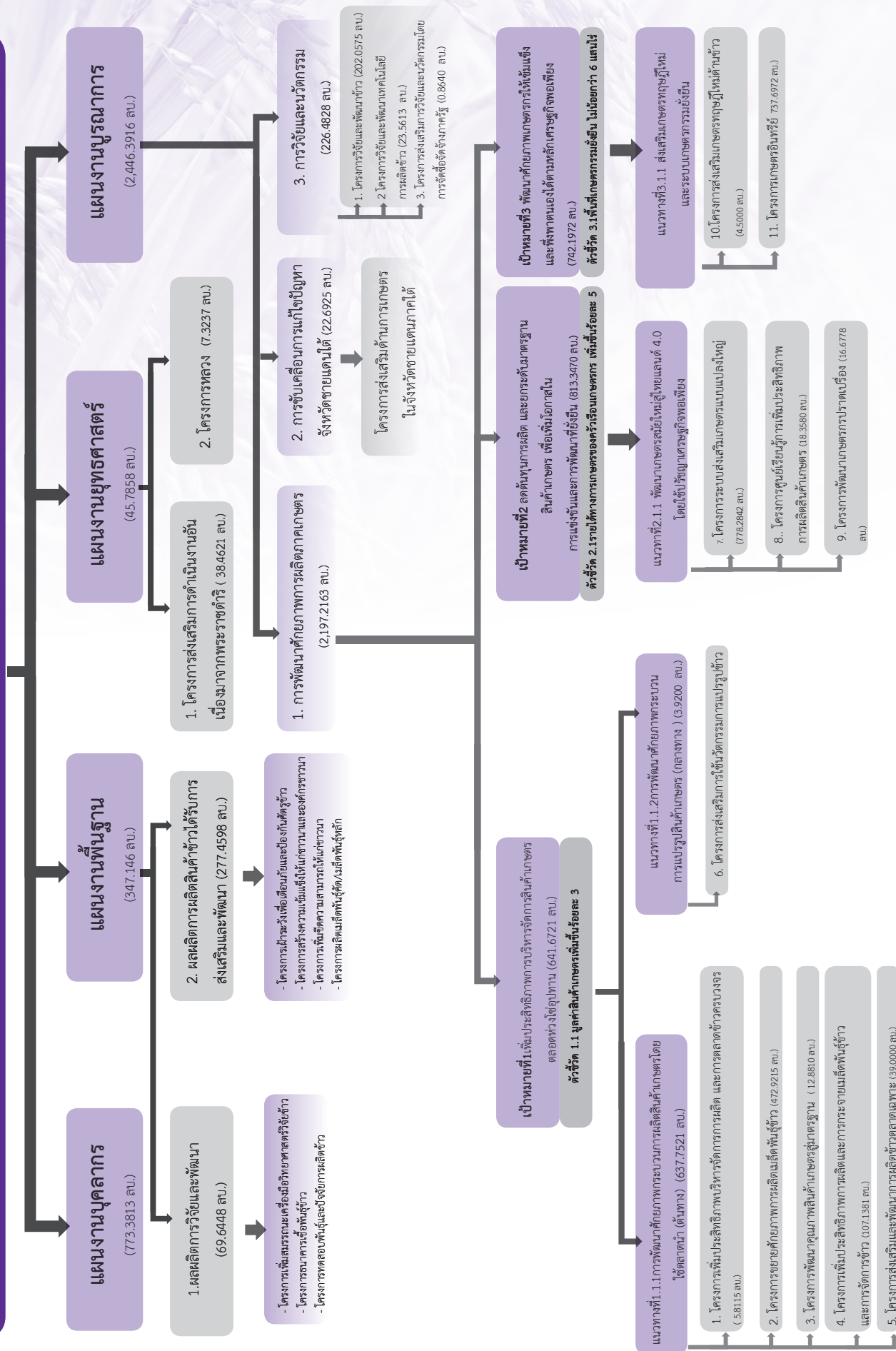
ตัวชี้วัด/ แหล่งเงิน	หน่วยนับ	งบประมาณ		ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า**		
		ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
		แผน	แผน	แผน	แผน	แผน
		(ผล)*				
รวมทั้งสิ้น	ล้านบาท	787.8794	773.3813	832.3571	832.3548	832.3571
เงินงบประมาณ	ล้านบาท	787.8794	773.3813	832.3571	832.3548	832.3571
- งบบุคลากร	ล้านบาท	772.7475	759.4769	815.3748	815.3748	815.3748
- งบดำเนินงาน	ล้านบาท	15.1319	13.9044	16.9823	16.9823	16.9823
- งบลงทุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบเงินอุดหนุน	ล้านบาท	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	ล้านบาท	-	-	-	-	-

ส่วนที่ 2

• **สรุปแผนปฏิบัติการกรมการข้าว
ประจำปี 2561
(รายละเอียดแผนปฏิบัติการกรมการข้าว
จำแนกตามแผนงาน)**

สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2561 (3,612.6633 ลบ.)

โครงสร้างแผนงาน-โครงการ-กิจกรรมหลัก ปี 2561 กรมการข้าว

หน่วยงาน	แผนงาน / ผลผลิต/กิจกรรมหลัก/โครงการ	เป้าหมาย		บุคลากร	ดำเนินงาน	ลงทุน	อุดหนุน	รายจ่าย อื่น	รวม
		จำนวน	หน่วยนับ						
	รวมทั้งสิ้น			759.4769	1,448.8461	695.6783	703.4471	5.2149	3,612.6633
	1 แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างสามารถในการแข่งขันของประเทศ				251.2457	87.1969	3.4471	5.2149	347.1046
	1.1 ผลผลิตการวิจัยและพัฒนาข้าว				15.1185	54.5263			69.6448
กวช.	1.1.1 โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพงานวิจัย								
กวช.	- กิจกรรมเพิ่มสมรรถนะเครื่องมือวิทยาศาสตร์วิจัยข้าว	28	แห่ง						
กวช.	- กิจกรรมธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าว	17,000	ตัวอย่างเชื้อพันธุ์						
กวช.	- กิจกรรมทดสอบพันธุ์และปัจจัยการผลิตข้าว	2	พันธุ์						
	1.2 ผลผลิตการผลิตสินค้าข้าวได้รับการส่งเสริมและพัฒนา				236.1272	32.6706	3.4471	5.2149	277.4598
คสส	1.2.1 โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านข้าว โดยจัดทำการผลิตข้าวอิเล็กทรอนิกส์สำหรับชาวนามืออาชีพ จัดทำศูนย์อัจฉริยะด้านข้าว และพัฒนาชุดข้อมูลเชิงแผนที่ภูมิศาสตร์บนระบบแผนที่เกษตรเพื่อการจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online)	1	ระบบ		3.9000	0.8960			4.7960
สสช./กวช.	1.2.2 โครงการเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยและป้องกันศัตรูข้าว	50/ 54	ศูนย์ / จุด		6.0000				6.0000
สสช.	1.2.3 โครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชาวนาและองค์กรชาวนา				6.0000				6.0000
สสช.	- กิจกรรมพัฒนาเครือข่ายและองค์กรชาวนาให้มี ความเข้มแข็ง	16/4	ครั้ง/ สาขา						
สสช.	- กิจกรรมสร้างและพัฒนาชาวนารุ่นใหม่	1,800/ 60	ราย/ กลุ่ม						
สสช.	- กิจกรรมสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาอาชีพการทำนา	5	ครั้ง						
สสช.	1.2.4 โครงการเพิ่มขีดความสามารถให้แก่ชาวนา				10.0000				10.0000
กวช.	- กิจกรรมหน่วยเคลื่อนที่เร็ว								
สสช.	- กิจกรรมหน่วยบริการชาวนาเคลื่อนที่แบบเบ็ดเสร็จ	51	ศูนย์						
กกร.	- กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ด้านข้าวและชาวนา (โรงเรียน ข้าว)	12	สถานี						
กวช.	1.2.5 โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์คัด / เมล็ดพันธุ์หลัก	300/3,000	ตัน		100.0000	24.5913			124.5913
สนย./สวก.	โครงการบริหารงานเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ ผลิตข้าว				110.2272	7.1833	3.4471	5.2149	126.0725
	2 แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้				21.6605	1.0320			22.6925
สสช.	2.1 โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้	5,760	ราย		21.6605	1.0320			22.69325
	3 แผนงานบูรณาการ การวิจัยและนวัตกรรม				225.6188	0.8640			226.48328
กวช.	3.1 โครงการวิจัยและพัฒนาข้าว				225.6188	0.8640			226.48328
	4 แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร				895.3628	601.8535	700.0000		2,197.2163
สสช.	4.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง	11,250	ราย		16.6778				16.6778
	4.2. โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน				7.7870	5.0940			12.8810
กพท.	4.2.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวคุณภาพ								
	- กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติที่ดีสำหรับ โรงสีข้าว (GMP)	20	โรง						
กรช.	4.2.2 โครงการตรวจสอบและรับรองคุณภาพการผลิตข้าว								

หน่วยงาน	แผนงาน / ผลผลิต/กิจกรรมหลัก/โครงการ	เป้าหมาย		บุคลากร	ดำเนินงาน	ลงทุน	อุดหนุน	รายจ่าย อื่น	รวม
		จำนวน	หน่วยนับ						
	- กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพข้าวให้ได้มาตรฐาน (GAP,GI)	5,000	แปลง						
	- กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพการผลิตข้าวตามระบบ GMP/HACCP	20	โรง						
กพท.	4.3 โครงการเกษตรอินทรีย์				37.6972		700.0000		737.6972
สสข.	4.4 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	450	ศูนย์		18.3850				18.3850
กมข.	4.5 โครงการขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว				8.2500	464.672			472.9215
สสข.	4.6 โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	2,350	แปลง		690.03402	88.250			778.2842
สนย.	4.7 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร	500	ราย		5.8115				5.8115
กมข.	4.8 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวและการจัดการข้าว				63.3001	43.838			107.1381
	4.8.1 โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว				55.3001	35.538			90.8381
	- กิจกรรมการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ขยายและจำหน่าย (ข้าว/พืชตระกูลถั่ว)	82,100	ตัน		49.1001	35.538			84.6381
	- กิจกรรมสำรองเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ	100	ตัน		1.0000				1.0000
	- กิจกรรม Good rice seed shop	75	ร้าน		0.1500				0.1500
	- กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว	50	ชมรม		3.0500				3.0500
	- กิจกรรมसारวัตรเกษตร	2,100	แห่ง		2.0000				2.0000
	4.8.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในชุมชน				8.0000	8.300			16.300
	- กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในครัวเรือน	11,200	ราย		2.5000				2.5000
	- กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน	30	แห่ง		3.5000	8.300			11.8000
	- กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชน	49	เครือข่าย		2.0000				2.0000
กพท.	4.9 โครงการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการแปรรูปข้าว	5	ผลิตภัณฑ์		3.9200				3.9200
กคร.	4.10. โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว	2,500	ไร่/ราย		4.5000				4.5000
กพท.	4.11 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ	140/ 4,200	กลุ่ม/ ราย		39.0000				39.0000
	5. แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการดำเนินงานตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				41.0539	4.732			45.7858
กคร.	5.1 โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	46,000	ราย		35.0701	3.392			38.4621
กคร.	5.2 โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง	450	ราย		5.9838	1.340			7.3237
	6. แผนงานบุคลากรภาครัฐ (ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ)			759.4769	13.9044				773.3813
	6.1. ผลผลิตรายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ								
	กิจกรรมหลักพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านการผลิตข้าว			759.4769	13.9044				773.3813

1. แผนพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ

1.1 ผลผลิตการวิจัยและพัฒนาข้าว

1.1.1 โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพงานวิจัย

รายละเอียดแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ประจำปี 2561

กรมการข้าว

1.1.1 โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพงานวิจัย

ประกอบด้วย 3 กิจกรรมย่อย งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 69,644,800 บาท

1.1.1.1 กิจกรรมเพิ่มสมรรถนะเครื่องมือวิทยาศาสตร์วิจัยข้าว

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

การวิจัยและพัฒนาข้าว เป็นภารกิจหลักสำคัญของกรมการข้าว เนื่องจากเป็นรากฐานในการสร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยี ซึ่งนำไปสู่ความเข้มแข็งทางวิชาการ และการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ตลอดจนการแข่งขันในเวทีโลก การสร้างงานวิจัยที่มีคุณภาพ นอกจากจะขึ้นอยู่กับบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และระบบงานที่ดีแล้ว จำเป็นต้องมีความพร้อมของสถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ดังนั้น การเพิ่มสมรรถนะเครื่องมือ และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ด้านงานวิจัยข้าว จึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้สำหรับการปฏิบัติงานด้านต่างๆ และสามารถรองรับการดำเนินงานวิจัยข้าวทั้งระบบ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ข้าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองวิจัยและพัฒนาข้าว

3. เป้าหมายของโครงการ

อาคารและเครื่องมือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับการดูแลบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้สำหรับการปฏิบัติงานด้านต่างๆ โดยครอบคลุมค่าใช้จ่ายด้านแรงงานและสาธารณูปโภคที่จำเป็นให้สามารถรองรับการดำเนินงานวิจัยข้าวได้ทั้งระบบ

4. วิธีดำเนินงาน

1. สำรวจเครื่องมือ และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ทั้งระบบที่เกี่ยวข้อง
2. ดูแลบำรุงรักษาห้องปฏิบัติ เครื่องมือ และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ทั้งระบบให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี
3. ดูแลบำรุงรักษาด้านสาธารณูปโภคที่จำเป็นให้สามารถรองรับการดำเนินงานวิจัยข้าวได้ทั้งระบบ

5. สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์วิจัยข้าว 27 แห่ง และกองวิจัยและพัฒนาข้าว ยกเว้นสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

สามารถเพิ่มสมรรถนะเครื่องมือ และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ด้านงานวิจัยข้าว ให้รองรับการดำเนินการด้านงานวิจัยข้าว ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ตัวชี้วัดและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ

ศูนย์วิจัยข้าวทั้ง 27 แห่ง และกองวิจัยและพัฒนาข้าว มีเครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ในห้องปฏิบัติการต่างๆ และโรงเรือนที่ใช้ในการปฏิบัติงาน อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน และมีความพร้อมในด้านแรงงานและวัสดุสิ้นเปลืองที่สามารถรองรับการดำเนินการด้านงานวิจัยข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.1.2 กิจกรรมธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าว

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

ความหลากหลายของพันธุ์กรรมข้าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่องานวิจัยและพัฒนาข้าว เพราะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์กรมการข้าว การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางพันธุ์กรรมข้าวให้มีประสิทธิภาพ นอกจากจะขึ้นอยู่กับบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และระบบงานที่ดีแล้ว จำเป็นต้องมีความพร้อมของสถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอีกด้วย การอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์กรรมข้าวของธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าวนั้นเป็นงานที่ดำเนินการเป็นประจำและต่อเนื่อง เชื้อพันธุ์ข้าวจึงจะมีชีวิตอยู่รอดได้ยาวนาน อาคารและเครื่องมือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็นจะต้องได้รับการดูแลบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้สำหรับการปฏิบัติงานด้านต่างๆ และสามารถรองรับการดำเนินงานอนุรักษ์พันธุ์กรรมข้าวทั้งระบบ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ข้าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี

3. เป้าหมาย

อาคารและเครื่องมือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับการดูแลบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้สำหรับการปฏิบัติงาน ด้านต่างๆ โดยครอบคลุมค่าใช้จ่ายด้านแรงงานและสาธารณูปโภคที่จำเป็นให้สามารถรองรับการดำเนินงานอนุรักษ์พันธุ์กรรมข้าว ได้ทั้งระบบ

4. วิธีและขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ดูแลบำรุงรักษาระบบควบคุมอุณหภูมิและความชื้นของห้องอนุรักษ์เมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวทั้งระบบให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี
2. ดูแลบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์
3. ดูแลบำรุงรักษาห้องปฏิบัติงานข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับการจัดทำฐานข้อมูลพันธุ์กรรมข้าว การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และถ่ายทอดความรู้ด้านการอนุรักษ์พันธุ์กรรมข้าว
4. ดูแลบำรุงรักษาห้องปฏิบัติการเมล็ดพันธุ์ เพื่อสามารถเร่งรัดตรวจสอบความงอกและพื้นที่ฟูความมีชีวิตของเชื้อพันธุ์ข้าว รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวกับเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าว
5. ดูแลบำรุงรักษาห้องปฏิบัติการด้านชีวโมเลกุล เพื่อดำเนินการตรวจสอบ จำแนก และพิสูจน์พันธุ์ รวมทั้งสนับสนุนงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง
6. ดูแลบำรุงรักษาภายในและภายนอกตัวอาคารธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าว
7. ดูแลบำรุงรักษาภายในและภายนอกตัวอาคารศูนย์เรียนรู้พันธุ์กรรมข้าวพื้นเมืองไทย
8. ดูแลบำรุงรักษาภายในและภายนอกโรงเรือนปลูกข้าวเพื่อการวิจัยและอนุรักษ์
9. ดูแลบำรุงรักษาพื้นที่ทางเดินนอกตัวอาคารและสภาพภูมิทัศน์บริเวณรอบตัวอาคารให้สะอาดแก่การปฏิบัติงาน สะอาด ร่มรื่น และสวยงาม
10. ดูแลบำรุงรักษาแหล่งข้าวป่าที่อนุรักษ์ในสภาพ in situ

11. ค่าใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าว เช่น การทำความสะอาดและทดสอบเมล็ด และฟื้นฟูเมล็ดเชื้อพันธุ์ การให้บริการข้อมูลผ่านทางระบบ IT และเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวทางพัสดุไปรษณีย์

12. ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคที่จำเป็นให้สามารถรองรับการดำเนินงานอนุรักษ์พันธุ์กรรมข้าวได้ทั้งระบบ

5. พื้นที่ดำเนินการ

ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

เมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวได้รับการดูแลรักษาให้มีชีวิตยาวนาน พร้อมให้การสนับสนุนการนำไปใช้ประโยชน์ต่อการวิจัยและพัฒนาของนักวิจัย ทั้งจากภายในกรมการข้าว และหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ที่ไม่แสวงหากำไร ธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าวและระบบการดำเนินงานเป็นแหล่งศึกษาดูงานของนักวิจัย นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร บุคคล หน่วยงาน องค์กร ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

อาคารธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าว (ศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาติ) เครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ในห้องปฏิบัติการต่างๆ และโรงเรือนที่ใช้ในการปฏิบัติงาน อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน และมีความพร้อมในด้านแรงงานและวัสดุสิ้นเปลืองที่สามารถรองรับการดำเนินการด้านอนุรักษ์พันธุ์กรรมข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

ได้ธนาคารเชื้อพันธุ์ข้าว (ศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาติ) ที่มีความพร้อมในการเป็นแหล่งรวบรวมและอนุรักษ์เชื้อพันธุ์ข้าว เพื่อป้องกันการสูญหายของทรัพยากรพันธุ์กรรมข้าว สามารถดำเนินงานวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์เชื้อพันธุ์กรรมข้าวได้อย่างยั่งยืนและคุ้มค่า ตลอดจนช่วยเพิ่มศักยภาพในการคุ้มครองทรัพยากรเชื้อพันธุ์ข้าวของไทย

1.1.1.3 กิจกรรมทดสอบพันธุ์และปัจจัยการผลิตข้าว

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

กรมการข้าวมีภารกิจสำคัญคือการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าว อนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์ข้าว รวมทั้งส่งเสริมการผลิตข้าวด้วยข้าวพันธุ์ดีมีคุณภาพและเทคโนโลยีที่เหมาะสม เนื่องจากข้าวพันธุ์ดีเป็นองค์ประกอบของเทคโนโลยีการผลิตที่เกษตรกรยอมรับได้ง่าย ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำ การปรับปรุงพันธุ์เป็นวิธีการหลักที่จะได้ข้าวพันธุ์ดี ซึ่งนอกจากกรมการข้าวแล้วยังมีหน่วยงานอื่นรวมทั้งภาคเอกชนที่ดำเนินการด้านการปรับปรุงพันธุ์ข้าว ซึ่งมีการนำเข้าหรือส่งออกหรือแลกเปลี่ยนเชื้อพันธุ์กรรมข้าวเพื่อการวิจัยกับสถาบันวิจัยในต่างประเทศ นอกจากนี้การผลิตข้าวในปัจจุบันมีการใช้เครื่องมือและปัจจัยการผลิตและสารเคมีทางการเกษตรที่มีความหลากหลายที่ยังขาดข้อมูลสนับสนุนที่ผ่านการทดสอบอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ กรมการข้าว เป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมด้านสถานที่ อุปกรณ์ และบุคลากรมากกว่าหน่วยงานอื่นและภาคเอกชน รวมทั้งมีวิธีการและประสบการณ์มากในการทดสอบพันธุ์ ทดสอบปัจจัยการผลิตและสารเคมีทางการเกษตร ประเมินลักษณะ

ประจำพันธุ์ รวมถึงการประมวลผลและรวบรวมข้อมูลเพื่อการรับรองพันธุ์ จึงมีนโยบายสนับสนุนให้หน่วยงานอื่น และภาคเอกชนนำสายพันธุ์ปรับปรุงมาขอรับรองพันธุ์จากกรมการข้าว เพื่อแนะนำส่งเสริมแก่เกษตรกรปลูกในพื้นที่ด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อไป

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองวิจัยและพัฒนาข้าว

3. เป้าหมาย

- 1.) ทดสอบสายพันธุ์ข้าวที่มีความคงตัวทางพันธุกรรมจำนวนปีละ 100 สายพันธุ์
- 2.) รับรองพันธุ์ข้าว จำนวนอย่างน้อยปีละ 1-2 พันธุ์
- 3.) ขึ้นทะเบียนพันธุ์ข้าวและคุ้มครองพันธุ์ข้าวอย่างน้อยปีละ 1-2 พันธุ์ รักษาสิทธิผู้ทรงสิทธิในการคุ้มครองพันธุ์ จำนวนปีละ 15 พันธุ์
- 4.) ทดสอบประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตและสารเคมีทางการเกษตรปีละ 1-2 ชนิด

4. วิธีและขั้นตอนการดำเนินงาน

พิจารณาคัดเลือกสายพันธุ์ข้าวที่มีความคงตัวทางพันธุกรรมจากโครงการปรับปรุงพันธุ์ของกรมการข้าว หน่วยงานอื่นและภาคเอกชนในประเทศและหน่วยงานหรือองค์กรวิจัยในต่างประเทศ รวมทั้งพิจารณาคัดเลือกปัจจัยการผลิตและสารเคมีทางการเกษตร มาจัดชุดการทดลองหรือทดสอบและประเมินลักษณะในหลายสภาพแวดล้อม ประมวลผลและรวบรวมข้อมูลของสายพันธุ์ทดสอบเพื่อประกอบการใช้ประโยชน์ทั้งในการปรับปรุงพันธุ์ ต่อยอดและการแนะนำส่งเสริมพันธุ์รับรอง รวมทั้งข้อมูลความเป็นประโยชน์และประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตและสารเคมีทางการเกษตรในการผลิตข้าว โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1.) คัดเลือกสายพันธุ์ทดสอบและดำเนินการทดสอบ

จัดกลุ่มและจัดชุดการทดลองหรือทดสอบตามแต่ละวัตถุประสงค์และดำเนินการทดสอบและประเมินลักษณะในแต่ละการทดลอง ได้แก่

1.1 การทดสอบผลผลิต ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสภาพแวดล้อมและเสถียรภาพผลผลิตในหลายสภาพแวดล้อม

1.2 การทดสอบปฏิกริยาของข้าวสายพันธุ์ดีเด่นต่อโรคไหม้หลายกลุ่มเชื้อสาเหตุ

1.3 การทดสอบปฏิกริยาของข้าวสายพันธุ์ดีเด่นต่อโรคขอบใบแห้งหลายกลุ่มเชื้อสาเหตุ

1.4 การทดสอบปฏิกริยาของข้าวสายพันธุ์ดีเด่นต่อเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลหลายกลุ่มประชากรแมลง (ชีวชนิด)

1.5 การทดสอบปฏิกริยาของข้าวสายพันธุ์ดีเด่นต่อการทำลายของแมลงบัว

1.6 การทดสอบการตอบสนองต่อปุ๋ยไนโตรเจนของข้าวสายพันธุ์ดีเด่น

1.7 การทดสอบศักยภาพการให้ผลผลิตของข้าวสายพันธุ์ดีเด่นในสภาพแวดล้อมเฉพาะ ได้แก่ สภาพแห้งแล้ง สภาพน้ำท่วม สภาพดินเปรี้ยวดินเค็ม สภาพอากาศร้อนจัด และสภาพอากาศเย็นจัด

1.8 การทดสอบศักยภาพการให้ผลผลิตของข้าวสายพันธุ์ดีเด่นในสภาพการจัดการของเกษตรกร และประเมินการยอมรับข้าวสายพันธุ์ดีเด่น

1.9 การวิเคราะห์คุณภาพทางกายภาพและทางเคมีของเมล็ดข้าวสายพันธุ์ดีเด่น

- 2.10 การวิเคราะห์คุณภาพการสีและคุณภาพการหุงต้มรับประทานของข้าวสายพันธุ์ดีเด่น
- 2.11 การวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการของข้าวสายพันธุ์ดีเด่น
- 2.12 การวิเคราะห์ระยะพักตัวของเมล็ดพันธุ์และคุณภาพเมล็ดพันธุ์
- 2.13 การทดสอบประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตและสารเคมีทางการเกษตร

2.) การทดสอบพันธุ์ข้าวในโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ

- 2.1 การขออนุญาตนำเข้าและนำออกนอกราชอาณาจักรเชื้อพันธุ์กรรมข้าวเพื่อการวิจัย
- 2.2 การวิเคราะห์และจัดการเพื่อให้ปลอดโรคที่ติดไปกับเมล็ดพันธุ์ที่นำเข้าราชอาณาจักร
- 2.3 การวิเคราะห์และจัดการเพื่อให้ปลอดโรคที่ติดไปกับเมล็ดพันธุ์ที่นำออกนอกราชอาณาจักร
- 2.4 การทดสอบและประเมินลักษณะทางการเกษตร (Agronomic characters) ของสายพันธุ์ข้าว

ไทยร่วมกับเครือข่ายการประเมินลักษณะทางพันธุกรรมข้าวระหว่างประเทศ (International Network for Genetic Evaluation of Rice)

3.) การรับรองพันธุ์ ขึ้นทะเบียนพันธุ์และคุ้มครองพันธุ์

- 3.1 การดำเนินการด้านเอกสาร และข้อมูลพันธุ์ข้าว เพื่อการรับรองพันธุ์ ขึ้นทะเบียนพันธุ์และคุ้มครองพันธุ์
- 3.2 การประเมินลักษณะความแตกต่างจากพันธุ์อื่น (Distinctness) ความสม่ำเสมอ (Uniformity) และความเสถียร (Stability) ของข้าวสายพันธุ์ดีเด่น
- 3.3 การตรวจสอบพันธุ์ข้าวเพิ่มเติม (กรณีพิเศษ)
- 3.4 การรับรองพันธุ์ข้าวโดยกรมการข้าว
- 3.5 การรักษาสិทธิของผู้ทรงสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

5. พื้นที่ดำเนินการ

ศูนย์วิจัยข้าวของกองวิจัยและพัฒนาข้าว สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ และนาเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์วิจัยข้าวที่ได้รับการมอบหมายให้ดำเนินการตามความเหมาะสมของแต่ละการทดลอง

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

นักวิชาการ นักวิจัย และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง สามารถสืบค้นข้อมูลในการทดสอบประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิต การทดสอบพันธุ์ ประเมินลักษณะประจำพันธุ์ ตรวจสอบข้อมูลพันธุ์ และเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม

7. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

ข้อมูลศักยภาพผลผลิต การปรับตัวของข้าวสายพันธุ์ใหม่ในหลายสภาพแวดล้อมและการยอมรับของเกษตรกร

ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะเด่นและลักษณะด้อยของข้าวสายพันธุ์ใหม่

ข้อมูลประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตและสารเคมีเกษตรที่ใช้ในการผลิตข้าว

ข้อมูลพันธุ์ข้าวเพื่อการรับรองพันธุ์ ขึ้นทะเบียนพันธุ์ และคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

เกษตรกรได้ข้าวพันธุ์ใหม่และเทคโนโลยีการผลิตที่มีข้อมูลแนะนำการใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถเพิ่มผลผลิตและรายได้ นำมาสู่ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

แบบปฏิบัติงาน โครงการเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพงานวิจัย ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560						ปี 2561						ผู้รับผิดชอบหลัก
			ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. กิจกรรมเพิ่มสมรรถนะเครื่องมือวิทยาศาสตร์วิจัยข้าว	28	แห่ง													กวช.
1.1. สักรวจเครื่องมือ และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ระบบที่เกี่ยวข้อง			↔		↔										
2. ดูแลบำรุงรักษาห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ระบบให้อยู่ในสภาพใช้งานได้			↔											↗	
3. ดูแลบำรุงรักษาด้านสาธารณูปโภคที่จำเป็นให้สามารถรองรับการดำเนินงานวิจัยข้าวได้ทั้งระบบ			↔											↗	
2. กิจกรรมธนาคารเชื้อพันธุกรรมข้าว	17,000	ตัวอย่างเชื้อพันธุ์													ศวช. ปทุมธานี
2.1. บำรุงรักษาห้องแช่แข็งระบบห้องเย็น			↓											↗	
2.2. บำรุงรักษาห้องแช่แข็งเครื่องมืออุปกรณ์และครุภัณฑ์ ในห้องปฏิบัติการต่างๆ			↓											↗	
3. บำรุงรักษาอาคารและโรงเรือนต่างๆ			↓											↗	
4. บำรุงรักษาแหล่งอนุรักษ์ในสภาพ in situ			↓											↗	
5. บำรุงรักษาพื้นที่ทางเดินนอกตัวอาคารและสภาพภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบ			↓											↗	
6. จัดหาแรงงานด้านกิจกรรมต่างๆ ในระบบการอนุรักษ์			↓											↗	

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560			ปี 2561								ผู้รับผิดชอบหลัก			
			ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.		ก.ย.		
3.กิจกรรมทดสอบพันธุ์และปัจจัยการผลิตข้าว	2	พันธุ์															กวช.
1. การทดสอบศักยภาพการให้ผลผลิตและคุณภาพเมล็ดของข้าวอายุสั้นในช่วงเวลาปลูกที่แตกต่างกันใน 1 ปี			↓														
- การวิเคราะห์คุณภาพทางกายภาพและทางเคมีของเมล็ดข้าวอายุสั้น					↕		↕										
- การวิเคราะห์คุณภาพการสีและคุณภาพการหุงต้มรับประทานของข้าวอายุสั้น					↕		↕										
- การวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการของข้าวอายุสั้น					↕		↕										
- การวิเคราะห์ระยะพักตัวของเมล็ดพันธุ์และคุณภาพเมล็ดพันธุ์ของข้าวอายุสั้น				↕		↕											
2. การทดสอบศักยภาพการให้ผลผลิตของข้าวสายพันธุ์ดีเด่นในสภาพการจัดการของเกษตรกรและประเมินการยอมรับข้าวสายพันธุ์ดีเด่น			↕	↕			↕			↕			↕		↕		
3. ศึกษาอัตราปุ๋ยที่เหมาะสมสำหรับพันธุ์ข้าวอายุสั้น			↕	↕			↕			↕			↕		↕		
4. ขออนุญาตนำเข้าเชื้อพันธุกรรมข้าว			↕	↕			↕			↕			↕		↕		
5. การวิเคราะห์และจัดการเพื่อให้ปลอดโรคที่ติดไปกับเมล็ดพันธุ์ที่นำเข้าจากนานาชาติ						↕	↕										
6. การทดสอบและประเมินลักษณะทางเกษตร (Agronomic characters) ของสายพันธุ์ข้าวไทยร่วมกับเครือข่ายการประเมินลักษณะทางพันธุกรรมข้าวระหว่างประเทศ (International Network for Genetic Evaluation of Rice)			↕	↕			↕			↕			↕		↕		
7. การรับรองพันธุ์							↕				↕						
8. การขึ้นทะเบียนพันธุ์ และ การจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์												↕		↕		↕	

1. แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1.2 ผลผลิตการผลิตสินค้าข้าวได้รับการส่งเสริมและพัฒนา

1.2.1 โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านข้าว

1.2.2 โครงการเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยและป้องกันศัตรูข้าว

1.2.3 โครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชาวนา

และองค์กรชาวนา

1.2.4 โครงการเพิ่มขีดความสามารถให้แก่ชาวนา

1.2.5 โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์คัด/และเมล็ดพันธุ์หลัก

1.2.1 โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านข้าว

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

กรมการข้าวได้กำหนดกลยุทธ์ในการสร้างความเข้มแข็งด้านสารสนเทศและการสื่อสาร โดยให้มีการสร้างฐานข้อมูลข้าว ข้อมูลการผลิต องค์การที่ทำงานวิจัยและพัฒนาด้านข้าว พื้นที่ผลิตข้าว การพัฒนาเครื่องจักรกลในการผลิตข้าว ให้มีการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล จากกลยุทธ์ดังกล่าวได้นำไปสู่การจัดทำ คู่มือการผลิตข้าว อิเล็กทรอนิกส์สำหรับชาวนามืออาชีพ การดำเนินงาน “ศูนย์อัจฉริยะด้านข้าว Intelligence Center for Rice” โดยศูนย์อัจฉริยะด้านข้าวจะเป็นระบบฐานข้อมูลข้าวของประเทศไทย ซึ่งรวบรวมฐานข้อมูลด้านต่างๆ ไม่เฉพาะแต่ฐานข้อมูลของกรมการข้าว แต่ยังรวมถึงฐานข้อมูลจากหน่วยงานภายนอกมาเป็นองค์ประกอบในการจัดทำ ศูนย์อัจฉริยะด้านข้าว โดยข้อมูลจากระบบดังกล่าวนำมาใช้ประโยชน์ สรุปและวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจเชิงนโยบาย สนับสนุนระบบการตัดสินใจ และการขับเคลื่อนภารกิจเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารระดับสูง ของกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมการข้าว

3. เป้าหมายของโครงการ

1. เป็นระบบฐานข้อมูลการผลิตข้าวของประเทศไทย โดยเป็นศูนย์กลางข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์ผ่าน Mobile application
2. นำไปสู่การวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจในการผลิตข้าว สนับสนุนระบบการตัดสินใจ
3. เป็นระบบฐานข้อมูลข้าวของประเทศไทย โดยเป็นศูนย์กลางข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์
4. นำไปสู่การวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจเชิงนโยบาย สนับสนุนระบบการตัดสินใจ
5. ขับเคลื่อนภารกิจเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารระดับสูง ของกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานต่างๆ ที่ต้องการใช้ข้อมูล

4. วิธีการดำเนินงาน

1. ดำเนินการพัฒนา Mobile application คู่มือการผลิตข้าวอิเล็กทรอนิกส์สำหรับชาวนามืออาชีพ
2. ฝึกอบรมการใช้งานให้กับเกษตรกรผู้ใช้ เพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติโดยใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องเหมาะสม
3. รวบรวมข้อมูลด้านข้าว ที่มีอยู่ในระบบงาน ฐานข้อมูลต่าง ๆ เช่นการผลิตข้าว การพยากรณ์ และเตือนภัยที่ จะส่งผลต่อการผลิต
4. ดำเนินการจัดทำระบบโดยให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำมาใช้ศึกษา ตรวจสอบข้อมูล สรุปและนำไปสู่ การวิเคราะห์สถานการณ์ในด้านต่างๆ
5. ประเมินความถูกต้องของข้อมูล (Data validation)
6. นำเสนอผลและรายงานใน ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนภารกิจ “ศูนย์อัจฉริยะด้านข้าว”

5. งบประมาณ วงเงินรวมทั้งสิ้น 3,900,000 บาท

6. พื้นที่การดำเนินงาน

กรมการข้าว และหน่วยงานกรมการข้าวในส่วนภูมิภาค

7. ผลที่คาดว่าจะได้ของโครงการ

1. ได้ระบบแสดงผลและรายงานสถานการณ์การผลิตข้าวในพื้นที่การผลิตต่างๆ
2. ได้ระบบการแสดงผลและรายงานสถานการณ์การศัตรูข้าว/สถานการณ์เมล็ดพันธุ์ข้าว
3. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ข้อมูลสำคัญเพื่อการวางแผนและบริหารจัดการในด้านที่เกี่ยวข้อง
4. ได้ Mobile application คู่มือการผลิตข้าวอิเล็กทรอนิกส์สำหรับชาวนามืออาชีพ

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1. กรมการข้าว ได้ระบบศูนย์ข้าวอัจฉริยะด้านข้าว จำนวน 1 ระบบ ที่มีการแสดงผล และรายงานสถานการณ์การผลิตข้าวในพื้นที่การผลิตต่างๆ สถานการณ์การศัตรูข้าว และเมล็ดพันธุ์ข้าว
2. กรมการข้าวได้ Mobile application คู่มือการผลิตข้าวอิเล็กทรอนิกส์สำหรับชาวนามืออาชีพ เพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจในการผลิตข้าว

แผนปฏิบัติการ โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านข้าว ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560				ปี 2561								ผู้รับผิดชอบหลัก
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. กิจกรรมจัดทำคู่มือการผลิตข้าวอิเล็กทรอนิกส์สำหรับชาวนาเมื่ออาชีพ															
1.1 พัฒนา Mobile Application	1														ศสส.
1.2 จัดฝึกอบรม ให้กับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค กรมการข้าว จำนวน 4 รุ่น	410														ศสส.
2. กิจกรรม พัฒนาศูนย์ข้าวอัจฉริยะ (Intelligence Rice Center)															
2.1 เก็บข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (Data validation) ด้านสถานการณ์การผลิตข้าว	1	ครั้ง/เดือน													ศสส.
2.2 เก็บข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (Data validation) ด้านสถานการณ์ภัยพิบัติ	1	ครั้ง/เดือน													ศสส.

1.2.2 โครงการเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยและป้องกันศัตรูข้าว

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

ศัตรูข้าวเป็นปัญหาสำคัญในการผลิตข้าวของชาวนา ไม่ว่าจะเป็นแมลงศัตรูข้าว โรคข้าวหรือวัชพืช เมื่อเกิดการระบาดเข้าทำลายแปลงนาข้าวแล้วจะทำให้ผลผลิตเสียหาย ปัจจัยที่มีผลต่อการระบาดของศัตรูพืชได้แก่

1. พันธุ์พืชที่ปลูกมีความสามารถต้านทานโรคและแมลงแตกต่างกัน
2. ระยะการเจริญเติบโตของพืช เช่น แมลงสีจะทำลายข้าวในระยะน้ำนม
3. ความหนาแน่นของพืชต่อหน่วยพื้นที่ ทำให้การถ่ายเทอากาศไม่ดีและเป็นที่อยู่อาศัยของศัตรูพืช
4. สภาพพื้นที่ สภาพดินและความอุดมสมบูรณ์ของดินมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช ถ้าพืชอ่อนแอ

ก็ง่ายต่อการเข้าทำลายของศัตรูพืช

5. ศัตรูธรรมชาติเป็นสิ่งมีชีวิตที่ทำลายและกำจัดศัตรูพืชในธรรมชาติ เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน และเชื้อจุลินทรีย์
6. อุณหภูมิ และความชื้นสัมพัทธ์ของอากาศที่สูงเกินไปส่งผลให้โรคไหม้ของข้าวระบาดมากขึ้น
7. ปริมาณน้ำฝน มีผลทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ทิศทางและความเร็วของลมมีผลต่อการแพร่ระบาดของ

ดังนั้นหากมีการสำรวจและเฝ้าระวัง รวมทั้งติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าวและปัจจัยที่ส่งเสริมการระบาดของศัตรูข้าวอย่างใกล้ชิดและครอบคลุมพื้นที่ปลูกข้าวของประเทศ พร้อมทั้งรายงานผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ พยากรณ์ วางแผน และเตรียมการก่อนการเกิดการระบาดของศัตรูข้าวและระหว่างการระบาด จะช่วยให้สามารถป้องกันกำจัดศัตรูข้าวได้อย่างเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รับผิดชอบโครงการ

1. หน่วยงานหลัก สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว
2. หน่วยงานสนับสนุน กองวิจัยและพัฒนาข้าว กองเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักบริหารกลาง และสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ

3. เป้าหมายการดำเนินการ

ติดตามสถานการณ์และเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว จำนวน 52 ครั้ง

4. วิธีการดำเนินงาน

1. ติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าวของศูนย์แม่ข่ายระบบเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว 37 ศูนย์ 42 จุด
2. การประชุมคณะทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาศัตรูข้าว โดยผู้แทนจากกองวิจัยและพัฒนาข้าว กองเมล็ดพันธุ์ข้าว สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักบริหารกลาง ประชุมเพื่อพิจารณาติดตาม วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ พยากรณ์ เตือนภัยแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อบรรเทาผลกระทบของเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูข้าว ผ่านสื่อและช่องทางต่าง ๆ รวมทั้งประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายงานสถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าวให้แก่เกษตรกร

3. การสัมมนาเครือข่ายระบบเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวเพื่อเพิ่มสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการพยากรณ์เตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 6,000,000 บาท

6. พื้นที่การดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่ 37 จังหวัด ของ 37 หน่วยงาน ดังนี้

สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าว 26 ศูนย์ และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 10 ศูนย์

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

เกษตรกรได้รับทราบข้อมูลการเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวทันต่อเหตุการณ์และสามารถลดผลกระทบจากการระบาดของศัตรูข้าวได้

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

จำนวนครั้งของการติดตามสถานการณ์และเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว 52 ครั้ง

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

กรมการข้าวมีระบบการพยากรณ์เตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวที่แม่นยำ มีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์

แผนการปฏิบัติงาน โครงการเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยและป้องกันศัตรูข้าว ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560					ปี 2561					ผู้รับผิดชอบหลัก		
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.		ส.ค.	ก.ย.
1.การติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าวของศูนย์แม่ข่ายระบบเตือนภัยการระบาดศัตรูข้าว	37/40	ศูนย์/จุด													
1.1 ติดตามสถานการณ์โรคข้าวจากเครื่องตรวจอากาศอัตโนมัติ (ทุกวัน)	40	เครื่อง	←											→	สวช./ศวช./ศมช.
1.2 ติดตามปริมาณแมลงศัตรูข้าวจากกับดักแสงไฟ (ทุกวัน)	40	เครื่อง													
1.3 สำรวจและติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าวในแปลงนา (ทุก 7 และ 14 วัน)	444	ครั้ง													
2.การพัฒนาระบบสารสนเทศการพยากรณ์และเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว	1	ระบบ													
2.1 การใช้ระบบพยากรณ์และเตือนภัยการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลฯ	1	ระบบ	←											→	ศสส.
2.2 การใช้ระบบพยากรณ์การเคลื่อนย้ายประชากรเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล	40	ระบบ													
2.3 ค่าซ่อมแซมเครื่องตรวจอากาศอัตโนมัติ	4	เครื่อง													
3.การประชุมคณะทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาศัตรูข้าว	100	ครั้ง	←											→	สสช./กวช./กมช./ ศสส./สบก.
4.ส่งมาเครือข่ายระบบเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว	27	ราย			↔										สสช.
5.จ้างเหมาผู้ช่วยปฏิบัติงานโครงการ	3	คน													
- ส่วนกลาง (สสช./กวช)	1	คน													สสช./กวช.
(สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว)	1	คน												→	สสช.
(สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ)	22	คน	←												สวช.
- ส่วนภูมิภาค		คน													ศวช./ศมช.
6.ติดตามและนิเทศงาน															
- ส่วนกลาง			←											→	สสช./กวช./ศสส.

1.2.3 โครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชาวนาและองค์กรชาวนา

ประกอบด้วย 3 กิจกรรมย่อย

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

ชาวนาเป็นกลุ่มคนที่มีจำนวนมากจึงมีปัญหาในด้านการผลิตข้าวในหลายประเด็น ได้แก่ ปัญหาด้านการผลิตข้าว ประกอบด้วย ต้นทุนการผลิตสูง ทั้งค่าแรงงาน ปุ๋ยเคมี สารเคมี และเมล็ดพันธุ์ ทั้งนี้เนื่องจากชาวนาส่วนใหญ่มีการใช้ปัจจัยการผลิตที่สูงมากเกินไปกว่าคำแนะนำ การใช้กรรมวิธีการผลิตที่ยังไม่ถูกต้องเหมาะสมและชาวนาไม่เห็นความสำคัญในการพัฒนาให้มีความรู้ในการผลิตข้าว ส่งผลให้ขาดการปฏิบัติที่ดี ส่งผลให้การปลูกข้าวของชาวนายังไม่ถูกต้องเหมาะสม ประกอบกับชาวนาในปัจจุบันมีอายุมาก และรายได้ต่ำชาวนา ซึ่งเป็นเกษตรกรส่วนใหญ่มีสัดส่วนรายได้จากการทำนาต่ำกว่าอาชีพการเกษตรอื่นๆ ทั้งในด้านระดับการศึกษาโอกาสการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การได้รับสวัสดิการจากภาครัฐ การทำนาจึงไม่สามารถทำรายได้ให้แก่ชาวนาอย่างเพียงพอ ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งของชาวนาและองค์กรชาวนา คือ ขาดความเข้มแข็ง และการบริหารจัดการองค์กรที่ดีและเป็นระบบ ในปัจจุบันมีการจัดตั้งศูนย์ข้าวชุมชนและองค์กรชาวนาที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันแก้ไขปัญหาการผลิตข้าวของชาวนา การจำหน่าย และการสร้างสวัสดิการของชาวนา โดยมีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย จึงต้องมีการให้ความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งในรูปสถาบันเกษตรกร อย่างเป็นระบบและยั่งยืน เพื่อให้การกำหนดแนวทางการผลิตข้าว การดำเนินงานของทุกองค์กรเป็นไปในทางเดียวกันและมีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งจะก่อให้เกิดความมั่นคงแก่ชาวนาไทยได้อย่างทั่วถึง ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ 1) การพัฒนาเครือข่ายและองค์กรชาวนาให้มีความเข้มแข็ง 2) การสร้างและพัฒนาชาวนารุ่นใหม่ 3) การสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาอาชีพการทำนา

2. หน่วยงานรับผิดชอบและผู้รับผิดชอบโครงการ

หน่วยงานหลัก สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว

หน่วยงานสนับสนุน กองเมล็ดพันธุ์ข้าว กองวิจัยและพัฒนาข้าว สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว

3. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น จำนวน 6,000,000 บาท

1.2.3.1 กิจกรรมพัฒนาเครือข่ายและองค์กรชาวนาให้มีความเข้มแข็ง

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ชาวนาและสถาบันชาวนา มีการตื่นตัวแข่งขันในการพัฒนาการผลิตข้าวและเป็นสถานที่เรียนรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันชาวนาที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อวางแผนกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานของสถาบันชาวนาและสร้างเครือข่ายและความเข้มแข็งให้แก่สถาบันชาวนา

2. เป้าหมายการดำเนินการ

1. การคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ จำนวน 4 สาขา
2. การสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายองค์กรชาวนา ได้แก่
 - ประชุมเครือข่ายศูนย์ข้าวชุมชนระดับจังหวัด จำนวน 71 จังหวัด
 - การประชุมสัมมนาสร้างเครือข่ายสมาคมและองค์กรชาวนาที่เกี่ยวข้อง

3. วิธีการดำเนินงาน

1. การคัดเลือกเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับชาติ ประกอบด้วย การคัดเลือกเกษตรกร สถาบันเกษตรกรดีเด่น จำนวน 4 สาขา ได้แก่ 1) เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพทำนา 2) กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวดีเด่นแห่งชาติ 3) ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนดีเด่นแห่งชาติ ประเภทข้าวหอมมะลิ และ 4) ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนดีเด่นแห่งชาติ ประเภทข้าวอื่นๆ โดยมีการแบ่งระดับคัดเลือกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับศูนย์/จังหวัด ระดับกลุ่มศูนย์ และระดับชาติ โดยผู้ที่ได้รับการตัดสินเป็นเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ จะได้เข้ารับพระราชทานโล่รางวัลในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญประจำปี ณ พลับพลาที่ประทับมณฑลพิธีท้องสนามหลวง กรุงเทพมหานคร สำหรับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรที่ได้อันดับต่างๆ นอกเหนือจากดังกล่าวข้างต้นจะได้รับรางวัลจากกรมการข้าว

2. การสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายองค์กรชาวนา เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรชาวนาที่อยู่ภายใต้การดูแลของกรมการข้าว รวมทั้งกำหนดแนวทางการผลิตข้าวอย่างเป็นระบบและมีการบริหารจัดการที่ดีซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงแก่ชาวนาไทยได้อย่างทั่วถึง ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

2.1 ประชุมเครือข่ายศูนย์ข้าวชุมชนระดับจังหวัด จำนวน 71 จังหวัด เพื่อสร้างเครือข่ายศูนย์ข้าวชุมชนภายในจังหวัด และวางแผนกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานของศูนย์ข้าวชุมชนภายในจังหวัดร่วมกัน รวมทั้งสำรวจสถานภาพและเก็บข้อมูลศูนย์ข้าวชุมชนภายในจังหวัด

2.2 การประชุมสัมมนาสร้างเครือข่ายสมาคมชาวนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงานของแต่ละองค์กรในแต่ละปี รวมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายให้แก่องค์กรชาวนาให้มีแนวทางดำเนินงานร่วมกัน

4. พื้นที่ดำเนินงาน

ดำเนินการในสถานที่ราชการและเอกชน ในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. มีเกษตรกรดีเด่นและสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับชาติ จำนวน 4 สาขา ที่เป็นต้นแบบในการผลิตข้าวและการพัฒนาองค์กรชาวนา

2. องค์กรชาวนามีความเข้มแข็งทั้งในด้านการผลิตข้าว รวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายภายในและระหว่างองค์กรชาวนาที่เกี่ยวข้อง

3. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ดำเนินงานร่วมกันขององค์กรชาวนา

6. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1. มีเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ จำนวน 4 สาขา

2. มีการประชุมสัมมนาเชื่อมโยงเครือข่ายและความเข้มแข็งให้แก่องค์กรชาวนา จำนวน 1 ครั้ง

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

ผู้นำองค์กรชาวนามีความรู้ด้านการบริหารจัดการองค์กรเพิ่มขึ้นร้อยละ 60 ของเป้าหมาย

1.2.3.2 กิจกรรมสร้างและพัฒนานาข้าวรุ่นใหม่

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อสร้างชาวนารุ่นใหม่เข้าสู่ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น
2. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะสาขาการทำนา

2. เป้าหมายโครงการ

1. จัดงานปลูกข้าวปลูกใจเด็กไทยรักข้าว
2. การฝึกอบรมการสร้างแบรนด์และระบบการสร้างตลาดพร้อมพัฒนานุคลิกภาพเป็นชาวนารุ่นใหม่

3. วิธีการดำเนินงาน

1. จัดงานปลูกข้าวปลูกใจเด็กไทยรักข้าว เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนและเยาวชนรุ่นใหม่ในสังคมเมืองได้รับความรู้และทดลองปฏิบัติจริงด้านการทำนาอันจะเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อข้าวและชาวนาไทย รวมทั้งร่วมสืบสานอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับข้าวให้คงอยู่คู่ประเทศไทยสืบต่อไป

2. การฝึกอบรมการสร้างแบรนด์และระบบการสร้างตลาดพร้อมพัฒนานุคลิกภาพเป็นชาวนารุ่นใหม่ เพื่อสร้างและพัฒนาชาวนารุ่นใหม่ให้มีความพร้อม ความสามารถ ในการสร้างแบรนด์และระบบการตลาดและเป็นการสร้างเครือข่ายชาวนารุ่นใหม่-ที่ได้รับการพัฒนาจากคนรุ่นใหม่ประกอบอาชีพทำนา โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าว และเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในการประกอบอาชีพทำนาให้มีความเข้มแข็ง ทั้งด้าน การผลิต การแปรรูป และการจำหน่ายข้าวอย่างครบวงจร

4. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการในสถานที่ราชการและเอกชน ในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. ทำให้ชาวนารุ่นใหม่มีองค์ความรู้เรื่องการสร้างแบรนด์และการตลาด
2. ทำให้ชาวนารุ่นใหม่มีความภาคภูมิใจและพร้อมที่จะสืบทอดอาชีพการทำนาต่อไป

6. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

สร้างและพัฒนาชาวนารุ่นใหม่โดยการฝึกอบรมการสร้างแบรนด์และระบบการสร้างตลาดพร้อมพัฒนานุคลิกภาพเป็นชาวนารุ่นใหม่ จำนวน 1 ครั้ง

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

เพิ่มประสิทธิภาพชาวนารุ่นใหม่ ในภาคการเกษตรให้สามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของเป้าหมาย

1.2.3.3 กิจกรรมสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาอาชีพการทำนา

1. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ไทย และราชวงศ์ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นแก่กิจการด้านข้าวและชาวนาของประเทศ

2. เพื่อรำลึกถึงความสำคัญของข้าวและเชิดชูเกียรติชาวนาไทย รวมทั้งเป็นการส่งเสริมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว โดยร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

3. เพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมประเพณีข้าวของชาวนาในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมในอนาคต

2. เป้าหมายการดำเนินงาน

1. การจัดงานวันข้าวและชาวนาแห่งชาติ จำนวน 5 ครั้ง
2. การสัมมนาเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรชาวนาระดับประเทศ จำนวน 1 ครั้ง (จัดภายใต้งานวันข้าวและชาวนาแห่งชาติ ปี 2561)

3. วิธีการดำเนินงาน

การจัดงานวันข้าวและชาวนาแห่งชาติ ทั่วประเทศพร้อมกัน จำนวน 5 ครั้ง ได้แก่ ในส่วนกลาง ณ กรมการข้าว จำนวน 1 ครั้ง และในส่วนภูมิภาค จำนวน 4 ครั้ง เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ไทยและพระราชวงศ์ทุกพระองค์ที่ทรงให้ความสำคัญต่อกิจการ ด้านข้าว มาโดยตลอดและเป็นการให้ความสำคัญต่อข้าวซึ่งเป็นพืชอาหารหลักของคนไทยทั่วประเทศ รวมทั้งให้เกียรติชาวนาไทยในฐานะผู้ผลิตอาหารหลักให้กับประชาชน ทั้งนี้รวมการจัดสัมมนาเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรชาวนาระดับประเทศ จำนวน 1 ครั้งๆ ละ 3 วัน เพื่อเชื่อมโยงและสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายองค์กรชาวนาและศูนย์ข้าวชุมชนเป็นเครือข่ายระดับประเทศและดำเนินการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการองค์กรชาวนาและศูนย์ข้าวชุมชนอย่างยั่งยืน

4. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการในสถานที่ราชการและเอกชน ในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. ชาวนา ประชาชน และองค์กรชาวนา ได้รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ที่ทรงมีต่อด้านข้าวและชาวนาไทย
2. ชาวนา ประชาชน และองค์กรชาวนา ได้รำลึกถึงความสำคัญของข้าวไทย และเชิดชูเกียรติชาวนาไทย
3. ชาวนาเกิดความภาคภูมิใจในอาชีพการทำนา
4. ทำให้วิถีชีวิตชาวนา และวัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าวและชาวนาให้ดำรงอยู่คู่สังคมตลอดไป

6. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

มีการจัดงานวันข้าวและชาวนาแห่งชาติในส่วนกลางและภูมิภาค จำนวน 5 ครั้ง

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

ผู้เข้าร่วมงานวันข้าวและชาวนาแห่งชาติมีความรู้เกี่ยวกับข้าวในด้านต่างๆ และผลงานขององค์กรชาวนาเพิ่มขึ้น ร้อยละ 60 ของเป้าหมาย

แผนการปฏิบัติงาน โครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชนวนาและองค์กรชานา ปี2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560							ปี 2561							ผู้รับผิดชอบหลัก
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.			
1. กิจกรรมพัฒนาเครือข่ายและองค์กรชาวนาให้มีความเข้มแข็ง																	
1.1. การประกาศเกียรติคุณ/สถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับชาติ	4	สาขา	←										→				กช. / กสช.
1.2 การสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายองค์กรชาวนา			←										→				
1.2.1 การประชุมเชื่อมโยงเครือข่าย ระดับจังหวัด	3,000	คน															สสช./กสช.
1.2.2 การสัมมนาเชื่อมโยงเครือข่าย ระดับเขต	4	ครั้ง															สสช.
1.2.3 การสัมมนาเชื่อมโยงเครือข่ายระดับประเทศ	1	ครั้ง															สสช.
1.2.4 การจัดทำฐานข้อมูลเครือข่าย ศูนย์ข้าวชุมชนและองค์กรชาวนา	1	ฐาน															สสช.
2. กิจกรรมสร้างและพัฒนาชาวนารุ่นใหม่																	
2.1 ค่ายสร้างทัศนคติและการเรียนรู้เรื่องข้าว	4	ครั้ง			←				→								สสช.
2.2 ศูนย์เรียนรู้เรื่องข้าวในโรงเรียนดีเด่น	150	โรงเรียน			←										→		สสช.
2.3 ประกวดศูนย์เรียนรู้เรื่องข้าวในโรงเรียน	6	ภาค							←						→		สสช.
2.4 รวมกลุ่มส่งเสริมและสร้างชาวนา รุ่นใหม่	7	แห่ง													→		สสช.
2.5 สร้างเครือข่ายชาวนารุ่นใหม่	1	ครั้ง											→				สสช.
2.6 ประชาสัมพันธ์ จัดทำสื่อเผยแพร่	4	ครั้ง													→		สสช.
3.กิจกรรมสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาอาชีพการทำนา																	
3.1 การจัดงานวันข้าวและชาวนาแห่งชาติ และสัมมนาเชื่อมโยงระดับประเทศ	1	ครั้ง													↔		สสช.

1.2.4 โครงการเพิ่มขีดความสามารถให้แก่ชาวนา

ประกอบด้วย 2 กิจกรรมย่อย งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 10,000,000 บาท

1.2.4.1 กิจกรรมหน่วยเคลื่อนที่เร็วและกิจกรรมหน่วยบริการชาวนาเคลื่อนที่แบบเบ็ดเสร็จ

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

การสนับสนุนความรู้และการบริการด้านวิชาการให้กับชาวนาเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของกรมการข้าว โดยกรมการข้าวมีช่องทางการถ่ายทอดความรู้ผ่านการดำเนินงานโครงการต่างๆ และยังมีหน่วยบริการชาวนา ซึ่งประกอบด้วย ศูนย์บริการชาวนาและหน่วยเคลื่อนที่เร็ว ซึ่งหน่วยบริการชาวนาเหล่านี้ตั้งอยู่ตามศูนย์วิจัยข้าว และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ ศูนย์บริการชาวนาเปิดให้บริการ ณ ที่ตั้งศูนย์วิจัยข้าวและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทุกแห่ง ชาวนาสามารถไปขอรับบริการด้านวิชาการ เอกสารเผยแพร่ ตลอดจนปรึกษา ด้านปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำนาและการเกษตรอื่นๆ ส่วนหน่วยเคลื่อนที่เร็วจะเป็นรถ ที่ออกให้บริการ ให้คำแนะนำแก่ชาวนาในพื้นที่ในสถานการณ์ปกติและเร่งด่วน

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 1) หน่วยงานหลัก สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว
- 2) หน่วยงานสนับสนุน กองวิจัยและพัฒนาข้าว และกองเมล็ดพันธุ์ข้าว

3. เป้าหมายการดำเนินการ

- 3.1 ศูนย์บริการชาวนา 51 ศูนย์ (ตั้งอยู่ ณ หน่วยงานของกรมการข้าวทั่วประเทศ)
- 3.2 หน่วยเคลื่อนที่ตรวจสอบสุขภาพข้าว 5 หน่วย
- 3.3 หน่วยเคลื่อนที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี 51 หน่วย

4. วิธีการดำเนินงาน

- 1) จัดประชุมชี้แจงโครงการ/กิจกรรม
- 2) สนับสนุนการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ ให้กับศูนย์บริการชาวนา และหน่วยเคลื่อนที่เร็ว
- 3) พัฒนาศูนย์บริการชาวนา ให้มีความพร้อมในการให้บริการชาวนาและผู้มาติดต่อ

5. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของกรมการข้าวทั่วประเทศ

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ศูนย์บริการชาวนาสามารถให้บริการชาวนาด้านวิชาการ การถ่ายทอดความรู้ การให้คำปรึกษา การแก้ไขปัญหาด้านข้าว ณ ที่ตั้งศูนย์ของกรมการข้าวที่มีอยู่ทั่วประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. หน่วยเคลื่อนที่ตรวจสอบสุขภาพข้าวและหน่วยเคลื่อนที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี สามารถให้บริการชาวนาด้านวิชาการ การถ่ายทอดความรู้ การให้คำปรึกษา การติดตามข้อมูลการระบาดของศัตรูข้าว การแก้ไขปัญหา ด้านข้าว ณ พื้นที่ชุมชนหมู่บ้าน การติดตามช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เมื่อเกิดสถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าว
3. หน่วยเคลื่อนที่ตรวจสอบสุขภาพข้าวและหน่วยเคลื่อนที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี สามารถให้การสนับสนุน ภารกิจให้กับหน่วยงานต่างๆ ของกรมการข้าว ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆในพื้นที่ตามคำร้องขอ

7. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

ศูนย์บริการชาวนาและหน่วยเคลื่อนที่ตรวจสุขภาพข้าวสามารถบริการชาวนาได้ไม่ต่ำกว่า ปีละ 13,500 คน

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

ชาวนามีความพึงพอใจในการบริการของศูนย์บริการชาวนา ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

ชาวนามีความพึงพอใจในการบริการของหน่วยเคลื่อนที่ตรวจสุขภาพข้าว และหน่วยเคลื่อนที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

1.2.4.2 กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ด้านข้าวและชาวนา

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

กรมการข้าว ได้จัดตั้งกองประสานงานโครงการพระราชดำริขึ้น โดยมีภารกิจหลักในการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและพัฒนาพื้นที่เฉพาะ และโครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวงในด้านข้าว การเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านข้าวผ่านกระบวนการฝึกอบรม ศึกษาดูงานและกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะการบูรณาการสอดคล้องตามแนวทางพระราชดำริของพระราชวงศ์แต่ละพระองค์ และพัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านข้าวและชาวนา โดยการทำเป็นสถานการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติด้านข้าว ซึ่งกองประสานงานโครงการพระราชดำริมีความเหมาะสมในด้านที่ตั้ง เนื่องจากมีความสะดวกในการเดินทางมา ร่วมศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน รวมทั้งมีวิทยากรผู้มีความรู้ ความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านข้าวเป็นจำนวนมากที่พร้อมจะให้ความรู้ในทุกหลักสูตรภายใต้กองประสานงานโครงการพระราชดำริ

ทั้งนี้ การดำเนินงานโครงการดังกล่าว จะส่งผลให้มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านข้าวและชาวนาที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและพัฒนาพื้นที่เฉพาะ และโครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง โดยสามารถขยายเป็นศูนย์กลาง การศึกษาดูงานด้านข้าวในระดับสากลได้ รวมทั้งมีการจัดทำหลักสูตรให้มีความเหมาะสม ทันสมัย ตอบโจทย์ ด้านความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างแท้จริง อีกทั้ง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ทั้งเสริมสร้างศักยภาพในการทำงานของตนเองและองค์กร และนำความรู้ที่ได้ไปประกอบเป็นอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองประสานงานโครงการพระราชดำริ กรมการข้าว

3. เป้าหมายการดำเนินการ

การจัดทำสถานีย่อยที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวในด้านต่างๆ ประกอบด้วย

- สถานีเรียนรู้ภายในอาคาร จำนวน 4 สถานี
- สถานีเรียนรู้ภายนอกอาคาร จำนวน 8 สถานี

การสัมมนาและฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้ด้านข้าว จำนวน 770 คน

- จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาเจ้าหน้าที่กองประสานงานโครงการพระราชดำริ 1 ครั้ง
- จัดการฝึกอบรมบุคคลทั่วไป 8 หลักสูตร จำนวน 720 คน และเจ้าหน้าที่ 1 หลักสูตร จำนวน 50 คน
- การศึกษาดูงานและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานของกองประสานงาน

โครงการพระราชดำริ จำนวน 1,000 คน

4. วิธีการดำเนินงาน

1. การจัดทำสถานีเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวในด้านต่างๆ เพื่อแสดงและเป็นสถานที่เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติของผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงาน รวมทั้ง ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยสถานีเรียนรู้แบ่งเป็นสถานีเรียนรู้ภายในอาคารและสถานีเรียนรู้ภายนอกอาคาร

2. การสัมมนาและฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้ด้านข้าว โดยมีกิจกรรมดังนี้

2.1 จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนากองประสานงานโครงการพระราชดำริ เพื่อระดมความเห็นจากนักวิชาการที่มีความรู้ และประสบการณ์ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับข้าวและชาวนาในการวางแผนและกำหนดทิศทางการพัฒนากองประสานงานโครงการพระราชดำริ

2.2 จัดทำหลักสูตรและวางแผนการฝึกอบรมโดยคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้โครงการพระราชดำริโรงเรียนข้าวและชาวนา เพื่อร่วมพิจารณาการจัดทำหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่ตรงตามความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.3. การติดตามประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ รวมทั้งความพึงพอใจและข้อเสนอแนะในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ภายใต้กองประสานงานโครงการพระราชดำริ

3. การศึกษาดูงานและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้โครงการพระราชดำริโรงเรียนข้าวและชาวนา ภายใต้กองประสานงานโครงการพระราชดำริ ประกอบด้วย

3.1 การเยี่ยมชมศึกษาดูงานจากบุคคลภายนอกดูงานกองประสานงานโครงการพระราชดำริ จำนวน 730 คน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ องค์ความรู้ด้านข้าวครบวงจรตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงการแปรรูป ประกอบด้วยสถานีเรียนรู้แปลงเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ และการชมนิทรรศการหมุนเวียนที่กองประสานงานโครงการพระราชดำริจัดขึ้น

3.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่ จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ แผ่นพับแนะนำกองประสานงานโครงการพระราชดำริ หลักสูตรการฝึกอบรมภายใต้กองประสานงานโครงการพระราชดำริ และเอกสารเผยแพร่สำหรับบุคคลเป้าหมายในโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.3 การจัดงาน Open house กองประสานงานโครงการพระราชดำริ จำนวน 1 ครั้ง เพื่อประชาสัมพันธ์และให้กลุ่มเป้าหมายและบุคคลที่สนใจได้เข้าร่วมกิจกรรมของกองประสานงานโครงการพระราชดำริรวมทั้งถ่ายทอดความรู้ด้านองค์ความรู้เรื่องข้าวและการพัฒนาชาวนา ผ่านการจัดแสดงนิทรรศการ สื่อการเรียนรู้ในหัวข้อต่างๆ ที่มีความน่าสนใจ การทดลองฝึกปฏิบัติทำนาจนถึงเก็บเกี่ยวข้าว และการร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางกองประสานงานโครงการพระราชดำริจัดขึ้น

5. พื้นที่ดำเนินการ

- กองประสานงานโครงการพระราชดำริ/ศูนย์วิจัยข้าว และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าวและพื้นที่เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1) กองประสานงานโครงการพระราชดำริเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อมในด้านองค์ความรู้ด้านข้าวในทุกมิติตลอดห่วงโซ่การผลิตข้าว และการพัฒนาชาวนา ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และฝึกปฏิบัติให้แก่ชาวนา เยาวชน นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป รวมทั้งบุคลากรของกรมการข้าวอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

2) การจัดฝึกอบรมของกรมการข้าวภายใต้กองประสานงานโครงการพระราชดำริ มีความเหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และสามารถเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ได้

3) มีเครือข่ายการเรียนรู้ด้านข้าวตลอดห่วงโซ่การผลิตข้าวและการพัฒนาชาวนา จากองค์กรภาครัฐและเอกชน รวมทั้ง ภาคการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ร่วมกับการดำเนินงานของกรมการข้าว ทำให้การเผยแพร่ความรู้ข่าวสารของกรมการข้าวสู่ชาวนามีความครอบคลุมทั่วถึงและรวดเร็วยิ่งขึ้น

7. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1. มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรของกองประสานงานโครงการพระราชดำริ จำนวน 770 คน
2. มีผู้ศึกษาดูงานองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับข้าวและใช้บริการด้านวิชาการของกองประสานงานโครงการพระราชดำริ จำนวน 1,000 คน

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรของกองประสานงานโครงการพระราชดำริ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
2. ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
3. ระดับความพึงพอใจของผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับข้าว ไม่น้อยกว่าร้อยละ 7

แผนการปฏิบัติงาน โครงการเพิ่มขีดความสามารถให้แก่วานา ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560					ปี 2561					ผู้รับผิดชอบหลัก		
			ปี 2560					ปี 2561							
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.		ส.ค.	ก.ย.
1. กิจกรรมหน่วยบริการชาววนาเคลื่อนที่แบบเปิดเสรี															
1. จัดประชุมชี้แจงโครงการ	1	ครั้ง	↔												สสช.
2. จัดหารถยนต์	2	คัน													
2.1 รถตู้															2.1 กวช.
2.2 รถปิกอัพดับเบิลแคป															2.2 คสมข.สุรินทร์
3. จัดหาวัสดุอุปกรณ์															
3.1 หน่วยเคลื่อนที่ตรวจสุขภาพข้าว 5 หน่วย	5	ชุด	↔												3.1 กวช. ศวช.พล. ศวช.แพร่ ศวช.อุบลฯ ศวช.ปจ.
3.2 หน่วยเคลื่อนที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี 51 หน่วย	51	ชุด	↔												3.2 ศวช. คสมข. สวช.
4. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ															
4.1 หน่วยเคลื่อนที่ตรวจสุขภาพข้าว 5 หน่วยฯละ 8 ครั้ง	40	ครั้ง	↔												4.1 กวช. ศวช.พล. ศวช.แพร่ ศวช.อุบลฯ ศวช.ปจ.
4.2 หน่วยเคลื่อนที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี 51 หน่วยฯละ 8 ครั้ง	408	ครั้ง	↔												4.2 ศวช. คสมข. สวช.
5. พัฒนาศูนย์บริการชาวนา 51 ศูนย์	51	ศูนย์	↔												ศวช. ,คสมข. ,สวช.
- การปรับปรุงซ่อมแซมห้อง (ระบบไฟส่องสว่าง/แอร์/พัดลม/สี/ผ้าปูโต๊ะ ฯลฯ)															
- จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้(เครื่องใช้สำนักงาน,วัสดุถ่ายทอด-สื่อ ฯลฯ)															
6. การติดตามนิเทศงาน (ส่วนกลาง)			↔												สสช.

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560					ปี 2561					ผู้รับผิดชอบหลัก					
			ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.		ส.ค.	ก.ย.			
2. กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ด้านข้าวและชาวนา (โรงเรียนข้าว)																		กคร.
1. การจัดทำสถานีเรียนรู้																		
1.1 สถานีเรียนรู้ในอาคาร	4 สถานี																	
1.2 สถานีเรียนรู้ภายนอกอาคาร	8 สถานี																	
2. การฝึกอบรมและสัมมนา																		
2.1 สัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรและสร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ฯ	35 ราย																	
2.2 พัฒนาหลักสูตรและจัดการฝึกอบรม	4 หลักสูตร																	
1) หลักสูตรการทำนาเบื้องต้น 2 รุ่น 60 ราย	410 ราย																	
2) หลักสูตรชาวนามืออาชีพ 8 รุ่น 240 ราย																		
3) หลักสูตรการเพิ่มมูลค่าและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว 2 รุ่น 60 ราย																		
4) หลักสูตรพัฒนาวิทยากรด้านข้าว 1 รุ่น 50 ราย																		
3. การเยี่ยมชม ศึกษาดูงาน และพัฒนาการดำเนินงาน																		
3.1 การเยี่ยมชม ศึกษาดูงาน	1,090 ราย																	
3.2 จัดทำชุดฝึกอบรมปฏิบัติการปลูกข้าว (ชุดคิด)	1,500 ชุด																	
3.3 จัดทำแปลงนาศิลปะ	1 แปลง																	
4. บริหารโครงการ ติดตามประเมินผล																		
5. สรุป และรายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2560	1 ครั้ง																	

1.2.5 โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์คัดและเมล็ดพันธุ์หลัก

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

พันธุ์ข้าวที่นักปรับปรุงพันธุ์สร้างขึ้นใหม่ได้แต่ละพันธุ์ เช่น พันธุ์ชัยนาท 1 สุพรรณบุรี 1 ปทุมธานี 1 นั้น ทุกๆ พันธุ์ก็มีลักษณะประจำพันธุ์เป็นพิเศษโดยเฉพาะ เช่น ลักษณะต้น ใบ เมล็ด ทรงกอ อายุออกดอก อายุเก็บเกี่ยว ซึ่งมีความสำคัญมากต่อผลผลิตและคุณภาพของข้าวเปลือก คุณภาพข้าวสารและคุณภาพในการหุงต้ม ถ้าผิดแปลกไปจากลักษณะประจำพันธุ์ก็จะทำให้เกิดความไม่สม่ำเสมอ เมล็ดมีขนาดไม่เท่ากัน คุณภาพการหุงต้มก็ไม่เท่ากัน ทำให้ผลผลิตเฉลี่ย/ไรต์ดลงและรายได้ต่ำกว่าราคาปกติ การจะรักษาคุณสมบัติลักษณะประจำพันธุ์ดั้งเดิมดังกล่าวไว้ให้ได้ตลอดไปนั้น จำเป็นต้องนำมาเข้ากระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ตามหลักวิชาการสากล ที่ต้องดูแลอย่างใกล้ชิดโดยนักวิชาการหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นพิเศษโดยเฉพาะ ตามหลักวิชาการ มีการแบ่งชั้นเมล็ดพันธุ์เป็น 4 ระดับ คือ

1. พันธุ์คัด มีความบริสุทธิ์มากที่สุด ต้องได้รับการดูแลรักษา การตรวจสอบที่เข้มงวดที่สุด ต้องผลิตเพื่อใช้สำหรับทำพันธุ์ต่อไป และอีกส่วนหนึ่งสำหรับผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์หลัก
2. พันธุ์หลัก ต้องใช้เมล็ดพันธุ์จากพันธุ์คัดเท่านั้น
3. พันธุ์ขยาย ต้องใช้เมล็ดพันธุ์จากพันธุ์หลักเท่านั้น
4. พันธุ์จำหน่าย ต้องใช้เมล็ดพันธุ์จากพันธุ์ขยายเท่านั้น แต่ผลผลิตที่ได้ต้องจำหน่ายเป็นข้าวเปลือกเพื่อการบริโภค ไม่ใช่เพื่อทำเมล็ดพันธุ์

การผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์คัด และชั้นพันธุ์หลัก ดำเนินการโดยกองวิจัยและพัฒนาข้าวส่วนการผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์ขยายและเมล็ดพันธุ์จำหน่าย อยู่ในความดูแลของกองเมล็ดพันธุ์ข้าวซึ่งทั้งสองหน่วยงานมีเครือข่ายทำหน้าที่ผลิตและดูแลโดยเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

อย่างไรก็ตาม ในการที่จะผลิตเมล็ดพันธุ์ให้มีคุณภาพดี เป็นที่ยอมรับของลูกค้าทั้งเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง จำเป็นจะต้องมีระบบการผลิตที่มีการวางแผน ติดตาม ดูแล กำกับ การปฏิบัติ ควบคุมและตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ทุกขั้นตอน ของกระบวนการผลิต ให้ถูกต้อง ตามหลักวิชาการ เหมาะสมและรวดเร็ว ทันสถานการณ์ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่มากพอ รวมทั้งต้องสามารถบริหารจัดการงบประมาณ ให้มีความคล่องตัว สอดคล้องกับภารกิจและกิจกรรม จึงจะทำให้กระบวนการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดีของกรมการข้าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองวิจัยและพัฒนาข้าว

3. เป้าหมายของโครงการ

1. ได้ผลผลิตเมล็ดชั้นพันธุ์คัดที่เป็นที่ต้องการของตลาดและมีความบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ปีละไม่น้อยกว่า 50 พันธุ์ ประมาณ 300 ตัน
2. ได้ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์หลัก ปีละไม่น้อยกว่า 3,000 ตัน

4. วิธีและขั้นตอนการดำเนินงาน

แบ่งเป็น 4 กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ 1 การผลิตเมล็ดพันธุ์คัด

ปลูกแบบรวง/แถว ตัดข้าวปนตามมาตรฐานของกรมการข้าว เก็บผลผลิตเป็นรวงๆ เพื่อเป็นพันธุ์ปลูกสำหรับผลิตพันธุ์ต่อไป และอีกส่วนหนึ่งนวดรวมกันเพื่อนำไปผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์หลัก เพื่อนำไปทำงานวิจัย และเพื่อการสำรองพันธุ์ชั้นความบริสุทธิ์สูง

กิจกรรมที่ 2 การผลิตเมล็ดพันธุ์หลัก

ปลูกแบบปักดำหรือหว่าน ตัดข้าวปนตามมาตรฐาน ของกรมการข้าว ผลผลิตที่ได้หลังจากผ่านมาตรฐาน ชั้นพันธุ์หลักแล้วจัดส่งไปให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อผลิตเป็นชั้นพันธุ์ขยายและพันธุ์จำหน่ายต่อไป นอกจากนี้ยังดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์หลักเพื่อสนับสนุนการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรในพื้นที่เฉพาะ เช่น พันธุ์ข้าวไร่ ข้าวนาที่สูง พันธุ์ข้าวน้ำลึก และข้าวเฉพาะถิ่น ต่างๆ

กิจกรรมที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ในห้องปฏิบัติการ ทำการตรวจสอบมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ตามมาตรฐาน ISTA

กิจกรรมที่ 4 การจัดหาเครื่องจักรกลและอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการผลิตเมล็ดพันธุ์หลัก

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 124,591,300 บาท

6. พื้นที่ดำเนินงาน

ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ศูนย์วิจัยข้าวเชียงใหม่ ศูนย์วิจัยข้าวแม่ฮ่องสอน ศูนย์วิจัยข้าวแพร่ ศูนย์วิจัยข้าวสะเมิง ศูนย์วิจัยข้าวพิษณุโลก ศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท ศูนย์วิจัยข้าวลพบุรี ศูนย์วิจัยข้าวสุพรรณบุรี ศูนย์วิจัยข้าวฉะเชิงเทรา ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี ศูนย์วิจัยข้าวคลองหลวง ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี ศูนย์วิจัยข้าวพระนครศรีอยุธยา ศูนย์วิจัยข้าวหนองคาย ศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี ศูนย์วิจัยข้าวอุดรธานี ศูนย์วิจัยข้าวชุมแพ ศูนย์วิจัยข้าวสุรินทร์ ศูนย์วิจัยข้าวสกลนคร ศูนย์วิจัยข้าวขอนแก่น ศูนย์วิจัยข้าวนครราชสีมา ศูนย์วิจัยข้าวอุบลราชธานี ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง ศูนย์วิจัยข้าวกระบี่ ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี ศูนย์วิจัยข้าวนครศรีธรรมราช ศูนย์วิจัยข้าวร้อยเอ็ด

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

เกษตรกรได้ใช้เมล็ดพันธุ์ที่บริสุทธิ์ตรงตามลักษณะประจำพันธุ์ ซึ่งมีผลให้ได้ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่สูง และคุณภาพของผลผลิตได้มาตรฐาน และได้คุณภาพของข้าวเปลือก ข้าวสารและข้าวสุกตรงตามมาตรฐาน

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีจำนวน 3,300 ตัน

- เมล็ดพันธุ์คัด จำนวน 300 ตัน

- เมล็ดพันธุ์หลัก จำนวน 3,000 ตัน

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

มีเมล็ดข้าวพันธุ์ดีชั้นพันธุ์คัดและชั้นพันธุ์หลักซึ่งเป็นเมล็ดเริ่มต้นที่จะนำไปผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์ขยายและจำหน่ายต่อไป ทำให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีเพื่อใช้ในการผลิตข้าว

แบบปฏิบัติงาน โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์คัด/เมล็ดพันธุ์หลัก ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560				ปี 2561								ผู้รับผิดชอบหลัก		
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.			
1. กิจกรรมการผลิตเมล็ดพันธุ์ ชั้นพันธุ์คัด/พันธุ์หลัก	300/3,000	ตัน															กวช.
1. การผลิตเมล็ดพันธุ์คัด																	
1.1 การผลิตเมล็ดพันธุ์คัดฤดูนาปรัง																	
1.2 การผลิตเมล็ดพันธุ์คัดฤดูนาปี																	
2. การผลิตเมล็ดพันธุ์หลัก																	
2.1 การผลิตเมล็ดพันธุ์คัดฤดูนาปรัง																	
2.2 การผลิตเมล็ดพันธุ์คัดฤดูนาปี																	
3. ตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ในห้องปฏิบัติการ ทำการตรวจสอบมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ตามมาตรฐาน ISTA																	
3.1 ฤดูนาปรัง																	
3.2 ฤดูนาปี																	
4. การจัดหาเครื่องจักรกลและอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการผลิตเมล็ดพันธุ์หลัก																	

2. แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญห จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องดำเนินโครงการ

ข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รองจากยางพาราและไม้ผล แต่สถานการณ์การทำนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ทั้งนี้ เนื่องจากการผลิตข้าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีผลผลิตข้าวโดยเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ ในขณะที่ต้นทุนการผลิตข้าว สูงขึ้นเกษตรกรได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่ากับการลงทุนเกษตรกรบางส่วนจึงเลิกทำนาและได้เปลี่ยนไปประกอบ อาชีพอื่น ส่งผลให้มีพื้นที่นาร้างเพิ่มขึ้นทุกปี และไม่ได้มีการนำพื้นที่นาร้างดังกล่าวไปใช้ประโยชน์แต่อย่างใด จึงมีความจำเป็นต้องทำการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างให้กลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับ ผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุนสามารถประกอบอาชีพการทำนาควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพอื่นๆ ได้อย่าง ยั่งยืน กรมการข้าวจึงได้ดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาตั้งแต่ปี 2553 โดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่นาดีด้วยการดำเนินงาน ใน 4 กิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) การฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว 2) การส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัย 3) การจัด ตั้งหมู่บ้านต้นแบบการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมือง 4) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม (Zoning) โดยมีการเน้นให้ดำเนินงานในลักษณะการรวมกลุ่มเกษตรกรและส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนการ ผลิตข้าว ในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้นรวมทั้งสนับสนุนให้เกษตรกรมีการแปรรูปและเพิ่มมูลค่า ผลิตภัณฑ์ข้าวในรูปแบบต่างๆ

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- **หน่วยงานหลัก :** สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว
- **หน่วยงานสนับสนุน :** กองเมล็ดพันธุ์ข้าว กองวิจัยและพัฒนาข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปัตตานี และ ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี

3. เป้าหมายของโครงการ

1. ฟื้นฟูการปลูกข้าวให้แก่เกษตรกร 5,000 ราย ในพื้นที่นาร้างรวม 20,000 ไร่
2. ส่งเสริมการปลูกข้าวปลอดภัยให้แก่เกษตรกร 100 ราย ในพื้นที่ 400 ไร่
3. สนับสนุนการปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองให้แก่เกษตรกร 140 ราย ในพื้นที่ 550 ไร่
4. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร 520 ราย ในพื้นที่ 2,100 ไร่

4. วิธีการดำเนินงาน

1. กิจกรรมฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว

- 1.1 ปรับพื้นที่นาร้างและเตรียมดินเพื่อปลูกข้าวโดยการไถดะ ไถแปรและคราดพร้อมทั้งปรับปรุง คุณภาพดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ (ดำเนินการโดยกรมพัฒนาที่ดิน)
- 1.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าว ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยยูเรีย
- 1.3 อบรมเกษตรกรหลักสูตร เทคโนโลยีการผลิตและอารักขาข้าว จำนวน 5,000 ราย
- 1.4 จัดนิทรรศการ สาธิตการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวและแสดงผลิตภัณฑ์ข้าว

2. กิจกรรมส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัย จำนวน 400 ไร่

- 2.1 จัดอบรมชี้แจงเกษตรกร จำนวน 100 ราย
- 2.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าว เมล็ดพันธุ์ปอเทือง สารเคมีป้องกันกำจัดหอย เครื่องมือสำหรับปรับเทือกกลุ่มละ 5 ชุด เครื่องปลูกข้าว และถาดเพาะกล้าสำหรับนาโยน
- 2.3 สนับสนุนค่าปลูก/ไถกลบปอเทืองและไถทำเทือกปลูกข้าว

3. กิจกรรมจัดตั้งหมู่บ้านต้นแบบการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมือง จำนวน 550 ไร่

- 3.1 จัดอบรมชี้แจงเกษตรกร จำนวน 140 ราย
- 3.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าว เมล็ดพันธุ์ปอเทือง สารเคมีป้องกันกำจัดหอย เครื่องมือสำหรับปรับเทือกกลุ่มละ 5 ชุดและเครื่องปลูกข้าว
- 3.3 สนับสนุนค่าปลูก/ไถกลบปอเทืองและไถทำเทือกปลูกข้าว
- 3.4 ติดตามให้คำแนะนำและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวและการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้บริสุทธิ์ตลอดฤดูกาลเพาะปลูก

4. กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม (Zoning) (ดำเนินการต่อเนื่องเป็นปีที่ 3)

- 4.1 จัดอบรมชี้แจงเกษตรกร จำนวน 520 ราย
- 4.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าว ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยยูเรีย สารเคมีป้องกันกำจัดหอย เครื่องมือสำหรับปรับเทือกกลุ่มละ 5 ชุด เครื่องปลูกข้าว ชุดโรยสีขนาดเล็กและเครื่องบรรจุภัณฑ์สำหรับกลุ่มเกษตรกร

5. งบประมาณ จำนวนทั้งสิ้น 22,692,500 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

1. กิจกรรมฟื้นฟูน้ำร่องเพื่อการปลูกข้าว ดำเนินการใน 4 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 20,000 ไร่
2. กิจกรรมส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยจำนวน 400 ไร่
3. กิจกรรมจัดตั้งหมู่บ้านต้นแบบการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมือง จำนวน 550 ไร่
4. กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม (Zoning) จำนวน 2,100 ไร่

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. พื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถกลับมาปลูกข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีข้าวเพียงพอต่อการบริโภค
2. ชาวนาได้บริโภคข้าวปลอดภัย มีสุขภาพอนามัยที่ดี และมีรายได้เพิ่มจากการนำข้าวที่เหลือจากการบริโภคไปจำหน่ายในรูปแบบต่างๆ
3. ชาวนามีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่บริสุทธิ์ตรงตามพันธุ์
4. ชาวนาในพื้นที่เหมาะสมได้ผลผลิตข้าวมากขึ้นและต้นทุนในการผลิตข้าวลดลง

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1. ผลผลิตข้าวจากนาร้าง ไม่น้อยกว่า 8,000 ตัน (ผลผลิตข้าวในพื้นที่เป้าหมายเฉลี่ยไร่ละ 400 กิโลกรัม)
2. ได้ผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพปลอดภัย ไม่น้อยกว่า 160 ตัน (ผลผลิตข้าวในพื้นที่เป้าหมายเฉลี่ยไร่ละ 400 กิโลกรัม)

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. มีพื้นที่นาได้รับการฟื้นฟูและพัฒนา ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70
2. เกษตรกรได้รับความรู้จากการส่งเสริมการผลิตข้าว ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

แผนการปฏิบัติงาน โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560						ปี 2561						ผู้รับผิดชอบหลัก	
			ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		
1. กิจกรรมฟื้นฟูพื้นที่ปลูกข้าว พื้นที่ดำเนินการ 10,000 ไร่																สสช
- สนับสนุนปุ๋ยอินทรีย์	400,000	กิโลกรัม														
- สนับสนุนปุ๋ยเคมีที่เหมาะสมตามพื้นที่	200,000	กิโลกรัม														
- อบรมเกษตรกร	5,000	ราย														
- ติดตามงาน ส่วนภูมิภาค	20	ครั้ง														
- จัดหาส่วนภูมิภาค	4	ราย														
- จัดหาพนักงานขับรถ	2	ราย														
2. กิจกรรมส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัย พื้นที่ดำเนินการ 400 ไร่																สสช
- อบรมเกษตรกร	100	ราย														
- สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว	4,000	กิโลกรัม														
- สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยเพื่อ	2,000	กิโลกรัม														
- สนับสนุนค่าไปเพื่อ	400	ไร่														
- สนับสนุนสารกำจัดหอย	400	ชุด														
- สนับสนุนเฉพาะกล้านาโยน	24,000	ถาด														
- จัดหาส่วนภูมิภาค	1	ราย														
- ติดตามให้คำแนะนำ	10	ราย														สสช
3. กิจกรรมจัดตั้งหมู่บ้านต้นแบบการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมือง พื้นที่ดำเนินการ 550 ไร่																
- อบรมเกษตรกร	140	ราย														
- สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว	5,500	ราย														
- สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยเพื่อ	2,750	ราย														
- สนับสนุนค่าไปเพื่อ	550	ไร่														
- สนับสนุนสารกำจัดหอย	550	ชุด														
- ติดตามให้คำแนะนำ	10	ครั้ง														สสช
4. กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม (zoning) พื้นที่ดำเนินการ 1,050 ไร่																
- อบรมเกษตรกร	520	ราย														
- สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว	21,000	กิโลกรัม														
- สนับสนุนปุ๋ยอินทรีย์	63,000	กิโลกรัม														
- สนับสนุนปุ๋ยเคมีที่เหมาะสมตามพื้นที่	31,500	กิโลกรัม														
- สนับสนุนสารกำจัดหอย	2,100	ชุด														
- ติดตามให้คำแนะนำ	20	ครั้ง														

3. แผนงานบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม

3.1 โครงการวิจัยและพัฒนาข้าว

3.1 โครงการวิจัยและพัฒนาข้าว

1. เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องดำเนินโครงการ

ดำเนินการวิจัยด้านข้าวโดยแบ่งตามประเภทการวิจัย ซึ่งเป็นการจัดการความรู้การวิจัย การวิจัยพื้นฐานเพื่อสร้างสะสม องค์ความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น และการวิจัยประยุกต์เชิงลึกหรือการต่อยอดการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกรดังนี้

โครงการ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าว

กิจกรรม การจัดการความรู้การวิจัย

การวิจัยและพัฒนา (experimental development) เป็นงานที่ทำอย่างเป็นระบบ โดยใช้ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยและประสบการณ์ที่มีอยู่ เพื่อสร้างวัสดุ ผลิตภัณฑ์และเครื่องมือใหม่ เพื่อการติดตั้งกระบวนการ ระบบและบริการใหม่ หรือเพื่อการปรับปรุงสิ่งต่างๆ เหล่านั้นให้ดีขึ้น

โครงการ การวิจัยและพัฒนาข้าว

กิจกรรม การวิจัยพื้นฐาน (basic research หรือ pure research หรือ theoretical research) เป็นการศึกษาค้นคว้าในทางทฤษฎี หรือในห้องทดลองเพื่อหาความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับสมมติฐานของปรากฏการณ์ และความจริงที่สามารถสังเกตได้ หรือเป็นการวิเคราะห์หาคุณสมบัติโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อตั้งและทดสอบสมมติฐาน (hypothesis) ทฤษฎี (theories) และกฎต่างๆ (laws) โดยมีได้มุ่งหวังที่จะใช้ประโยชน์โดยเฉพาะ

กิจกรรม การวิจัยประยุกต์ (applied research) เป็นการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาความรู้ใหม่ๆ และมีวัตถุประสงค์ เพื่อนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการนำเอาความรู้และวิธีการต่างๆ ที่ได้จากการวิจัยขั้นพื้นฐานมาประยุกต์ใช้อีกต่อหนึ่ง หรือหาวิธีใหม่ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ได้ระบุไว้แน่ชัดล่วงหน้า

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก : กองวิจัยและพัฒนาข้าว/ สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ/ และศูนย์วิจัยข้าว 27 แห่ง

หน่วยงานสนับสนุน : กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว

3. เป้าหมายของโครงการ

ผลจากการวิจัยดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ข้าว การวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การผลิตข้าว การตลาด การถ่ายทอด การเตือนภัยการระบาดของแมลงศัตรูข้าวที่สำคัญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ เช่น

1. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กลุ่มเกษตรกร สมาชิกสหกรณ์การเกษตร และผู้ประกอบการด้านข้าวอื่นๆ
2. หน่วยงานด้านข้าวอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์
3. มหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการผลิตข้าว
4. ผู้วางแผน นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตข้าว
5. เกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร มูลนิธิโครงการหลวง กรมพัฒนาที่ดิน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

4. วิธีการดำเนินงานหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยละเอียดที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย

การดำเนินงานประกอบด้วย 12 แผนงานวิจัย 31 โครงการวิจัยเดี่ยว ตามประเภทงานวิจัยดังนี้

โครงการ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าว

กิจกรรม การจัดการความรู้การวิจัย (2 แผนงาน)

- แผนงานวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่การผลิตข้าว
- แผนงานวิจัย การพัฒนาคำแนะนำการใช้ปุ๋ยในนาข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่

โครงการ การวิจัยและพัฒนาข้าว

กิจกรรม การวิจัยพื้นฐาน (2 โครงการวิจัยเดี่ยว)

- โครงการวิจัย การวิเคราะห์การแสดงออกของยีน Lsi ในพันธุ์ข้าวไทยและความเปลี่ยนแปลงทางด้านสัณฐานวิทยาและเมแทบอลอเมกส์ของข้าวที่ได้รับซิลิกอน
- โครงการวิจัย โครงสร้างของอไมโลสและอไมโลเพกตินของข้าวไทยและผลต่อสมบัติทางเคมีฟิสิกส์ของแป้งข้าวเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์

กิจกรรม การวิจัยประยุกต์ (10 แผนงาน/29 โครงการวิจัยเดี่ยว)

แผนงานวิจัย การปรับปรุงพันธุ์ข้าวไวต่อช่วงแสง ให้ต้านทานโรคและแมลงที่สำคัญอย่างหลากหลายสำหรับพื้นที่นาฝน

- แผนงานวิจัย วิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวนาชลประทานผลผลิตสูง ต้านทานโรคแมลงที่สำคัญทนทานต่อสภาพอากาศไม่เหมาะสม
- แผนงานวิจัย การพัฒนาพันธุ์ข้าวรูปลักษณะใหม่เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต
- แผนงานวิจัย การปรับปรุงพันธุ์ข้าวให้ทนทานต่อสภาพดินมีปัญหา
- แผนงานวิจัย การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมข้าว
- แผนงานวิจัย การปรับปรุงและรักษาคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว
- แผนงานวิจัย การปรับปรุงพันธุ์ข้าวสำหรับพื้นที่น้ำท่วม
- แผนงานวิจัย การค้นหาตำแหน่งยีนและพัฒนาสายพันธุ์ข้าวด้วยอนุชีววิธี
- แผนงานวิจัย การพัฒนาชีวภัณฑ์จุลินทรีย์ปฏิปักษ์ สำหรับควบคุมโรคข้าวที่สำคัญ
- แผนงานวิจัย พัฒนาเทคโนโลยีการผลิต และการควบคุมคุณภาพข้าวจากปอนิกาสายพันธุ์ PSL95003-PRE- MB1-PAN-4-2 ในเขตภาคเหนือตอนล่าง
- โครงการวิจัย ความหลากหลายของเชื้อรา *Bipolaris oryzae* และ *Curvularia lunata* สาเหตุโรคเมล็ดด่าง และการพัฒนาวิธีการทดสอบปฏิกิริยาความต้านทานของข้าวต่อเชื้อสาเหตุโรคเมล็ดด่าง
- โครงการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยีการทำนาขั้นบันไดร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับพื้นที่เฉพาะในเขตภาคเหนือตอนบน
- โครงการวิจัย ศึกษาชีววิทยาและนิเวศวิทยาของสัตว์ศัตรูข้าว เพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- โครงการวิจัย เทคโนโลยีการผลิตข้าวนาชลประทานแบบคาร์บอนต่ำในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมตามเขตศักยภาพการผลิตข้าวภาคกลาง

- โครงการวิจัย การค้นหาอินควมคุมไบโอไทป์เพื่อยกกระโดดสีน้ำตาลและการปรับตัวเข้าทำลายพันธุ์ข้าวต้านทาน
- โครงการวิจัย การปรับปรุงพันธุ์ข้าวลูกผสมระบบ 3 สายพันธุ์ให้ผลผลิตสูง ต้านทานเพื่อยกกระโดดสีน้ำตาลและโรคขอบใบแห้ง
- โครงการวิจัย ปริมาณสารฟีนอลิกและผลของการเก็บรักษาในพันธุ์ข้าวไทย
- โครงการวิจัย รูปแบบการทำลายของศัตรูข้าวภายใต้การเขตกรรมที่ต่างกันในนิเวศนาชลประทาน
- โครงการวิจัย การปรับปรุงพันธุ์ข้าวสาเลี และธัญพืชเมืองหนาวอื่นเพื่อผลผลิตสูง
- โครงการวิจัย ผลของสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงและสารกำจัดวัชพืชบางชนิดที่ใช้ในนาข้าวต่อศัตรูธรรมชาติและศัตรูข้าว
- โครงการวิจัย การปรับปรุงพันธุ์ข้าวนาที่สูงสำหรับการบริโภคในกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง
- โครงการวิจัย การปรับปรุงพันธุ์ข้าวจากปอนิก้าให้เหมาะสมสำหรับสภาพแวดล้อมในเขตภาคเหนือ
- โครงการวิจัย การพัฒนาพันธุ์ข้าวให้มีความสามารถสูงในการแข่งขันกับวัชพืช
- โครงการวิจัย ศึกษาชีววิทยา ปัจจัยการระบาด และการเป็นแมลงพาหะนำโรคไวรัส/ไฟโตพลาสมาของเพลี้ยจักจั่นหัวสีส้มและเพลี้ยจักจั่นขาวใหญ่ ในข้าวและข้าวสาเลี
- โครงการวิจัย ปัจจัยการระบาดของแมลงบั่วและแมลงห้ำเขตภาคเหนือตอนล่างและภาคกลาง
- โครงการวิจัย การจำแนกความหลากหลายและการจัดการฐานข้อมูลของเชื้อสาเหตุโรคข้าวที่สำคัญ
- โครงการวิจัย การคัดเลือกพันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง
- โครงการวิจัย เชื้อราสาเหตุโรคของแมลงประสิทธิภาพสูงและเทคโนโลยีการผลิตขยายเชื้ออย่างง่ายเพื่อการควบคุมเพื่อยกกระโดดสีน้ำตาลแบบชีววิธี
- โครงการวิจัย ปัจจัยการระบาดของหนอนห่อใบข้าวและการป้องกันกำจัด ในภาคเหนือตอนล่าง
- โครงการวิจัย การปรับปรุงพันธุ์ข้าวทนแล้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- โครงการวิจัย ชีววิทยา และการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมของแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติที่สำคัญในนาข้าวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- โครงการวิจัย การปรับปรุงพันธุ์ข้าวเพื่ออุตสาหกรรมข้าวอบกรอบ
- โครงการวิจัย การประเมินคุณภาพเมล็ดข้าวโดยใช้เทคนิคสเปกโตรสโกปีอินฟราเรดย่านใกล้
- โครงการวิจัย ศึกษาการเปลี่ยนแปลงชีววิทยาและนิเวศวิทยาของแมลงศัตรูข้าวที่สำคัญภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อการพยากรณ์การระบาดในภาคเหนือตอนบน
- โครงการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกความต้านทานและสารสกัดจากใบข้าวป่าต่อการป้องกันกำจัดเพื่อยกกระโดดสีน้ำตาลและเพื่อยกกระโดดหลังขาวในเขตภาคเหนือตอนบน
- โครงการวิจัย การพัฒนาพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่อเพิ่มมูลค่าในพื้นที่เฉพาะถิ่นในภาคใต้
- โครงการวิจัย การพัฒนาเทคนิคการเพาะกล้าและการปลูกข้าวจากปอนิก้าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในเขตภาคเหนือตอนบน
- โครงการวิจัย การประเมินความรุนแรงของโรคใบหงิกและโรคเหี่ยวเฉียต่อผลผลิตข้าวพันธุ์ต้านทานเพื่อยกกระโดดสีน้ำตาล

- โครงการวิจัย ผลของอุณหภูมิสูงและรังสีอัลตราไวโอเลตต่อลักษณะทางสัณฐานวิทยาและความสามารถในการเกิดโรคของเชื้อราสาเหตุโรคไหม้ (*Pyricularia oryzae* Cav.) และโรคใบจุดสีน้ำตาลของข้าว (*Bipolaris oryzae* (Breda de Haan) Shoemaker)

5. งบประมาณ 226,482,800 บาท

- โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าว

กิจกรรมการจัดการความรู้การวิจัย	23,561,300	บาท
---------------------------------	------------	-----
- โครงการวิจัยและพัฒนาข้าว

กิจกรรมการวิจัยพื้นฐาน	3,708,900	บาท
กิจกรรมการวิจัยประยุกต์	198,348,600	บาท
- โครงการส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมโดยการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ 864,000 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

กองวิจัยและพัฒนาข้าว / สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ / และศูนย์วิจัยข้าว 27 แห่ง

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่เกษตรกรแล้ว ในอนาคตเกษตรกรจะมีพันธุ์ข้าวและเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการยกระดับผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศ และเป็นการสร้างโอกาสทางการค้าและนำรายได้สู่ประเทศมากขึ้น สอดคล้องกับกรอบการวิจัยข้าวของกรมการข้าวในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว
2. การรักษาเสถียรภาพผลผลิตข้าว
3. การพัฒนาการผลิตข้าวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
4. การพัฒนาและต่อยอดการวิจัยเชิงพาณิชย์
5. การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยและพัฒนา
6. การสร้างเสริมความสามารถในการผลิตข้าวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในพื้นที่เฉพาะ

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

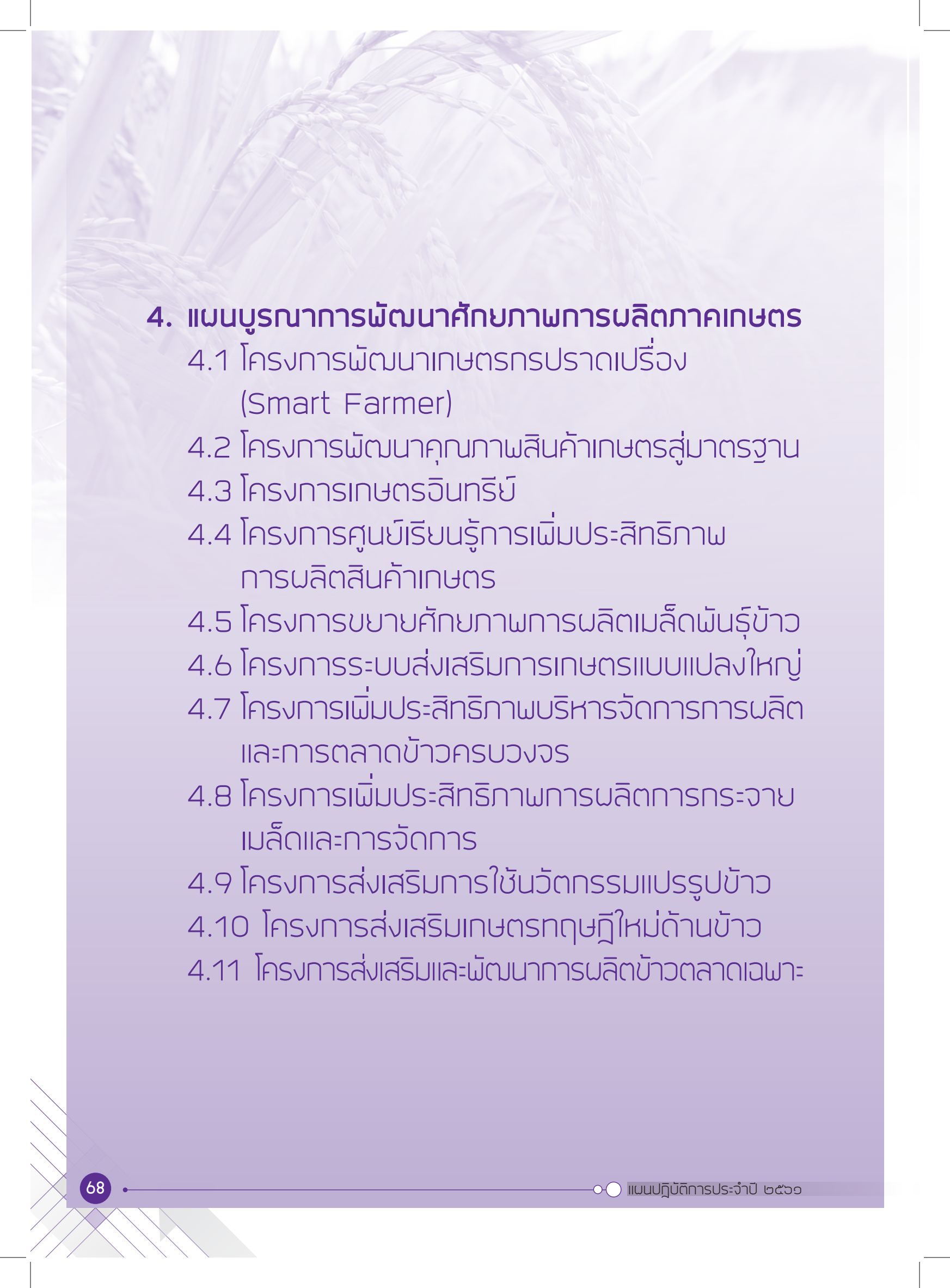
ร้อยละของโครงการวิจัยด้านข้าวที่ดำเนินการตามแผนไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของเป้าหมาย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

ร้อยละของผลงานวิจัยด้านข้าวที่กลุ่มเป้าหมาย นำไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาการเกษตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของเป้าหมาย

แบบปฏิบัติงาน โครงการวิจัยและพัฒนาข้าว ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560			ปี 2561								ผู้รับผิดชอบหลัก	
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.		ก.ย.
1. โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าว															
- กิจกรรม การวิจัยและพัฒนา	2	แผนงานวิจัย	◀											▶	กวช.
2. โครงการวิจัยและพัฒนาข้าว															
- กิจกรรม การวิจัยพื้นฐาน	2	โครงการวิจัย	◀											▶	กวช.
- กิจกรรม การวิจัยประยุกต์	ต.ค.-29	แผนงานวิจัย/โครงการวิจัย	◀											▶	กวช.
3. โครงการส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมโดยการจัดตั้งจ้างภาครัฐ	4	เครื่อง	◀		→										

4. แผนบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

- 4.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง
(Smart Farmer)
- 4.2 โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน
- 4.3 โครงการเกษตรอินทรีย์
- 4.4 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตสินค้าเกษตร
- 4.5 โครงการขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
- 4.6 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
- 4.7 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการการผลิต
และการตลาดข้าวครบวงจร
- 4.8 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการกระจาย
เมล็ดและการจัดการ
- 4.9 โครงการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมแปรรูปข้าว
- 4.10 โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว
- 4.11 โครงการส่งเสริมและพัฒนากการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ

4.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง

1. เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องดำเนินโครงการ

ประเทศไทยมีข้าวเป็นพืชหลักที่คงความสำคัญมา โดยตลอดตั้งแต่พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2536 “ข้าวต้องปลูกเพราะอีก 20 ปี ประชากรอาจจะ 80 ล้านคน ข้าวจะไม่พอเราต้องซื้อข้าวจากต่างประเทศเรื่องอะไรประชาชนคนไทยไม่ยอมคนไทยต้องมีข้าว แม้ข้าวที่ปลูกในประเทศจะสู้ข้าวที่ปลูกในต่างประเทศไม่ได้ เราก็กต้องปลูก...” จากกระแสพระราชดำรัสดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงสายพระเนตรที่ยาวไกล และความห่วงใยของพระองค์ที่ทรงมีต่อพสกนิกร เกรงว่าจะมีข้าวไม่พอเพียงสำหรับการบริโภคในประเทศ การผลิตข้าวของชาวนาในปัจจุบัน ยังขาดความเข้าใจด้านการตลาด และหลักวิชาการที่ถูกต้องเหมาะสมในการผลิต ในขณะที่ชาวนามีอายุเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และขาดการสืบสานอาชีพจากรุ่นสู่รุ่นทำให้ผู้ประกอบการอาชีพชาวนาในวันข้างหน้าจะขาดแคลน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการผลิตข้าว ดังนั้น จึงสมควรหาทางจะยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของชาวนาให้สูงขึ้น เพื่อให้ครอบครัวชาวนา มีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น เทียบเท่ากับคนในสาขาอาชีพอื่น และมีการสืบสานอาชีพชาวนาต่ออย่างยั่งยืนและมีการพัฒนาสืบไป โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชาวนาในทุกด้าน เช่น สนับสนุนทุน ที่ดินทำกิน และปัจจัยการผลิต นอกจากนี้ เพื่อสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรให้ยั่งยืน จึงควรสนับสนุนให้ชาวนาต่อยอดความรู้ด้านการทำนาสู่ธุรกิจการเกษตร ซึ่งจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าว และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชาวนาของไทย

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- **หน่วยงานหลัก :** สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว
- **หน่วยงานสนับสนุน :** กองวิจัยและพัฒนาข้าว กองเมล็ดพันธุ์ข้าว สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว

3. เป้าหมายของโครงการ

ชาวนา Existing Smart Farmer เพื่อพัฒนาเป็นชาวนาดันแบบ (Model Smart Farmer) จำนวน 450 ราย

4. วิธีการดำเนินงาน

1) กิจกรรมการสร้างและพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

1.1 สัมมนาชี้แจงเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ทั้งส่วนกลางและจากศูนย์วิจัยข้าว/ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน จำนวน 200 ราย และการคัดเลือกชาวนาผ่านการสำรวจคัดกรองคุณสมบัติ เป็น Existing Smart Farmer ในปี 2557 – 2560 เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมให้เป็นชาวนาดันแบบด้านข้าว จำนวน 450 ราย และการคัดเลือกชาวนาดันแบบด้านข้าว(Model Smart Farmer) ในช่วงระหว่างปี 2557 – 2560 เพื่อนำไปศึกษาดูงาน จำนวน 450 ราย

1.2 ฝึกอบรมชาวนา Existing Smart Farmer เพื่อพัฒนาเป็นเกษตรกรต้นแบบ (Model Smart Farmer) โดยการจัดฝึกอบรมจำนวน 4 รุ่น แยกตามภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ จำนวน 450 ราย

1.3 นำชาวนาดันแบบด้านข้าวศึกษาดูงาน จำนวน 450 ราย เพื่อศึกษาดูงานในพื้นที่ตามท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาค โดยการแบ่งการศึกษาดูงาน จำนวน 4 รุ่น แยกตามภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคกลาง และภาคใต้ เพื่อให้ชาวนาต้นแบบได้เรียนรู้เรื่องการผลิตข้าวเป็นการค้า เป็นแนวทางในการดำเนินอาชีพการทำนาที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.4 การจัดสัมมนาเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ (Model Smart Farmer) จำนวน 450 ราย โดยการ จัดสัมมนาเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ ที่ได้ผ่านการอบรมการพัฒนาชาวนา Existing Smart Farmer ปี 2560 เพื่อให้มาพบปะ และเปลี่ยนประสบการณ์ หลังจาได้รับการฝึกอบรมเสร็จสิ้นในปี 2560 จำนวน 4 รุ่น แยกตาม ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้

1.5 จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร Smart Farmer ที่ได้เก็บข้อมูลตั้งแต่ปี 2557 - 2560 Developing Existing และ Model รวบรวมข้อมูล ประมวลผล และทำทำเนียบเกษตรกรเพื่อให้เป็นปัจจุบัน

1.6 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

1.7 สรุปประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม โดยเจ้าหน้าที่ติดตามการดำเนินงานโครงการ ประมวลผล ข้อมูลปรับปรุงฐานข้อมูล และรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบต่อไป

1.8 การบริหารจัดการโครงการ

(1) จัดทำคู่มือปฏิบัติงานโครงการ และคู่มือกิจกรรมในโครงการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ และ ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน

(2) จ้างเหมาเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงาน เพื่อเป็นผู้ช่วยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

(3) ติดตามงานและนิเทศงาน และประเมินโครงการ ติดตามงานและนิเทศงานทุกระดับโดยมี การจัดทำแผนการติดตามงานอย่างชัดเจน ดำเนินการรวบรวมปัญหาและอุปสรรคเพื่อนำเสนอในส่วนงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไข

5. งบประมาณ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น จำนวน 16,677,800 บาท

6. พื้นที่ดำเนินงาน

ศูนย์วิจัยข้าว และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว คัดเลือกชาวนา Existing Smart Farmer ในปี 2557 - 2560 จำนวน 450 ราย เพื่อเข้ารับการฝึกอบรม และ การศึกษาดูงาน

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

- 1) ชาวนามีความมั่นคง และความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพทำนา
- 2) ชาวนามีความรู้และความเชี่ยวชาญในการทำนาสู่ธุรกิจเกษตรในอนาคต

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- การสร้างและพัฒนาชาวนาปราดปรื่องต้นแบบด้านข้าว จำนวน 450 ราย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- ชาวนาต้นแบบด้านข้าว (Model Smart Farmer) มีความรู้เข้าใจสามารถถ่ายทอดความรู้ใน ด้านการผลิต และการตลาดได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

แผนการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer) ปี 2561

กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ปี 2560			ปี 2561							ผู้รับผิดชอบหลัก		
			ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.		ส.ค.	ก.ย.
1.ฝึกอบรมเกษตรกร Existing Farmer 200 ราย เพื่อพัฒนาเป็นเกษตรกรต้นแบบ (Model Smart Farmer)	200	ราย			↔			↔			↔				สสช.
2. ศูนย์เรียนรู้เรื่องข้าวไม่โรงเรียน จำนวน 102 ศูนย์ ศูนย์ละ 30 ราย	102	โรงเรียน			↔									↔	สวช./ศวช./คณช.
3. จัดทำคู่มือโครงการ คู่มือการฝึกอบรม 6 หลักสูตร คู่มือขบวนการอาสา และสื่อเผยแพร่สำหรับศูนย์เรียนรู้เรื่องข้าวไม่โรงเรียน	8	เรื่อง			↔										สสช./กณช./สวช./คณช./ศวช.
1) คู่มือโครงการ															
2) สื่อเผยแพร่เพื่อพัฒนาเกษตรกรปราชญ์เรื่อง															
2.1) หลักสูตร การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ															
2.2) หลักสูตร Young Smart Farmer															
2.3)หลักสูตร เครื่องจักรกลทางการเกษตร															
2.4) หลักสูตร การตรวจรับรอง GAP ข้าว															
2.5) หลักสูตร การบริหารจัดการศัตรูข้าว															
4) สื่อเผยแพร่สำหรับศูนย์เรียนรู้เรื่องข้าวไม่โรงเรียน															
4. เชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ (Model Smart Farmers) กับผู้ประกอบการแปรรูป และการค้า จำนวน 50 ราย (จำนวน 1 ครั้ง)	50	ราย						↔							สสช.
5. บริหารจัดการตามภารกิจภายใต้โครงการ															
1) ติดตามนิเทศงาน (ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง / ค่าเบี้ยเลี้ยง สำหรับ จมท. ส่วนภูมิภาค)	50	ศูนย์												↔	ศวช./คณช.
2) ติดตามนิเทศงาน (ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง / ค่าเบี้ยเลี้ยง สำหรับ จมท.สวช.)	1	สวช.												↔	สวช.
3) ติดตามนิเทศงาน (ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง / ค่าเบี้ยเลี้ยง สำหรับ จมท.ส่วนกลาง)	12	ครั้ง												↔	สสช.
4) เจ้าหน้าที่จ้างเหมาช่วยปฏิบัติงาน SF (ส่วนกลาง)	6	ราย												↔	สสช.
5) เจ้าหน้าที่จ้างเหมาช่วยปฏิบัติงาน SF (ส่วนภูมิภาค)	31	ราย												↔	คณช./ศวช.
6) เจ้าหน้าที่จ้างเหมา จรกร (1 เดือน) (ส่วนกลาง)	5	ราย			↔										สสช.
7) เจ้าหน้าที่จ้างเหมา พชร. (1 เดือน) (ส่วนกลาง)	5	ราย			↔										สสช.
8) เจ้าหน้าที่จ้างเหมาช่วยปฏิบัติงาน (1 เดือน) (ส่วนกลาง)	18	ราย			↔										สสช./กณช./กวช.
9) เจ้าหน้าที่จ้างเหมาช่วยปฏิบัติงาน (1 เดือน) (ส่วนภูมิภาค)	242	ราย			↔									↔	สสช./คณช./ศวช.
10) สรุปประเมินผลโครงการ (จัดทำเอกสาร)														↔	
6. อื่นๆ															
1) สำเนาส่งเสริมการผลิตข้าว	1	สำเนา												↔	
2) สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ	1	สถาบัน												↔	สวช.
3) ภูมิภาค	49	ศูนย์												↔	คณช./ศวช.

4.2 โครงการตรวจสอบและรับรองคุณภาพการผลิตข้าว

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

ปัจจุบันโรงสีข้าวของประเทศไทยมีอยู่จำนวน 38,412 โรง ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 38,000 โรง วิสาหกิจชุมชน จำนวน 322 โรง และโรงสีข้าวที่อยู่ในศูนย์ข้าวชุมชนอีกจำนวน 90 ศูนย์ ซึ่งโรงสีข้าวเหล่านี้บางแห่งยังขาดการควบคุมและดูแลกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพความปลอดภัย รวมทั้งการดูแลและทำความสะอาดบริเวณพื้นที่ภายใน และภายนอกโรงสีข้าวให้ถูกสุขลักษณะการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงสีข้าว (Good Manufacturing for rice mill) คือ หลักเกณฑ์วิธีการที่ดีสำหรับโรงสีข้าว เป็นการจัดการสภาวะแวดล้อมขั้นพื้นฐานของกระบวนการผลิต เช่น การควบคุมสุขลักษณะส่วนบุคคล การควบคุมแมลงและสัตว์นำโรค รวมถึงการควบคุมเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต เป็นต้น ซึ่งเน้นการป้องกันมากกว่าการแก้ไข เป็นระบบการจัดการความปลอดภัยของข้าวสารขั้นพื้นฐาน (Food Safety Management System) เพื่อไม่ให้ข้าวสารก่อผลกระทบทางลบต่อผู้บริโภค โดยจะทำการวิเคราะห์และประเมินอันตรายในขั้นตอนการผลิตทั้งหมด ตั้งแต่วัตถุดิบข้าวเปลือก จนกระทั่งเป็นผลิตภัณฑ์สู่ผู้บริโภค ว่าจุดใด หรือ ขั้นตอนใดมีความเสี่ยง ต้องควบคุม ถ้าปราศจากการควบคุมที่จุดนั้นจะทำให้ ผลิตภัณฑ์อาหารไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค เรียกว่า จุดวิกฤต หรือขั้นตอน นั้นๆ ว่า จุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Critical Control Point: CCP) จากนั้นต้องหามาตรการควบคุมจุดวิกฤต เพื่อให้ข้าวสารปลอดภัยต่อผู้บริโภค กล่าวได้ว่าระบบ GMP โรงสีข้าวเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ในอุตสาหกรรมการผลิตข้าวถุง ซึ่งจะเริ่มห่วงโซ่การผลิตตั้งแต่การเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร จากนั้นจะได้เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ซึ่งเป็นการจัดเตรียมเพื่อเป็นวัตถุดิบ ป้อนเข้าสู่กระบวนการผลิตในโรงสีข้าว GMP หลังจากนั้นผลิตภัณฑ์ข้าวสารที่ได้ก็จะถูกขนส่งไปที่ร้านค้าก่อนจะถึงมือผู้บริโภค

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 1) หน่วยงานหลัก
 - กองตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าวและผลิตภัณฑ์ และกองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว
- 2) หน่วยงานสนับสนุน
 - สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว
 - กองวิจัยและพัฒนาข้าว
 - กองเมล็ดพันธุ์ข้าว

3. เป้าหมายโครงการ

1. ตรวจประเมินเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 2,000 แปลง
2. สถานที่รวบรวม คัดบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 100 แห่ง
3. การตรวจประเมินระบบการผลิตข้าว GAP แบบรายเดี่ยว จำนวน 50,000 แปลง
4. การตรวจประเมินแบบกลุ่ม (เมล็ดพันธุ์ข้าว, ข้าว GAP) จำนวน 700 กลุ่ม
5. ตรวจสอบคุณภาพผลผลิตเพื่อการรับรอง
 - ด้านกายภาพ ด้านพันธุ์ปน และคุณภาพการสี จำนวน 50,000 ตัวอย่าง
 - การตรวจสอบสารเคมีตกค้างในดินและน้ำ และผลผลิตข้าวเปลือก จำนวน 500 ตัวอย่าง
6. ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานโรงสีข้าว จำนวน 30 โรง

7. ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ข้าว จำนวน 20 แห่ง
8. อบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาระบบการตรวจสอบและรับรองคุณภาพ ให้ได้มาตรฐาน

4. วิธีการดำเนินงาน

1. กิจกรรมตรวจสอบและรับรองมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าว ดำเนินการดังนี้

- 1.1 การรับสมัครขอรับรองระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
- 1.2 จัดทำทะเบียนรายชื่อผู้ขอการรับรองระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์
- 1.3 การตรวจประเมิน โดยตรวจประเมินตามแบบการตรวจประเมินระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตามข้อกำหนด มกษ. 4406-2557 และการสุ่มเมล็ดพันธุ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพ (ระเบียบกรมการข้าว ว่าด้วยมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว พ.ศ. 2552 และประกาศกรมการข้าว เรื่อง กำหนดมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าว (Rice Seed Standard) พ.ศ. 2557) โดยแบ่งเป็น 2 กรณี
กรณีที่ 1 การตรวจวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์หลังการเก็บเกี่ยว
กรณีที่ 2 การตรวจวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์หลังการปรับปรุงสภาพและบรรจุภัณฑ์พร้อมจำหน่าย
- 1.4 ตรวจติดตามการตรวจประเมินของหน่วยงานภายนอก
- 1.5 การออกใบรับรองระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

คณะทบทวนผลการตรวจประเมินระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จัดประชุมทบทวนผลการตรวจประเมินระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและผลการตรวจคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ตามรายงานที่เสนอโดยหน่วยงานภายนอกที่ได้รับแจ้งจากกรมการข้าว เพื่อขอออกใบรับรองฯ ที่มีการลงนามโดยอธิบดีกรมการข้าว และกองตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าวและผลิตภัณฑ์ดำเนินการจัดส่งใบรับรองฯ ให้ผู้ได้รับการรับรองฯ ผ่านทางศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว/ศูนย์วิจัยข้าวที่รับผิดชอบ ซึ่งผู้ได้รับการรับรองระบบฯ สามารถแสดงเครื่องหมาย Q บนบรรจุภัณฑ์

2. กิจกรรมตรวจสอบและรับรองระบบมาตรฐานข้าว

2.1 การตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าว GAP โดยรับรายชื่อเป้าหมาย (แปลงใหม่) ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องโรงสี GAP จากสำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวและหน่วยงานอื่นๆ แล้วดำเนินการดังนี้

- ดำเนินการตรวจสอบและรับรองแปลงผลิตข้าว ตรวจประเมินระบบการผลิตข้าว GAP และ GMP โรงสีข้าว โดยการจัดจ้างหน่วยภายนอก (Outsource) ทั้งการตรวจระดับฟาร์มและการวิเคราะห์คุณภาพ และการปนเปื้อนในผลผลิตข้าวทั้งรายเดี่ยวและรายกลุ่ม
- ตรวจติดตามเพื่อคงอายุการรับรองของเกษตรกรรายเดิม ที่ได้รับใบรับรองจากกรมการข้าว โดยมีการตรวจติดตามเป็นไปในลักษณะสุ่มตรวจประเมินในประเด็นที่เป็นจุดวิกฤตของระบบการผลิตข้าว GAP ซึ่งทุกแปลงจะต้องได้รับการตรวจ 1 ครั้ง
- เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยข้าว และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวดำเนินการติดตามนิเทศผู้ตรวจประเมินภายนอก (Outsource) ติดตามการปฏิบัติตามระบบมาตรฐานของเกษตรกร
- ตรวจวิเคราะห์คุณภาพในการสี (ข้าวแดง พันธุ์ปน และต้นข้าว) และสารเคมีตกค้างในผลผลิตข้าวเปลือก
- สรุปผลการตรวจเพื่อนำเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติเพื่อออกใบรับรองฯ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขข้อกำหนดของกรมการข้าว

2.2 ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานโรงสีข้าว และผลิตภัณฑ์ข้าวโดยรับรายชื่อเป้าหมายที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องโรงสีข้าว GMP จากกองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว ดังนี้

- จัดทำแผนการตรวจประเมิน มอบหมายผู้ตรวจประเมิน
- ดำเนินการตรวจประเมินครั้งแรก (First stage) เพื่อประเมินความพร้อมของโรงสีข้าว
- ดำเนินการตรวจประเมินครั้งที่ 2 (Second stage) เพื่อให้การรับรองระบบการ GMP โรงสีข้าว และผลิตภัณฑ์ข้าว

- รวบรวมผลการตรวจประเมินระบบ GMP โรงสีข้าว/ผลิตภัณฑ์ข้าวเพื่อให้คณะกรรมการทบทวนฯ ตรวจสอบ และให้การรับรอง

- ออกใบรับรองระบบ GMP โรงสีข้าว/ผลิตภัณฑ์ข้าว (รับรอง 3 ปี) ให้แก่ผู้ประกอบการ และดำเนินการวางแผนการตรวจติดตามเพื่อคงอายุการรับรองทุก 1 ปี

2.3 พัฒนาระบบการตรวจสอบและรับรองคุณภาพให้ได้มาตรฐานเพื่อสร้างความมั่นใจในสินค้าข้าว

- ฝึกอบรมผู้ตรวจประเมินระบบการผลิตข้าว GAP และระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (GAP Seed) โดยความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

- ส่งเสริมและสนับสนุน ประชาสัมพันธ์ องค์ความรู้ด้านมาตรฐานการผลิตข้าว GAP โรงสีข้าว GMP แก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค

5. พื้นที่ดำเนินการ

ตรวจสอบและรับรองคุณภาพข้าวให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ 71 จังหวัด ในประเทศไทย

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. ผลที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร

สินค้าข้าวที่ผ่านการตรวจสอบและรับรองมีมูลค่าสูง เนื่องจากสามารถส่งเข้าสู่ระบบการตลาดในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้สนองตอบความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มต่างๆ เป็นผลทำให้ข้าวมีราคาสูงขึ้นตามกลไกของ อุปสงค์และอุปทานในระบบการตลาด

2. ผลที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมการข้าวมีระบบการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการผลิตข้าว GAP เมล็ดพันธุ์ข้าว GMP โรงสีข้าว และผลิตภัณฑ์ข้าวที่ได้รับการยอมรับเพิ่มโอกาสให้เกษตรกรผู้ผลิตข้าวสู่ระบบการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP มากขึ้น เกษตรกรมีความเข้มแข็งในการพัฒนาการผลิตข้าว สามารถแข่งขันได้ในระบบการค้าสมัยใหม่

7. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- แปลงเกษตรกรได้รับการรับรอง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมายการตรวจทั้งหมด
- จำนวนโรงสีข้าวที่ได้รับการตรวจรับรอง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนที่ดำเนินการทั้งหมด
- จำนวนผู้ตรวจประเมินระบบการผลิตข้าว/GAP/และระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว มีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพการตรวจประเมิน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 ของเป้าหมายการพัฒนาทั้งหมด

แบบปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560						ปี 2561						ผู้รับผิดชอบหลัก
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. สัมมนาเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานข้าว	200	คน				↔	↔								กรป.
2. หลักสูตรการพัฒนาผู้ตรวจประเมินระบบควบคุมภายใน สำหรับการรับรองแบบกลุ่มตามมาตรฐาน GAP	330	คน	↔				↔								
3. จัดหาเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานกองตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าวและผลิต	2	คน	↔											↔	
4. พัฒนาระบบการตรวจสอบและออกใบรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	1	ระบบ		↔										↔	
สำหรับข้าวด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์															

4.3 โครงการเกษตรอินทรีย์

1. เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องดำเนินโครงการ

นโยบายภาครัฐให้ความสำคัญกับการผลิตสินค้าเกษตรในระบบอินทรีย์ จึงมีนโยบายในการขับเคลื่อนงานอย่างเป็นรูปธรรม มีการวางแผนงานระยะสั้น และระยะยาว 20 ปี เพื่อให้มีการขยายพื้นที่การผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ มีการรับรองระบบการผลิตหลายระดับ ทั้งตรวจสอบกันเองในชุมชน ตรวจสอบรับรองในระดับประเทศ และระดับสากล มีหลายพื้นที่ให้การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ กรมการข้าวมีการกิกในการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตข้าวอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่วนการตรวจรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ดำเนินการโดยกองตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าวและผลิตภัณฑ์มีกระบวนการตรวจรับรองตลอดห่วงโซ่การผลิต ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตในแปลงนา รวมไปถึงการแปรรูป และคัดบรรจุ โดยมุ่งเน้นการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อสร้างความยั่งยืนในการผลิต ทั้งนี้ ดำเนินการดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชนในการเข้าไปผลักดันให้มีการขยายพื้นที่การผลิตสินค้าข้าวอินทรีย์และการตลาดข้าวอินทรีย์ที่ได้การรับรองมาตรฐานอย่างจริงจังให้กับเกษตรกรในพื้นที่ที่มีศักยภาพทั่วประเทศไทย

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- หน่วยงานหลัก : กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว
- หน่วยงานสนับสนุน : กองเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว/กองวิจัยและพัฒนาข้าว ศูนย์วิจัยข้าว กองตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าวและผลิตภัณฑ์

3. เป้าหมายของโครงการ

- 3.1 พัฒนาและส่งเสริมชุมชนต้นแบบผลิตข้าวอินทรีย์ จำนวน 20 ชุมชน
- 3.2 ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรายกลุ่ม จำนวน 60 กลุ่ม
- 3.3 ตรวจรับรองระบบการผลิตข้าวอินทรีย์
 - รายเดี่ยว จำนวน 12,000 ราย
 - รายกลุ่ม จำนวน 60 กลุ่ม

4. วิธีการดำเนินงาน

1. การพัฒนาและส่งเสริมเกษตรกร

1.1 คัดเลือกเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร ที่มีความสนใจและสมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยการประเมินความพร้อมของพื้นที่ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการผลิตข้าวอินทรีย์ในเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ของกรมการข้าว หรือกลุ่มที่มีความพร้อมในการผลิตและมีการรับรองตนเองอยู่แล้ว ต้องการที่จะเข้าสู่มาตรฐานรับรองโดยกรมการข้าว เพื่อติดตรารับรอง Q หรือ Organic Thailand

2.2 พัฒนาและส่งเสริมชุมชนต้นแบบผลิตข้าวอินทรีย์ เพื่อเสริมสร้างและสนับสนุนแหล่งเรียนรู้การผลิตข้าวอินทรีย์ครบวงจรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ประกอบด้วย

- ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตปัจจัยการผลิต ได้แก่ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด และสารที่ใช้สำหรับควบคุมศัตรูและโรคของพืชและสัตว์
- ส่งเสริมการผลิตเชื้อชีวเวเรีย/เชื้อไตรโคเดอร์มา
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อสนับสนุนการขยายพื้นที่ผลิตข้าวอินทรีย์
- การบริหารจัดการข้าวอย่างครบวงจร โดยการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า บรรจุภัณฑ์สินค้า และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวอินทรีย์

- จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ สื่อองค์ความรู้ระบบการผลิตข้าวอินทรีย์
- 2. กิจกรรมอบรมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีและสร้างความรู้ความเข้าใจด้านเกษตรอินทรีย์และการผลิตข้าวอินทรีย์ที่สอดคล้องตามมาตรฐานตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่ เกษตรกร ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ผู้บริโภคและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
 - อบรมหลักสูตรการผลิตข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล
 - อบรมกลุ่มเกษตรกรให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการกลุ่มและการตรวจรับรอง
 - อบรมที่ปรึกษาเกษตรกรการผลิตข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และระบบควบคุมภายใน
 - อบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม (2 ครั้ง) ในพื้นที่
- 3. กิจกรรมการตรวจสอบและรับรองระบบการผลิตข้าวอินทรีย์
 - พัฒนาผู้ตรวจประเมินข้าวอินทรีย์ เพื่อรองรับการขยายงานด้านการตรวจรับรองข้าวอินทรีย์
 - การตรวจสอบและรับรองข้าวอินทรีย์โดยมีการตรวจรับรองทั้งแบบรายเดี่ยวและแบบกลุ่ม และให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ เล่ม 4 : (มกษ. 9000 เล่ม 4 - 2553) โดยมีขอบข่ายการตรวจรับรอง 3 ขอบข่าย คือ แหล่งผลิต การแปรรูป และคัดบรรจุ
 - การตรวจสอบสารเคมีตกค้างในดิน น้ำ ข้าวเปลือก หรือข้าวสาร
 - การจัดทำเอกสารประกอบการสมัครและการตรวจรับรองข้าวอินทรีย์
- 4. กิจกรรมประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงตลาด

การเชื่อมโยงผู้ผลิต ผู้ประกอบการและผู้บริโภคข้าวอินทรีย์ เป็นแนวทางเพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้กับ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภคข้าวอินทรีย์ได้รับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านการตลาด และเข้าถึงข้อมูลการผลิตข้าวอินทรีย์ เกิดการพัฒนาระบบตลาดสินค้าให้เกิดประโยชน์ทุกภาคส่วน

5. งบประมาณ

รวมทั้งสิ้น จำนวน 737,697,200 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่เป้าหมาย 60 จังหวัด

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น
2. ผู้บริโภคได้บริโภคข้าวและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและปลอดภัย
3. ผู้ประกอบการสามารถเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
4. ระบบนิเวศได้รับการฟื้นฟูและมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตเพิ่มขึ้น
8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์และการตรวจรับรองแบบเดี่ยว จำนวน 12,000 แปลง/ราย และระบบ กลุ่ม 60 กลุ่ม

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายผลผลิตสินค้าข้าวอินทรีย์
- ปริมาณผลผลิตข้าวอินทรีย์เพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น

แบบปฏิบัติงาน โครงการเกษตรอินทรีย์ ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560						ปี 2561						ผู้รับผิดชอบหลัก
			ค.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. ประชาสัมพันธ์และรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ	300,000	ไร่		↘							↗				กพภ.
2. อบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม								↘			↗				ศวช./ศมช.
- เกษตรกรรายเก่าปี 2560 (ประมาณการ ผ่าน 80%)	23,000	ราย						↘	↗						
- เกษตรกรรายใหม่ปี 2561 (ครั้งที่ 1) เตรียมความพร้อม	30,000	ราย							↘	↗					
- เกษตรกรรายใหม่ปี 2561 (ครั้งที่ 2) อบรมระบบควบคุม	23,000	ราย										↘	↗		
3. อบรมผู้ตรวจประเมินข้าวอินทรีย์ (2 รุ่น)	130	ราย			↘	↗									กรช.
4. ตรวจสอบประเมินเบื้องต้น															กรช.
5. จัดนักวิชาการช่วยปฏิบัติงาน ส่วนกลาง / ส่วนภูมิภาค	100	ราย		↘										↗	กพภ./กรช./ ศวช./ศมช.
6. เอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์															กพภ.
6.1 เอกสารคู่มือโครงการฯ					↘	↗									
6.2 เอกสารใบสมัครและบันทึกเกษตรกร				↘	↗										
6.3 แผ่นพับสื่อประชาสัมพันธ์					↘	↗									
6.3 ใบรับรอง T1				↘	↗										
7. ค่าติดตามให้คำแนะนำเกษตรกร															
- ส่วนกลาง			↘											↗	กพภ.
- ส่วนภูมิภาค			↘											↗	ศวช./ศมช.
8. อำนวยความสะดวก			↘											↗	กพภ.
- ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมคณะกรรมการทำงานข้าวอินทรีย์					↘									↗	
- เอกสารประกอบการประชุม				↘										↗	
9. สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเกษตรกร															กพภ.

4.4 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนที่เกิดจากปัญหาของชุมชนและสามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม และนำองค์ความรู้ที่ได้รับจาก ศพก. ไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิตเพิ่มปริมาณ และคุณภาพของผลผลิต รวมทั้งยังเป็นจุดที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตรต่าง ๆ กับเกษตรกร อีกทั้งยังใช้เป็นจุดนัดพบ พบปะพูดคุยของเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร และเกษตรกรกับเกษตรกรด้วยกันเอง

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- หน่วยงานหลัก : สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว
- หน่วยงานสนับสนุน : กองวิจัยและพัฒนาข้าว กองเมล็ดพันธุ์ข้าว สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว

3. เป้าหมายของโครงการ

มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ต้นแบบ จำนวน 463 ศูนย์ และมีเครือข่าย 400 ศูนย์ ที่มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ และให้บริการทางวิชาการด้านข้าว

4. วิธีการดำเนินงาน

1) พัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยการ

- 1.1 การทำแปลงเรียนรู้การปลูกข้าว จำนวน 463 แปลง ขนาดแปลง 3 ไร่
- 1.2 พัฒนาศูนย์เรียนรู้ จำนวน 882 ศูนย์ โดยแบ่งเป็น ศพก. ด้านข้าว และศพก.ด้านอื่นๆ โดยการสนับสนุน สื่อเผยแพร่ เอกสาร คำแนะนำด้านข้าว
- 1.3 พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ จำนวน 463 ศูนย์ โดยการพาเกษตรกรศึกษาดูงานในด้านการตลาด การแปรรูป การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

2) พัฒนาศูนย์เรียนรู้เครือข่าย โดยพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนในพื้นที่ให้เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการทำงานร่วมกันใน ด้านการผลิตข้าว จำนวน 400 เครือข่าย

3) สร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้นำ โดยพัฒนาเกษตรกรผู้นำและสนับสนุนการดำเนินงานของเกษตรกรผู้นำด้านข้าว จำนวน 34,725 ราย

4) สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยการสนับสนุนการให้บริการข้อมูลข่าวสาร การถ่ายทอดความรู้ และวิชาการด้านข้าว 882 ศูนย์

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น จำนวน 18,385,000 บาท

6. พื้นที่ดำเนินงาน

ดำเนินการในพื้นที่ 77 จังหวัด ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จำนวน 882 ศูนย์

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1) เกษตรกรมีศูนย์เรียนรู้ด้านข้าวในพื้นที่ชุมชน ให้ความรู้ประเด็นวิชาการ เทคโนโลยี รวมถึงการป้องกัน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างฤดูกาลผลิต ซึ่งทำให้ได้รับการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาด้านการเกษตร ได้ตรงต่อความต้องการ และทันต่อสถานการณ์ กับเกษตรกรในชุมชน

2) สามารถสร้างเกษตรกรผู้นำที่เป็นเครือข่ายของเกษตรกรต้นแบบ ในแต่ละศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต บริหารจัดการ การตลาด แก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- 1) เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้านข้าว จำนวน 400 ศูนย์
- 2) จำนวนเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว จำนวน 20,000 ราย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- 1) ร้อยละของเกษตรกรมีการนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80

แผนการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี 2561

กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ปี 2560				ปี 2561							ผู้รับผิดชอบหลัก		
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.			ก.ย.
1. การทำแปลงเรียนรู้การปลูกข้าว เพื่อการศึกษาดูงาน/เรียนรู้การจัดการในแปลงเรียนรู้ 2. บริการข้อมูลข่าวสาร (จดหมายข่าว/วารสารด้านการเกษตร) 3. การประชุมศพท.ด้านข้าว ร่วมกับศูนย์เรียนรู้เครือข่ายด้านข้าว 4. พัฒนาศูนย์เครือข่ายข้าว ฐานเรียนรู้/ องค์ความรู้ (ศชข./ศูนย์เครือข่าย ศพท.) 5. ประสานความร่วมมือผู้นำเกษตรกรด้านข้าว (การนำนักเรียน/นักศึกษา ดูงานในแปลงเรียนรู้เรื่องข้าว) 6. ติดตามนิเทศงาน (ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง / ค่าเบี้ยเลี้ยง สำหรับจนท.ส่วนกลาง) 7. ติดตามนิเทศงาน (ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง / ค่าเบี้ยเลี้ยง สำหรับจนท.ส่วนภูมิภาค) 8. เจ้าหน้าที่จ้างเหมาช่วยปฏิบัติงาน (ส่วนกลาง) 9. เจ้าหน้าที่จ้างเหมาช่วยปฏิบัติงาน (ส่วนภูมิภาค) 10. สรุปประเมินผลโครงการ (จัดทำเอกสาร) 11. อำนวยความสะดวก (ส่วนกลาง)	450	ศูนย์	↓											↑	กพท./ศวช./ศมช.	
	882	ศูนย์	↓											↑	กพท./สสช.	
	450	ศูนย์	↓								↑				ศวช./ศมช./สวช.	
	450	ศูนย์	↓						↑						กพท./สสช.	
	9,000	ราย	↓											↑	ศวช./ศมช./สวช.	
	6	ครั้ง	↓											↑	สสช	
	50	ศูนย์	↓											↑	ศวช./ศมช./สวช.	
	4	ราย	↓											↑	สสช	
	25	ราย	↓											↑	ศวช./ศมช./สวช.	
														↕	↕	สสช
														↑	↑	สสช

4.5 โครงการขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตและส่งออกข้าวที่สำคัญของโลก มีพื้นที่ปลูกข้าวประมาณ 76.43 ล้านไร่ แยกเป็นกลุ่มข้าวเหนียว 20.13 ล้านไร่ กลุ่มข้าวหอมมะลิ 22.67 ล้านไร่ กลุ่มข้าวหอมปทุม 3.75 ล้านไร่ และกลุ่มข้าวขาว 29.88 ล้านไร่ รวมพื้นที่ปลูกข้าว 76.43 ล้านไร่ โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1. ปริมาณการผลิตและความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าวในปัจจุบัน แต่ละปีชาวนาทั้งประเทศจะมีการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวประมาณ 1.3 ล้านตัน แยกเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ต้องการทางตลาด 758,000 ตัน และส่วนที่เหลือจำนวน 542,000 ตัน ชาวนาจะเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง แต่ปรากฏว่ามีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (เมล็ดพันธุ์จำหน่าย) คุณภาพดีเพื่อตอบสนองความต้องการทางตลาดเพียงปีละ 515,000 ตัน (ผลิตโดยกรมการข้าว 67,000 ตัน สหกรณ์การเกษตร 35,000 ตัน ศูนย์ข้าวชุมชน 113,000 ตัน และผู้ประกอบการภาคเอกชน 300,000 ตัน) ซึ่งยังไม่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ตามความต้องการของตลาดอีก 243,000 ตัน ดังนั้นชาวนาจึงต้องใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวมาจากที่เก็บไว้เอง ซึ่งชาวนาบางรายไม่สามารถเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี เนื่องจากอยู่ไกลจากแหล่งผลิตจำหน่าย จำเป็นต้องใช้เมล็ดพันธุ์ที่เก็บมาหลายปีคุณภาพต่ำ ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ คุณภาพผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดทำให้ถูกกดราคา

2. ปริมาณการผลิตและความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าวในอนาคต ปี 2558-2562 คาดว่าแต่ละปีชาวนาทั้งประเทศจะมีการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวประมาณ 1.1 ล้านตัน แยกเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ต้องการทางตลาด 800,000 ตัน (เพิ่มขึ้นจากเดิมเนื่องจากมีการแนะนำให้ชาวนาเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์จาก 2 ปี มาเป็นเปลี่ยนทุกปีในสัดส่วนที่มากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งในอนาคตชาวนาจะมีพฤติกรรมไปใช้เครื่องจักรกลในการเก็บเกี่ยว และนำข้าวไปขายทันทีมากยิ่งขึ้น) และส่วนที่เหลือจำนวน 300,000 ตัน

3. แนวทางการตอบสนองความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าวของชาวนาหากจะผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (ชั้นพันธุ์จำหน่าย) ให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด 800,000 ตัน จะต้องเพิ่มปริมาณการผลิตอีกจำนวน 285,000 ตัน จากเดิม 515,000 ตัน ซึ่งแนวทางที่จะผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (เมล็ดพันธุ์จำหน่าย) ให้เพียงพอต่อความต้องการภายใน 5 ปี ตั้งแต่ปี 2558-2562 ประกอบไปด้วย 1) สร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเพิ่มเติม 15 ศูนย์ (ผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ 48,000 ตัน) 2) สหกรณ์การเกษตร 5,000 ตัน 3) จัดตั้งศูนย์ข้าวชุมชน 1,200 ศูนย์ (ผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ 87,000 ตัน) 4) ส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ 80 ราย (ผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ 145,000 ตัน) ส่วนเมล็ดพันธุ์ที่ชาวนาเก็บไว้ใช้เองปี 300,000 ตัน

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองเมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว

3. เป้าหมายโครงการ

ปี 2561 จัดตั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเพิ่มเติมในแต่ละจังหวัด จำนวน 10 แห่ง (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวใหม่ 4 แห่ง และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวต่อเนื่อง 6 แห่ง)

4. วิธีการดำเนินงาน

- 1) จัดตั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเพิ่มขึ้น จำนวน 10 แห่ง เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจำนวน 20,000 ตัน ได้แก่
 - ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวใหม่ จำนวน 4 แห่ง
 - ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวต่อเนื่อง (จากปี 2559 และ 2560) จำนวน 6 แห่ง
- 2) จัดอัตรากำลังเพื่อปฏิบัติงานในศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว โดยยึดกรอบอัตรากำลังของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเดิมเป็นหลัก แล้วขออัตรากำลังจากอัตรากะยณและขออัตรากำลังเพิ่มใหม่
- 3) จัดเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อเมล็ดพันธุ์คืนจากแปลงขยายพันธุ์ ค่าวัสดุการผลิต ค่าจ้างเหมา ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องจักรอุปกรณ์อาคารและสถานที่

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 472,921,500 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

- จัดตั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 10 แห่ง ในพื้นที่ 10 จังหวัด ดังนี้
- จัดตั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวใหม่ใน 4 จังหวัด ประกอบด้วยจังหวัด : สระแก้ว ชัยภูมิ เพชรบูรณ์ และมหาสารคาม รวม 4 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
 - จัดตั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวต่อเนื่องใน 6 จังหวัด ประกอบด้วยจังหวัด : นครนายก ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ บึงกาฬ และพิจิตร รวม 6 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

- 1) ขาวนาทั่วไประมผลผลิตข้าวและรายไต้มากขึ้น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเพิ่มเติมอีก 15 ศูนย์ จะทำให้ขาวนา 213,000 ครัวเรือน ไต้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ไต้เพิ่มขึ้น ปีละ 48,000 ตัน สามารถเพาะปลูกในพื้นที่ 3.2 ล้านไร่ ไต้ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 คิดเป็นปริมาณ 288,000 ตัน มูลค่า 2,880 ล้านบาทต่อปี (ผลผลิตจากเดิม 460 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 550 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 90 กิโลกรัมต่อไร่ คิดราคาข้าวเปลือกกิโลกรัมละ 10 บาท)
2. ขาวนาผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์มีรายไต้มากขึ้น ขาวนาสมาชิกผู้เข้าร่วมจัดทำแปลงขยายพันธุ์ จำนวน 8,000 ราย สามารถจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวจากแปลงขยายพันธุ์ให้แก่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวในราคาที่สูงกว่าท้องตลาดร้อยละ 20

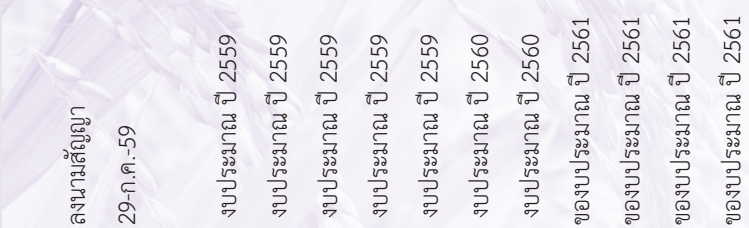
8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

- ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ :** มีศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวใหม่เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี จำนวน 10 แห่ง
- ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ :** มีแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว และมีเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เกษตรกรได้ใช้เพาะปลูกได้เพิ่มขึ้น โดยประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๑
โครงการขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
แนวทางและแผนการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวระยะที่ ๑ งบประมาณปี ๒๕๖๑

กิจกรรมและรายละเอียด	พ.ศ.2559			พ.ศ.2560												พ.ศ.2561			หมายเหตุ
	ปีงบประมาณ 2560															ปีงบประมาณ 2561			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	
1. ก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำเภอเจริญ																			ลงนามสัญญา
1. การดำเนินการก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว																			29-ก.ค.-59
1.1 ก่อสร้างอาคารสำนักงานและอาคารประกอบ (500 วัน)	↓																		↑
1.2 ก่อสร้างโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ (200 วัน)	↓																		
แผนงบประมาณ (11 งวด)																			
งวดที่ 1 30 วัน					↔														งบประมาณ ปี 2559
งวดที่ 2 30 วัน					↔														งบประมาณ ปี 2559
งวดที่ 3 50 วัน					↔	↔													งบประมาณ ปี 2559
งวดที่ 4 40 วัน						↔	↔												งบประมาณ ปี 2559
งวดที่ 5 40 วัน							↔	↔											งบประมาณ ปี 2559
งวดที่ 6 70 วัน								↔	↔										งบประมาณ ปี 2560
งวดที่ 7 50 วัน									↔	↔									งบประมาณ ปี 2560
งวดที่ 8 50 วัน										↔	↔								ของงบประมาณ ปี 2561
งวดที่ 9 50 วัน											↔	↔							ของงบประมาณ ปี 2561
งวดที่ 10 60 วัน													↔	↔					ของงบประมาณ ปี 2561
งวดที่ 11 30 วัน															↔	↔			ของงบประมาณ ปี 2561

กิจกรรมและรายละเอียด	พ.ศ.2559			พ.ศ.2560												พ.ศ.2561			หมายเหตุ
	ปีงบประมาณ 2560															ปีงบประมาณ 2561			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	
2. ก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าววนครนายก																			
1. การดำเนินการก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว																			
1.1 ก่อสร้างอาคารสำนักงานและอาคารประกอบ (500 วัน)	↓																	→	
1.2 ก่อสร้างโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ (200 วัน)	↓																		
แผนงบประมาณ (11 งวด)																			
งวดที่ 1 30 วัน																			
งวดที่ 2 30 วัน																			
งวดที่ 3 50 วัน																			
งวดที่ 4 40 วัน																			
งวดที่ 5 40 วัน																			
งวดที่ 6 70 วัน																			
งวดที่ 7 50 วัน																			
งวดที่ 8 50 วัน																			
งวดที่ 9 50 วัน																			
งวดที่ 10 60 วัน																			
งวดที่ 11 30 วัน																			

กิจกรรมและรายละเอียด	พ.ศ.2559			พ.ศ.2560												พ.ศ.2561			หมายเหตุ
				ปีงบประมาณ 2560									ปีงบประมาณ 2561						
	ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	
3. ก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวบุรีรัมย์																			
1.การดำเนินการก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว																			
1.1 ก่อสร้างอาคารสำนักงานและอาคารประกอบ (500 วัน)																		↓	
1.2 ก่อสร้างโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ (200 วัน)																		↓	
แผนงบประมาณ (11 งวด)																			
งวดที่ 1 30 วัน																		↕	
งวดที่ 2 30 วัน																		↕	
งวดที่ 3 50 วัน																		↕	
งวดที่ 4 40 วัน																		↕	
งวดที่ 5 40 วัน																		↕	
งวดที่ 6 70 วัน																		↕	
งวดที่ 7 50 วัน																		↕	
งวดที่ 8 50 วัน																		↕	
งวดที่ 9 50 วัน																		↕	
งวดที่ 10 60 วัน																		↕	
งวดที่ 11 30 วัน																		↕	

กิจกรรมและรายละเอียด	พ.ศ.2559			พ.ศ.2560												พ.ศ.2561			หมายเหตุ			
	ปีงบประมาณ 2560																			ปีงบประมาณ 2561		
	ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.				
4. ก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปีงาฬ																						
1.การดำเนินงานก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว																						
1.1 ก่อสร้างอาคารสำนักงานและอาคารประกอบ (500 วัน)																						
1.2 ก่อสร้างโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ (200 วัน)																						
แผนงบประมาณ (11 งวด)																						
งวดที่ 1 30 วัน																						
งวดที่ 2 30 วัน																						
งวดที่ 3 50 วัน																						
งวดที่ 4 40 วัน																						
งวดที่ 5 40 วัน																						
งวดที่ 6 70 วัน																						
งวดที่ 7 50 วัน																						
งวดที่ 8 50 วัน																						
งวดที่ 9 50 วัน																						
งวดที่ 10 60 วัน																						
งวดที่ 11 30 วัน																						

กิจกรรมและรายละเอียด	พ.ศ.2559			พ.ศ.2560												พ.ศ.2561			หมายเหตุ
	ปีงบประมาณ 2560															ปีงบประมาณ 2561			
	ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	
5. ก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวศรีสะเกษ																			ลงนามสัญญา
1. การดำเนินการก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว																			29-ก.ค.-59
1.1 ก่อสร้างอาคารสำนักงานและอาคารประกอบ (500 วัน)																			งบประมาณ ปี 2559
1.2 ก่อสร้างโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ (200 วัน)																			งบประมาณ ปี 2559
แผนงบประมาณ (11 งวด)																			งบประมาณ ปี 2559
งวดที่ 1 30 วัน																			งบประมาณ ปี 2559
งวดที่ 2 30 วัน																			งบประมาณ ปี 2559
งวดที่ 3 50 วัน																			งบประมาณ ปี 2559
งวดที่ 4 40 วัน																			งบประมาณ ปี 2559
งวดที่ 5 40 วัน																			งบประมาณ ปี 2560
งวดที่ 6 70 วัน																			งบประมาณ ปี 2560
งวดที่ 7 50 วัน																			งบประมาณ ปี 2560
งวดที่ 8 50 วัน																			ของงบประมาณ ปี 2561
งวดที่ 9 50 วัน																			ของงบประมาณ ปี 2561
งวดที่ 10 60 วัน																			ของงบประมาณ ปี 2561
งวดที่ 11 30 วัน																			ของงบประมาณ ปี 2561

ลงนามสัญญา

29-ก.ค.-59

งบประมาณ ปี 2559

งบประมาณ ปี 2559

งบประมาณ ปี 2559

งบประมาณ ปี 2559

งบประมาณ ปี 2559

งบประมาณ ปี 2560

งบประมาณ ปี 2560

ของงบประมาณ ปี 2561

ของงบประมาณ ปี 2561

ของงบประมาณ ปี 2561

ของงบประมาณ ปี 2561

4.6 โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

1. เหตุผลที่จำเป็นต้องดำเนินโครงการ

ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นการดำเนินงานซึ่งเน้นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่โดยวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน เพื่อประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตซึ่งเกษตรกรยังคงเป็นเจ้าของพื้นที่และทำการผลิตเอง การกำหนดพื้นที่เป้าหมายของการเกษตรแบบแปลงใหญ่จะดำเนินการในพื้นที่ต่างๆ เช่น พื้นที่ในเขตชลประทาน พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ในเขตสหกรณ์นิคม และพื้นที่เกษตรทั่วไป โดยจะมีการกำหนดเป้าหมายการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุกขั้นตอน จนถึงเชื่อมโยงตลาดกับภาคเอกชนแบบประชารัฐ การปรับระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการผลิตโดยเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ที่ดำเนินกิจกรรมที่ติดต่อกันเป็นแปลงใหญ่ ทำให้เกิดขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น มีเป้าหมายการดำเนินงานของกลุ่มชัดเจน เป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต ช่วยพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มมากขึ้น เกิดความมั่นคงในอาชีพและสามารถพึ่งพาตนเอง

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- หน่วยงานหลัก สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว
- หน่วยงานสนับสนุน กองเมล็ดพันธุ์ข้าว กองวิจัยและพัฒนาข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมชลประทาน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

3. เป้าหมายของโครงการ

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยผลผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อไร่
- 2) พัฒนากลุ่มชาวนา 494 กลุ่ม (กลุ่มต่อเนื่อง 394 กลุ่ม/รวมกลุ่มชาวนาใหม่ 100 กลุ่ม)
- 3) กลุ่มแปลงใหญ่ 494 กลุ่ม มีการวางแผนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดการคุณภาพ และการตลาดครบวงจร

4. วิธีการดำเนินงาน

1. การลดต้นทุนการผลิต โดย
 - 1.1 ส่งเสริมการผลิตและใช้เมล็ดพันธุ์ดี
 - จัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
 - จัดทำแปลงผลิตข้าวคุณภาพดี
 - 1.2 ตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ
 - 1.3 ตั้งกลุ่มบริหารจัดการศัตรูข้าว
 - 1.4 ตั้งกลุ่มผู้ใช้เครื่องจักรกลการเกษตร
2. การเพิ่มผลผลิต โดย
 - 2.1 จัดทำแปลงเรียนรู้
 - 2.2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2 กลุ่ม กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์/กลุ่มผลิตข้าวคุณภาพ
 - 2.3 จัดงานรณรงค์ฯ ระดับประเทศและระดับจังหวัด
 - 2.4 จัดทำสื่อส่งเสริม/เผยแพร่
 - 2.5 นำสื่อมวลชนดูงาน

3. การจัดการด้านการตลาด โดยจัดประชุมเชื่อมโยงตลาด ระหว่างชุมชนกับผู้ประกอบการ เพื่อวางแผนการตลาด กำหนดชนิด/ปริมาณ/คุณภาพ ที่ต้องการรับซื้อ และจัดทำข้อตกลง จับคู่ธุรกิจ และอบรม ให้ความรู้ด้านการตลาดแก่เกษตรกรเพื่อพัฒนาทักษะและเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรเกี่ยวกับการตลาด สินค้าข้าวตลอดโซ่อุปทาน

4. การบริหารจัดการชุมชน โดย

- 1) จัดเวทีชุมชน
- 2) ส่งเสริมให้มีการร่วมกลุ่มและตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่ม
- 3) จัดประชุมผู้นำกลุ่มนาแปลงใหญ่และประธานศูนย์ข้าวชุมชนเพื่อสร้างเครือข่ายในระดับจังหวัด
- 4) จัดสัมมนาผู้นำกลุ่มนาแปลงใหญ่และเจ้าหน้าที่เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนานาแปลงใหญ่
- 5) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการกลุ่ม หลักสูตร “การบริหารจัดการกลุ่ม/การตลาด

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 778,284,200 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่ 65 จังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญ รวมจำนวน 494 แปลง

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1) กลุ่มชาวนาผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดีได้มาตรฐาน ไร่ละ 10 กิโลกรัม และกระจายในท้องถิ่นในปีต่อไป จำนวน 24,700 ตัน มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ดีตันละ 1,000 บาท คิดเป็นรายได้เพิ่มขึ้น รวม 24,700,000 บาทต่อฤดู

2) กลุ่มชาวนาผู้ผลิตข้าวคุณภาพ ประมาณ 74,100 ครัวเรือน พื้นที่ 494,000 ไร่ สามารถผลิตข้าวเปลือกคุณภาพดีได้ประมาณ 296,400 ตันข้าวเปลือก ลดต้นทุนการผลิต ต้นละประมาณ 1,000 บาท คิดเป็นมูลค่าประมาณ 296.4 ล้านบาท

3) สร้างชุมชนชาวนาที่มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน จำนวน 494 ชุมชน และเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนชาวนาอื่นๆ ได้

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- 1) ผลผลิตข้าวต่อไร่เพิ่มขึ้น โดย
 - ข้าวหอมมะลิ มีผลผลิตเป็น 420 กิโลกรัมต่อไร่
 - ข้าวเหนียว มีผลผลิตเป็น 420 กิโลกรัมต่อไร่
 - ข้าวหอมปทุมธานี มีผลผลิตเป็น 720 กิโลกรัมต่อไร่
 - ข้าวเจ้า มีผลผลิตเป็น 720 กิโลกรัมต่อไร่
- 2) ต้นทุนการผลิตข้าวลดลง โดย
 - ข้าวหอมมะลิ ต้นทุนการผลิตลดลง 1,000 บาทต่อตัน
 - ข้าวเหนียว ต้นทุนการผลิตลดลง 1,000 บาทต่อตัน
 - ข้าวหอมปทุมธานี ต้นทุนการผลิตลดลง 1,000 บาทต่อตัน
 - ข้าวเจ้า มีต้นทุนการผลิตลดลง 1,000 บาทต่อตัน

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (เพิ่มผลผลิต/ลดต้นทุน) ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมาย
- 2) กลุ่มมีความเข้มแข็ง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของเป้าหมาย

แผนการปฏิบัติงาน โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2561

กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ปี 2560					ปี 2561					ผู้รับผิดชอบหลัก					
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.				
1. การบริหารจัดการชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน																		
	คน	46,500															กสค.	
	แปลง	1,856															กสค.	
	คน	5,300															คณช./ศวช.	
	แปลง	494															คณช./ศวช.	
	คน	1,000															กช.	
	คน	150															กช.	
	คน	80															กช.	
	คน	3,894															กช.	
	2. การพัฒนาด้านการผลิต																	
	2.1 กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว																	
	ไร่	400,000																กช.
	แปลง	719																กช.
	แปลง	1,856																คณช./ศวช.
	เครื่อง	118																กช.
	2.2 กลุ่มผู้ผลิตข้าวคุณภาพ																	
	ไร่	160,000																กช.
	กลุ่ม	4,000																กช.(กรรช.)
ไร่	3,000																กช./พด/ชล	
แปลง	1,856																พด.	
แปลง	1,856																กสค./กช.	
2.5 กลุ่มเครื่องจักรกลการเกษตร																		
ชุด	1,175																กช.	
จังหวัด	71																คณช./ศวช.	

[illegible]

4.7 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

การผลิตและการตลาดข้าวของไทยในปัจจุบันมีปัญหาสำคัญๆ 4 ประการ ได้แก่ 1) ปริมาณผลผลิตข้าวเกินความต้องการ 2) ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ 3) ผลผลิตข้าวออกกระจุกตัวมากในช่วงพฤศจิกายน-ธันวาคม 4) ราคาข้าวเปลือกต่ำ ส่งผลให้ชาวนายากจน ดังนั้น ในปี 2559-2561 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการคลัง ได้จัดทำแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ประกอบด้วย 5 ช่วง ได้แก่ 1) ช่วงกำหนดอุปสงค์และอุปทาน 2) ช่วงการผลิต 3) ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว 4) ช่วงการตลาดในประเทศ และ 5) ช่วงการตลาดต่างประเทศ ซึ่งต้องเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ในการกำหนดวางแผนการผลิตโดยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว แต่ละชนิดข้าวมาจากส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลสู่ความต้องการระดับประเทศ เพื่อวางแผนการผลิตข้าวในอุปทานสมดุลกับอุปสงค์ในแต่ละปี ดังนั้น เพื่อให้มีการวางแผนการผลิตข้าวอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว/สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว/ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว

3. เป้าหมาย

1. สนับสนุนการวางแผนการผลิตข้าวระดับจังหวัด อำเภอ และกำหนดพื้นที่ส่งเสริมการปลูกข้าวรายจังหวัด อำเภอ 77 จังหวัด และสนับสนุนการจัดทำแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรจังหวัด
2. ติดตามสถานการณ์พื้นที่ปลูกและกลุ่มพันธุ์ข้าวด้วยการบูรณาการ 77 จังหวัด

4. วิธีการดำเนินงาน

4.1 กิจกรรม การสัมมนาการวางแผนการผลิตข้าว

- 1) สัมมนาเชิงปฏิบัติการวางแผนการผลิตข้าวและการจัดทำพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมรายจังหวัด อำเภอ และตำบล ของปีการผลิต 61/62 ข้าวรอบที่ 1 (ม.ค. 61)
- 2) สัมมนาเชิงปฏิบัติการวางแผนการผลิตข้าวและการจัดทำพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมรายจังหวัด อำเภอ และตำบล ของปีการผลิต 61/62 ข้าวรอบที่ 2 (ส.ค. 61)

4.2 กิจกรรม การจัดทำฐานข้อมูลข้าวในจังหวัด

การวิเคราะห์ข้อมูลข้าวและพื้นที่ปลูกข้าวในจังหวัดต่างๆ 77 จังหวัด หรือจังหวัดที่มีการปลูกข้าว โดยให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว ที่รับผิดชอบไว้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการข้าวในระดับจังหวัด

4.3 กิจกรรม สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน

สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรระดับจังหวัดของคณะทำงาน ติดตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ชุดที่ 1-28 ในการไปตรวจติดตามงาน/โครงการในส่วนภูมิภาค

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 5,811,500 บาท

6. พื้นที่การดำเนินการ

77 จังหวัดที่มีการปลูกข้าวทั้งนาปีและนาปรัง

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

- 1) ปริมาณการผลิตข้าวแต่ละชนิดได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของอุปสงค์ และปริมาณส่งออกข้าวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของปริมาณการส่งออกข้าวปีที่ผ่านมา
- 2) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว
- 3) บุคลากรได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการบริหารจัดการข้าวทั้งในด้านการผลิตและการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดการสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ข้าว

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน : ปริมาณการผลิตข้าวแต่ละชนิดไม่เกินร้อยละ 10 ของอุปสงค์

แบบปฏิบัติงาน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการข้าวครบวงจร ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560		ปี 2561								ผู้รับผิดชอบหลัก	
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.		ส.ค.
1.กิจกรรมการสัมมนาการวางแผนการผลิตข้าว จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการวางแผนการผลิตข้าว และการจัดทำพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว รายจังหวัด ปีการผลิต 2561/62 รอบที่ 1 และรอบที่ 2 จำนวน 5 ครั้ง	500	ราย				↕						↕		สสย.
2.กิจกรรมการจัดทำฐานข้อมูลข้าวในจังหวัด การวิเคราะห์ข้อมูลข้าวและพื้นที่ปลูกข้าวในจังหวัดที่รับผิดชอบของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว 51 ศูนย์ฯ ละ 40,000 บาท	51	ศูนย์						↕						สสย./ศมย./ศวช.
กิจกรรมที่ 3 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน														
สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานของคณะทำงานแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด 28 จังหวัด (ค่าจัดทำเอกสาร/ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม/ค่าอาหารกลางวัน)	28	จังหวัด				↕							↕	สสย.

4.8 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวและการจัดการข้าว

ประกอบด้วย 2 โครงการย่อย

4.8.1 โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ประกอบด้วย 5 กิจกรรม

4.8.1.1 กิจกรรมการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ขยายและจำหน่าย (ด้านข้าว)

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

พันธุ์ข้าวที่พัฒนาโดยนักปรับปรุงพันธุ์ ทุกพันธุ์จะมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญ เช่น ลักษณะต้น ใบ เมล็ด ทรงกอ อายุออกดอก อายุเก็บเกี่ยว ซึ่งทุกลักษณะดังกล่าวล้วนมีผลต่อปริมาณผลผลิตและคุณภาพของข้าวเปลือก ข้าวสาร ตลอดจนคุณภาพการหุงต้ม ในการที่จะรักษาคุณสมบัติตามลักษณะประจำพันธุ์ดังกล่าวไว้ให้ได้ตลอดไปนั้น จำเป็นต้องผ่านกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ตามหลักวิชาการ และต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดโดยนักวิชาการหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นพิเศษ ในกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ของกรมการข้าว มีการแบ่งชั้นเมล็ดพันธุ์ ออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. พันธุ์คัด เป็นชั้นเมล็ดพันธุ์ที่มีความบริสุทธิ์มากที่สุด
2. พันธุ์หลัก เป็นเมล็ดพันธุ์ที่ผลิตได้จากเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์คัดเท่านั้น
3. พันธุ์ขยาย เป็นเมล็ดพันธุ์ที่ผลิตได้จากเมล็ดพันธุ์หลักเท่านั้น
4. พันธุ์จำหน่าย เป็นเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์ขยายเท่านั้น โดยผลผลิตที่ได้จากชั้นพันธุ์นี้ จะจำหน่ายเป็นข้าวเปลือกเพื่อการบริโภคไม่ควรใช้เพื่อทำเมล็ดพันธุ์ หากไม่มีการควบคุมคุณภาพตามกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- หน่วยงานหลัก : กองเมล็ดพันธุ์ข้าว และกองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว
- หน่วยงานสนับสนุน : ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว

3 เป้าหมายโครงการ

ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์ขยายและพันธุ์จำหน่าย จำนวน 82,000 ตัน

4. วิธีการดำเนินงาน

การผลิตเมล็ดพันธุ์ขยาย พันธุ์จำหน่าย แบ่งเป็น 4 กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ 1 การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ดำเนินการดังนี้

- 1.1) จัดประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป้าหมายการผลิต
- 1.2) ประชุมชี้แจงคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกร
- 1.3) จัดอบรมเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์
- 1.4) จำหน่ายเมล็ดพันธุ์เพื่อใช้จัดทำแปลงขยายพันธุ์ให้แก่เกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์
- 1.5) ติดตาม ควบคุม ให้คำแนะนำการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ของเกษตรกร
- 1.6) จัดซื้อเมล็ดพันธุ์คืนจากเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์
- 1.7) ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์
- 1.8) เก็บรักษาเมล็ดพันธุ์เพื่อการจำหน่าย

กิจกรรมที่ 2 การควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว โดย

2.1) ตรวจคุณภาพแปลงขยายพันธุ์ข้าว

2.2) สุ่มตัวอย่างเมล็ดพันธุ์และตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ในกระบวนการผลิตทั้งหมด ภายในห้องปฏิบัติการ การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ดังนี้

- เมล็ดพันธุ์เพื่อใช้จัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าว
- เมล็ดพันธุ์ก่อนจัดซื้อคืนจากเกษตรกร
- เมล็ดพันธุ์ระหว่างจัดซื้อคืนจากเกษตรกร
- เมล็ดพันธุ์ก่อนปรับปรุงสภาพ
- เมล็ดพันธุ์หลังปรับปรุงสภาพ
- เมล็ดพันธุ์ระหว่างเก็บรักษา

กิจกรรมที่ 3 การจำหน่ายเมล็ดพันธุ์

3.1) จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่หน่วยงานราชการ เอกชน ตัวแทนจำหน่ายเมล็ดพันธุ์และเกษตรกรทั่วไป

3.2) ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว

กิจกรรมที่ 4 การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านเมล็ดพันธุ์

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 79,638,100 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

กองเมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 23 แห่ง

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1) ชาวนามีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีมีคุณภาพได้มาตรฐาน จำนวน 82,000 ตัน สามารถนำมาใช้เพาะปลูกในพื้นที่ 5.5 ล้านไร่ (อัตราปลูก 15 กิโลกรัมต่อไร่)

2) ชาวนาสามารถลดต้นทุนการผลิตของค่าเมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน 530 ล้านบาท เนื่องจากเปลี่ยนจากการใช้เมล็ดพันธุ์ทั่วไป อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ (กิโลกรัมละ 16 บาท คิดเป็นไร่ละ 400 บาท) มาเป็นใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพในอัตรา 15 กิโลกรัมต่อไร่ (กิโลกรัมละ 20 บาท คิดเป็นไร่ละ 300 บาท) ลดลงไร่ละ 100 บาท

3) ชาวนาได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นอีก 357,100 ตัน (จากเดิมผลผลิตเฉลี่ย 449 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 516 กิโลกรัมต่อไร่) คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 15

4) ผลผลิตข้าวทั้งข้าวเปลือกและข้าวสาร มีคุณภาพดีขึ้นทั้งในแง่ความบริสุทธิ์ทางสายพันธุ์ ซึ่งปราศจากการปะปนจากเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์อื่น โดยเฉพาะข้าวแดง จะทำให้ชาวนามีรายได้จากการจำหน่ายในราคาเพิ่มขึ้นอีก

5) เกษตรกรได้เมล็ดพันธุ์ที่บริสุทธิ์ตรงตามลักษณะประจำพันธุ์ ซึ่งมีผลให้ได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงและคุณภาพของผลผลิตได้มาตรฐานทั้งข้าวเปลือก ข้าวสาร

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ขึ้นพันธุ์ขยาย-จำหน่าย จำนวน 82,000 ตัน

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีมีการนำไปขยายผลได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80

4.8.1.1 กิจกรรมการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ขยายและจำหน่าย (พืชตระกูลถั่ว)

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันเมล็ดพันธุ์พืชไร่คุณภาพดีโดยเฉพาะพืชตระกูลถั่ว ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทย ได้ประสบกับปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีในปริมาณที่มาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมีนโยบายพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์รองรับประชาคมอาเซียน โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพการส่งออก เมล็ดพันธุ์ของไทย ปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดีมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศทำให้เกิดสถานการณ์ภัยแล้ง จึงมีความต้องการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยปลูกทดแทนการทำนาปรัง หรือปลูกเป็นพืชหมุนเวียนกับพืชหลัก เช่น พืชตระกูลถั่วซึ่งเป็นพืชอายุสั้นใช้น้ำน้อย นอกจากนี้ยังช่วยปรับปรุงบำรุงดิน ลดการใช้ปุ๋ย และช่วยตัดวงจรการระบาดของโรคแมลงที่เป็นปัญหาสำคัญของเกษตรกร ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถานการณ์ภัยแล้ง และลดการนำเข้าเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วจากต่างประเทศ กองเมล็ดพันธุ์ข้าวจึงได้มีกิจกรรมการผลิตเมล็ดพันธุ์ ถั่วเหลืองและถั่วเขียว เพื่อให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีสำหรับปลูกทดแทนการทำนา และใช้ปลูกหมุนเวียนกับพืชหลักอย่างยั่งยืนต่อไป

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกาฬสินธุ์

3 เป้าหมายโครงการ

ผลิตเมล็ดพันธุ์ขยาย/จำหน่ายพืชตระกูลถั่ว (100,000 กิโลกรัม)

1. ถั่วเขียว จำนวน 80,000 กิโลกรัม
2. ถั่วลิสง จำนวน 20,000 กิโลกรัม

4. วิธีการดำเนินงาน

- 1) การจัดทำแปลงสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวและถั่วลิสง
- 2) การอบรมเกษตรกรผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์
- 3) การจัดทำแปลงขยายพันธุ์ถั่วเขียวและถั่วลิสง โดยเกษตรกรผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์
- 4) การจัดซื้อเมล็ดพันธุ์คืนจากเกษตรกรผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์
- 5) การปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ที่จัดซื้อคืนจากเกษตรกรผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 5,000,000 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกาฬสินธุ์

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. เกษตรกรผู้ปลูกพืชตระกูลถั่วมีเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีใช้ปลูกเพิ่มขึ้น และสามารถลดต้นทุนการผลิตค่าเมล็ดพันธุ์จากการใช้เมล็ดพันธุ์คุณภาพดี
2. ทดแทนการนำเข้าเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วจากต่างประเทศ และมีโอกาสเข้าถึงเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีได้มากขึ้น

3. สร้างระบบนิเวศในพื้นที่ปลูกพืชตระกูลถั่วให้ดีขึ้น และเป็นการตัดวงจรการระบาดของโรคแมลงของเกษตรกร

4. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการงดการทำนา

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

ผลิตเมล็ดพันธุ์ขยาย/จำหน่าย (พืชตระกูลถั่ว จำนวน 100,000 กิโลกรัม)

- ถั่วเขียว จำนวน 80,000 กิโลกรัม
- ถั่วลิสง จำนวน 20,000 กิโลกรัม

4.8.1.2 กิจกรรมสำรองเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

เมล็ดพันธุ์ข้าวเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อชาวนาที่ต้องใช้ในการเพาะปลูกเพื่อการค้า ซึ่งข้าวเป็นสินค้าส่งออกหลักที่สำคัญของชาติมาอย่างยาวนาน ชาวนาส่วนใหญ่จัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยการซื้อจากพ่อค้า หรือจากหน่วยงานราชการ แต่ยังมีเกษตรกรชาวนาในพื้นที่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดารอีกเป็นจำนวนมากที่ปลูกข้าวเพื่อยังชีพ โดยใช้พันธุ์ที่เก็บไว้ใช้เองในการเพาะปลูก ทำให้ผลผลิตลดลงเรื่อยๆ เกิดปัญหาผลิตข้าวได้ไม่เพียงพอกับการบริโภคและการยังชีพ กรมการข้าวได้ตระหนักในปัญหาความมั่นคงทางด้านอาหารของชาวนาดังกล่าวจึงได้จัดทำโครงการกิจกรรมสำรองเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อความมั่นคงแห่งชาติขึ้นเพื่อสนับสนุนเมล็ดพันธุ์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรเหล่านี้ให้มีโอกาสการเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ดี อีกทั้งเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรชาวนาองค์กรชาวนาที่ประสบภัยพิบัติที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการจากสาเหตุประการต่างๆด้วย

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- หน่วยงานหลัก สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว
- หน่วยงานสนับสนุน กองเมล็ดพันธุ์ข้าวและกองวิจัยและพัฒนาข้าว

3. เป้าหมายโครงการ

สำรองเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อความมั่นคงของประเทศและสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวให้เกษตรกรตามวัตถุประสงค์โครงการ จำนวน 100 ตัน

4. วิธีการดำเนินงาน

1. จัดประชุมชี้แจงโครงการ/กิจกรรม/วางแผนการดำเนินงาน
2. กำหนดแผนการสำรองเมล็ดพันธุ์ข้าว
3. สำรวจความต้องการเมล็ดพันธุ์ของชาวนาในพื้นที่ความมั่นคงและจัดทำคำขอ
4. การอนุมัติความช่วยเหลือ
5. การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว
6. การติดตามงาน การรายงานผลการปฏิบัติ และการประเมินผล
7. จัดทำสื่อเผยแพร่

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 1,000,000 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่การทำนาทั่วประเทศ พื้นที่ทุรกันดารและพื้นที่ในเขตความมั่นคงตามแนวชายแดน

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. สามารถช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของชาวนาที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหารของประเทศ

2. ชาวนาในถิ่นทุรกันดารและชาวนาในพื้นที่ความมั่นคง ได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว สามารถเพิ่มผลผลิตข้าวได้เพียงพอกับความต้องการบริโภคและเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

สำรองเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อความมั่นคงของประเทศและสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวให้เกษตรกรตามวัตถุประสงค์โครงการ จำนวน 100 ตัน

4.8.1.3 กิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

กองเมล็ดพันธุ์ข้าวกรมการข้าวมีหน้าที่หลักในการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดีตลอดจนสนับสนุนภาคเอกชนและหน่วยงานอื่นในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้คุณภาพ สนับสนุนให้ผู้ประกอบการผลิตเมล็ดพันธุ์ทุกภาคส่วนรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมผู้รวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว และจัดตั้งชมรมผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวขึ้นทั่วประเทศตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา การเสริมสร้างความเข้มแข็งเพื่อให้ผู้ประกอบการผลิตเมล็ดพันธุ์มีความพร้อมในการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ โดยมุ่งเน้นการผลิตอย่างมืออาชีพให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของเกษตรกรผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ได้อย่างยั่งยืน กรมการข้าวจึงได้ดำเนินการโครงการพัฒนาเครือข่ายการผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้เทคโนโลยีด้านการผลิตข้าวเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้กับสมาชิกสมาคม/ชมรมให้มีความเข้มแข็งสามารถยกระดับคุณภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- หน่วยงานหลัก กองเมล็ดพันธุ์ข้าว
- หน่วยงานสนับสนุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 23 ศูนย์

3. เป้าหมายโครงการ

เครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 1 สมาคม และ 50 ชมรมผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว

4. วิธีการดำเนินงาน

1. ระดับส่วนกลาง โดยจัดสัมมนาการพัฒนาเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี จำนวน 1 ครั้ง

2. ระดับศูนย์ โดยสนับสนุนสมาชิกชมรมผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว จัดประชุมสมาชิกชมรมผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการเพื่อขอการรับรองการวางแผนการผลิตและการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวของสมาชิกชมรม

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 3,050,000 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่รับผิดชอบของสมาคม/ชมรมผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 50 ชมรม ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1) มีสมาชิกผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวภายใต้สมาคม/ชมรมรวมตัวเป็นหนึ่งเดียวกันช่วยควบคุมมาตรฐานข้าว มีแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานและมีทิศทางการดำเนินงานเดียวกัน

2) เครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว มีความรู้ ความเข้าใจในกฎระเบียบมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าว และสามารถนำไปปรับใช้ในกิจการของตนให้มีคุณภาพดีตามมาตรฐานได้อย่างถูกต้องเป็นที่เชื่อถือและยอมรับของผู้ใช้เมล็ดพันธุ์

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1) เครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวทั่วประเทศ จำนวน 1 สมาคมและ 50 ชมรมสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีตามมาตรฐานได้ไม่ต่ำกว่า 200,000 ตัน

2) ชาวนามีเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีใช้เพาะปลูกในพื้นที่ได้ไม่น้อยกว่า 13 ล้านไร่

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1) สร้างความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่ผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว

4.8.1.4 กิจกรรมรับรองร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี Good Rice Seed Shop

1. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีมีคุณภาพ เป็นปัจจัยแรกที่สำคัญยิ่งในการผลิตข้าวคุณภาพดีและเป็นปัจจัยการผลิตที่ลงทุนน้อย แต่สามารถให้ผลตอบแทนสูงทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิตข้าว จากข้อมูลการเพาะปลูกข้าว ปี 2556/2557 มีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด 76.43 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวนาปี จำนวน 61.31 ล้านไร่ และพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง จำนวน 15.12 ล้านไร่ ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อการเพาะปลูกปีละประมาณ 1.3 ล้านตัน โดยชาวนาควรเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง และให้มีการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ใหม่ทุกๆ 2-3 ปี ซึ่งความต้องการเมล็ดพันธุ์ที่ชาวนาจะมีการซื้อหา ประมาณปีละ 758,000 ตัน ผลิตโดยภาครัฐและผู้ประกอบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวประมาณ 536,000 ตันต่อปี จากปริมาณดังกล่าว ทำให้เกิดธุรกิจเมล็ดพันธุ์ขึ้นในประเทศไทย ที่มีการแข่งขันกันมากทั้งผลิตเพื่อจำหน่ายเอง และเป็นสถานที่รวบรวมเมล็ดพันธุ์เพื่อบรรจุถุงจำหน่าย เมล็ดพันธุ์ข้าวที่วางจำหน่ายในตลาดมีทั้งคุณภาพได้มาตรฐาน แต่มีบางส่วนที่เป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวด้อยคุณภาพ

กองเมล็ดพันธุ์ข้าวกรมการข้าวมีหน้าที่หลักในการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดีตลอดจนสนับสนุนภาคเอกชนและหน่วยงานอื่นในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้คุณภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ประกอบการผลิตเมล็ดพันธุ์ทุกภาคส่วนรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมผู้รวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว และจัดตั้งชมรมผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวขึ้นทั่วประเทศตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา ดังนั้น กรมการข้าวจึงได้ดำเนินการโครงการพัฒนาเครือข่ายการผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยีด้านการผลิตข้าว เชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้กับสมาชิกสมาคม/ชมรมให้มีความเข้มแข็งสามารถยกระดับคุณภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้ตามมาตรฐานคุณภาพอย่างมีอาชีพรวมทั้งมีการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีสู่เกษตรกรได้ทั่วถึงครอบคลุมพื้นที่เพาะปลูกข้าวทั้งประเทศอย่างยั่งยืน

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองเมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว

3. เป้าหมายโครงการ

1. ร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี Good Rice Seed Shop ได้รับการตรวจรับรอง ไม่น้อยกว่า 75 ร้านค้า
2. สมาชิกสมาคมผู้รวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว และชมรมผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ทราบหลักเกณฑ์การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับเมล็ดพันธุ์ข้าว (GAP:seed)
3. สมาชิกสมาคมผู้รวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว และชมรมผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวมีความรู้ในการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ได้อย่างมีอาชีพ

4. วิธีการดำเนินงาน

1. ติดตามให้คำแนะนำร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ขอรับการประเมิน ปี 2560 และ ปี 2561
2. รวบรวมและจัดทำทะเบียนฐานข้อมูลผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
3. ตรวจประเมินร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ปี 2561
 - ตรวจประเมินร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีอย่างน้อย จำนวน 75 ร้าน
 - ตรวจติดตามร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีที่ผ่านการประเมินแล้ว 69 ร้าน

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 150,000 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่รับผิดชอบของสมาคม/ชมรมผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. เกษตรกรผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ได้รับความคุ้มครองภายใต้/พ.ร.บ.พันธุ์พืช/และมีเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพช่วยให้ลดการผลิต ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้นส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น
2. เครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมก่อให้เกิดความเข้มแข็งสามารถยกระดับมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้สูงขึ้นส่งผลให้ผู้ประกอบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : ร้านค้าจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี Good Rice Seed Shop เข้าร่วมและผ่านการประเมินไม่น้อยกว่า 75 ร้าน

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : เกษตรกรผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวมีความพึงพอใจต่อคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

4.8.1.5 กิจกรรมสารวัตรเกษตร

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

เพื่อให้เจตนารมณ์ที่จะให้เกษตรกรได้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีได้อย่างทั่วถึงตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม บทบาท หน้าที่ และภารกิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช ฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเมล็ดพันธุ์ควบคุมข้าวเปลือก (สารวัตรข้าว) จึงนับเป็นหนึ่งในกลไกที่สำคัญที่จะบังคับใช้พระราชบัญญัติพันธุ์พืช ฯ โดยการตรวจติดตาม ควบคุม กำกับ ดูแล และตรวจสอบสถานประกอบธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้งสถานที่รวบรวมเมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้ากว่า 500 ราย และร้านขายเมล็ดพันธุ์ควบคุม กว่า 18,000 ราย ให้ดำเนินการให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช ฯ และเพราะยังมีผู้ประกอบการธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าวบางราย ยังปฏิบัติและดำเนินการไม่สอดคล้องตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืชฯ จึงเป็นบทบาท หน้าที่ และภารกิจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าวตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช ฯ ที่จะส่งเสริมให้ผู้ประกอบการธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าวที่อยู่ในระบบ และที่กำลังจะเข้ามาในระบบ ได้เข้าใจหลักการของพระราชบัญญัติพันธุ์พืช ฯ และหลักการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีทั้งระบบได้อย่างถูกต้อง

2. หน่วยงานรับผิดชอบ

กองตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าวและผลิตภัณฑ์

3. เป้าหมายของโครงการ

- ส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าวให้เข้าใจ และดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เป็นไปตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพในตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าวของประเทศเพิ่มมากขึ้น

4. วิธีการดำเนินงาน

1. กำกับคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้มาตรฐานเป็นไปตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ผ่านทางศูนย์ข้าวชุมชน สหกรณ์การเกษตร หรือผู้ประกอบการธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยการเข้าตรวจติดตาม ควบคุม กำกับ ดูแล และตรวจสอบตลอดทั้งระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
2. พัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกษตรกรผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี ตรงตามพันธุ์ และได้มาตรฐานตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
3. พัฒนาศักยภาพที่ปฏิบัติการกิจตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมให้มีศักยภาพ และสามารถบังคับใช้กฎหมายด้วยพันธุ์พืช และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. พัฒนากลุ่มเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติพันธุ์พืชฯ และระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี ทั้งระบบเพื่อทำหน้าที่เป็นสารวัตรข้าวอาสาในพื้นที่
5. จัดงานประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของสารวัตรข้าวในฐานะผู้กำกับและตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้มาตรฐานตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 2,000,000 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

สถานที่รวบรวมเมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้า และร้านขายเมล็ดพันธุ์ควบคุมครอบคลุมทั่วประเทศไทย

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. ผู้ประกอบการธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าวสามารถเข้าใจและดำเนินกิจการโดยอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. เพิ่มปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้กับเกษตรกรผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวได้อย่างเพียงพอ

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1. พัฒนาสารวัตรข้าวคุณภาพ จำนวน 120 คน

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าว มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพันธุ์พืช และวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ
2. เมล็ดพันธุ์ข้าวในท้องตลาด มีคุณภาพมาตรฐานตรงตามที่กฎหมายกำหนด และเพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว

แบบปฏิบัติงาน

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการจัดการข้าว ปี 2561

โครงการย่อย : โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560			ปี 2561								ผู้รับผิดชอบหลัก			
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.		ก.ย.		
1. กิจกรรมการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ขยายและจำหน่าย																	
1. วางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์																	
- ฤดูฝน/60	82,100	ตัน															กม.ช.
- ฤดูแล้ง/61	59,200	ตัน	↔														
- พืชตระกูลถั่ว	22,800	ตัน						↔									
2. จัดทำแปลงขยายพันธุ์	100	ตัน															
- ฤดูฝน/60	192,100	ไร่															ศม.ช.
- ฤดูแล้ง/61	152,100	ไร่	↔				↔										
3. ติดตาม กำกับ ดูแล และให้คำแนะนำเกษตรกรแปลงขยายพันธุ์	40,000	ไร่											↔				
4. จัดซื้อเมล็ดพันธุ์คืน (ของฤดูก่อนหน้า)	192,100	ไร่	↔														ศม.ช.
5. จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี																	ศม.ช.
- ฤดูฝน/60	19,210	ตัน															ศม.ช.
- ฤดูแล้ง/61	15,210	ตัน											↔				
6. ถ่ายทอดเทคโนโลยีวิทยาการเมล็ดพันธุ์	4,000	ตัน															
	82,000	ตัน	↔														ศม.ช.
	23	ศูนย์	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	ศม.ช.

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560						ปี 2561						ผู้รับผิดชอบหลัก
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
2. กิจกรรมส่งเสริมผลิตภัณฑ์ข้าวเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ	100	ตัน													
- จัดประชุมชี้แจงโครงการ				↔											
- ประชุมคณะกรรมการคณะกรรมการพิจารณาสนับสนุน			↓											↑	
- การผลิตและจัดส่งเมล็ดพันธุ์ข้าว					↓									↑	
- ติดตามประเมินผล						↓								↑	
3. กิจกรรมรับรอร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี Good Rice Seed Shop															
ส่วนกลาง															
- จัดทำป้ายร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี Good rice seed shop	144	ป้าย		↓				↑							กบธม/กมช
ส่วนภูมิภาค															
- ตรวจติดตามและประเมินร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี Good rice seed shop	50/144	ชมรม/ร้าน		↓										↑	ศมช
- ฝึกอบรมการรับรองปี 2560 (69ร้าน) และตรวจรับรองร้านใหม่ ปี 2561 (75 ร้าน)															
4. กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว															
ส่วนกลาง															
- การประชุมสมาชิกสมาคมผู้รวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว 1 ครั้ง 80 ราย	80	ราย				↓		↑							กบธม/กมช
- ตรวจติดตามความก้าวหน้าผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว พร้อมทั้งสำรวจและ	5	ครั้ง		↓										↑	กบธม/กมช
จัดทำฐานข้อมูลการผลิต การจำหน่าย การใช้ และปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีจำหน่าย															
- จัดทำแผนงานกิจกรรมปฏิบัติงานโครงการ	1	คน	↓											↑	กบธม/กมช
ส่วนภูมิภาค															
- เชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว สำรวจข้อมูลการผลิต การจำหน่าย															
การใช้ ปริมาณและราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีจำหน่าย และติดตามความก้าวหน้าของชมรมสมาชิก	50	ชมรม	↓											↑	ศมช
- จัดทำแผนงานกิจกรรมปฏิบัติงานโครงการ (สำรวจและบันทึกข้อมูลการผลิต	15	คน	↓											↑	ศมช
- การจำหน่าย การใช้เมล็ดพันธุ์ ปริมาณและราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีจำหน่าย ระบบบริหาร															
- จัดการคลังเมล็ดพันธุ์และเชื่อมโยงเครือข่ายการกระจายเมล็ดพันธุ์ของชมรม/สมาคมฯ															

4.8.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในชุมชน

ประกอบด้วย 3 กิจกรรมย่อย

4.8.2.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในครัวเรือน

1. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

การที่จะปลูกข้าวให้ได้ผลดีมีปัจจัยหลายอย่างทั้งคุณภาพของดิน ปริมาณน้ำ และเทคโนโลยี แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ พันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่ให้ผลผลิตเฉลี่ยสูง ต้านทานต่อโรคแมลงศัตรูพืช และเมล็ดข้าวที่มีคุณภาพดีตรงต่อความต้องการของตลาด ปัญหาสำคัญที่พบและเป็นปัญหาเร่งด่วนในปัจจุบันเพราะมีผลโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพข้าวไทยก็คือ ขาวนาขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ (seed) คุณภาพดี แม้ว่าจะมีชนิดพันธุ์ (variety) ที่ดีใช้แล้วก็ตามเพราะชาวนามักใช้เมล็ดพันธุ์ที่เก็บไว้เองต่อเนื่องกันหลายปี ทำให้เมล็ดพันธุ์ไม่บริสุทธิ์เนื่องจากขาวนาไม่ทราบวิธีการคัดเลือก และเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ที่ถูกต้องวิธี ในปัจจุบันการผลิตเมล็ดพันธุ์โดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 23 ศูนย์ของกรมการข้าวสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ไม่เกิน 90,000 ตัน ขณะที่ขาวนาต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ในแต่ละปี 1-1.4 ล้านตัน ขาวนาบางส่วนสามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เองได้ จึงมีความต้องการจริงประมาณ 700,000 ตันต่อปี

กรมการข้าว จึงสนับสนุนให้มีการจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน เพื่อให้ชาวนามีแหล่งเมล็ดพันธุ์ในชุมชน รวมทั้งส่งเสริมให้ชาวนามีการผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เองในครัวเรือนเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายและมีเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีไว้ใช้เองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การดำเนินงานตามแนวทางนี้ นอกจากจะเป็นการแก้ไขปัญหาขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดีแล้ว ยังช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชาวนา

2. หน่วยงานรับผิดชอบ

- หน่วยงานหลัก : สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว
- หน่วยงานสนับสนุน : กองวิจัยและพัฒนาข้าว ศูนย์วิจัยข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร (สำนักส่งเสริมและพัฒนากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว สำนักงานเกษตรจังหวัด)

3. เป้าหมายโครงการ

1. จัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน จำนวน 20 แห่ง และสนับสนุนธนาคารต่อเนื่องที่จัดตั้งปี 2559 – 2560 จำนวน 30 แห่ง

2. ขาวนา 1,800 ราย/ปี ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีในพื้นที่มากกว่า 3,600 ไร่/ปี

4. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 14,300,000 บาท

กิจกรรมที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในครัวเรือน งบประมาณ 2,500,000 บาท

กิจกรรมที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวในชุมชน งบประมาณ 11,800,000 บาท

กิจกรรมที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชน งบประมาณ 2,000,000 บาท

กิจกรรมที่ 1 ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในครัวเรือน

1. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายโครงการเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ที่มีปัญหาการใช้เมล็ดพันธุ์ดี เข้าถึงแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ยากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ จัดทำข้อมูลรายชื่อเกษตรกรตามทะเบียนการปลูกข้าวของกรมส่งเสริมการเกษตร

2. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้ชาวนาสำหรับใช้จัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ทางราชการแนะนำหรือข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่หาเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีตามมาตรฐาน โดยดำเนินการ

3. การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อให้เกษตรกรผู้จัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ มีความรู้และสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง โดยกระบวนการถ่ายทอดแบบบูรณาการ

4.8.2.2 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายดำเนินงาน/ชาวนา เพื่อก่อตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

1.1 การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายดำเนินงาน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์วิจัยข้าวที่รับผิดชอบพื้นที่ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ดำเนินการคัดเลือกชุมชนที่ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีและชุมชนที่มีศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งต้องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้ใช้เองในชุมชน มีความพร้อมที่จะดำเนินงานในรูปแบบธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน อาจยกระดับเป็นธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนระดับอำเภอต่อไป

1.2 คุณสมบัติของชาวนาที่ขอรับบริการจากธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน มีดังนี้

1. เป็นสมาชิกของธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน
2. ต้องสมัครเป็นสมาชิกธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน กำหนดให้มีสมาชิกเริ่มแรก 100 ราย

2. การบริหารและจัดการธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

2.1 จัดให้มีคณะกรรมการบริหารและจัดการธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าว และพิจารณาจำนวนเมล็ดพันธุ์ ที่จะให้ยืมและรับคืน ตามระเบียบข้อบังคับที่สมาชิกร่วมกันจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และจัดทำบัญชีของธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

2.2 สมาชิกที่ต้องการเมล็ดพันธุ์ไปใช้ทำพันธุ์ ให้ลงบัญชียืมจากคณะกรรมการ เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วให้นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้มาคืนธนาคาร พร้อมดอกเบี้ยตามข้อตกลง หากผลผลิตเสียหายให้คืนเป็นเงิน แต่ต้องไม่น้อยกว่าค่าเมล็ดพันธุ์ที่ยืมไป ณ เวลานั้น

2.3 เมล็ดพันธุ์ที่เป็นดอกเบี้ยจะเก็บรวมไว้ในธนาคาร และถือเป็นสมบัติของส่วนรวม

2.4 คณะกรรมการบริหารและจัดการธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน มีสิทธิในการขอยืมเมล็ดพันธุ์เท่ากับสมาชิกทุกประการ

2.5 กรรมการและสมาชิกธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อหลักการ เมื่อยืมเมล็ดพันธุ์จากธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน และถึงกำหนดเวลาที่สัญญาไว้ ต้องนำเมล็ดพันธุ์มาคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย นอกจากนั้นมีเหตุสุดวิสัย ซึ่งต้องชี้แจงให้คณะกรรมการทราบข้อเท็จจริง

2.6 หากข้าวเปลือกไม่ผ่านมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ให้นำข้าวเปลือกเกรดต่ำไปปริมาณเมล็ดพันธุ์พร้อมดอกเบี้ยมาคืน แก่ธนาคารฯและธนาคารฯต้องแยกเมล็ดพันธุ์ข้าวและข้าวเปลือกออกจากกันในการเก็บรักษา

2.7 กรรมการและสมาชิกธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนต้องเข้าประชุมรับฟังคำชี้แจงและเข้ารับการอบรมที่จัดโดยภาครัฐเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนและการบริหารจัดการ

2.8 ในกรณีที่ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนมีปริมาณข้าวเปลือกและเมล็ดพันธุ์เกินความสามารถในการเก็บรักษา ให้ประชุมคณะกรรมการพิจารณาจำหน่ายเป็นกรณีไปหรืออาจกำหนดเป็นวาระการประชุมร่วมกับสมาชิกเพื่อร่วมพิจารณาจำหน่าย

3. การสนับสนุนธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

3.1 สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีสำหรับเป็นเมล็ดพันธุ์ตั้งต้นให้กับธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับให้ชาวนายืมไปใช้ในการจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เองแต่ละ 3.5 ต้นโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ดำเนินการสำรวจชุมชนที่ยังไม่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีได้เพียงพอต่อการใช้ในชุมชนแต่มีความพร้อมในการดำเนินงาน โดยดำเนินการจัดเวทีชุมชนการจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนพร้อมสำรวจความต้องการชนิดเมล็ดพันธุ์ข้าวที่จะปลูก

2. กรมการข้าวสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวตามที่ศูนย์วิจัยข้าวและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอแจ้งความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าว และเจ้าหน้าที่กรมการข้าวส่วนภูมิภาคสุ่มเก็บตัวอย่างเพื่อทดสอบความงอกพร้อมรายงานผลการตรวจรับเมล็ดพันธุ์ข้าวทั้งคุณภาพและปริมาณ และสนับสนุนให้ชาวนายืมในอัตราร้อยละ 10 ของพื้นที่ปลูก หมายความว่า ถ้าเกษตรกรมีพื้นที่ 10 ไร่ จะให้ยืมเมล็ดพันธุ์สำหรับจัดทำแปลงพันธุ์ 1 ไร่ อัตราไร่ละ 12.50 กิโลกรัม โดยวิธีการแลกเปลี่ยน หรือวิธีอื่นใดตามหลักเกณฑ์หรือระเบียบข้อตกลงที่ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนกำหนดร่วมกัน สำหรับการคืนเมล็ดพันธุ์ข้าวก็ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือระเบียบข้อตกลงที่ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนกำหนด เช่นเดียวกันกับการยืม หลังจากนั้นนำส่งเงินเข้ากองทุนธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนกรณีแลกเปลี่ยน อาจนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่แลกเปลี่ยนได้จำหน่าย แล้วนำเงินจากการจำหน่ายส่งเข้ากองทุนธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน เพื่อจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์วิจัยข้าว และจากแหล่งที่เชื่อถือได้สนับสนุนสำหรับให้สมาชิกอื่นๆ ในชุมชนได้ใช้บริการในปีต่อไป

3.2. การเพิ่มศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์

1. ส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว สมาชิกธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ควรมีไม่น้อยกว่า 100 คน สมาชิกทุกคนต้องจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ สำหรับการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้ในการปลูกครั้งต่อไปและการส่งคืนกลับเข้าธนาคารพร้อมดอกเบี้ยตามแต่ตกลงกันของคณะกรรมการธนาคารฯและสมาชิกธนาคารฯ พื้นที่แปลงพันธุ์ของสมาชิกธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละแห่ง อาจไม่ถึง 300 ไร่ ก็ได้

2. สนับสนุนอุปกรณ์ในการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อการจัดการเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน และเพื่อเป็นการสาธิตถ่ายทอดความรู้แก่ชาวนาในชุมชนด้วย ได้แก่ เครื่องคัดทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์พร้อมอุปกรณ์ และกระสอบบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าว เป็นต้น

3. มีเจ้าหน้าที่ติดตามให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดทั้งจากกรมการข้าวและกรมส่งเสริมการเกษตร

4. จัดระบบการตรวจแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ กำจัดพันธุ์ปน ทั้งระบบภายในของสมาชิก และเจ้าหน้าที่จากกรมการข้าว

5. เก็บตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ข้าวทุกแปลงวิเคราะห์คุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว ดำเนินการวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์

2. พื้นที่ดำเนินงาน

1. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ รวม 19 จังหวัด และดำเนินการในพื้นที่เดิม 29 จังหวัด เพื่อติดตามและให้คำแนะนำ

2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ดำเนินงานเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนต่อเนื่อง จำนวน 30 แห่ง และดำเนินการจัดตั้งธนาคารใหม่ จำนวน 20 แห่ง

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. ชาวนาในชุมชนมีเมล็ดพันธุ์ดีไว้สำหรับสำรองใช้ในชุมชนยามขาดแคลน และมีเมล็ดพันธุ์ดีสำหรับใช้หมุนเวียนปลูกในชุมชน ประมาณปีละ 56 ตันต่อธนาคาร รวม 1,120 ตัน สามารถนำไปปลูกในพื้นที่ประมาณ ปีละ 74,000 ไร่

2. ชาวนาได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ดีสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของเป้าหมาย

3. พัฒนาชาวนาผู้ปลูกข้าว จำนวน 1,800 ครอบครัวต่อปี ทำให้มีเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีใช้ปลูก

4. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- จำนวนธนาคารที่มีการจัดตั้งและดำเนินงานในรูปแบบธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตามเป้าหมาย
- จำนวนชาวนาที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ดีตามเป้าหมาย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนสามารถเป็นแหล่งสำรองเมล็ดพันธุ์ดีในชุมชน และให้บริการเมล็ดพันธุ์ดีแก่สมาชิกในชุมชน

- ชาวนาที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ดีสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมาย

4.8.2.3 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชน

1.วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายระหว่างศูนย์ข้าวชุมชนกับกรมการข้าวและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายระหว่างศูนย์ข้าวชุมชน

3. เพื่อพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว

3. เป้าหมายของโครงการ

1. สร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างศูนย์ข้าวชุมชน กรมการข้าว และหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความเข้มแข็ง จำนวน 49 เครือข่าย

2. สร้างภาคีเครือข่ายระหว่างศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 3,300 ศูนย์ ในพื้นที่ 71 จังหวัด

3. สร้างเครือข่ายการดำเนินงานร่วมกันระหว่างศูนย์หลัก 1 แห่ง กับศูนย์เครือข่าย จำนวน 3 แห่ง ในศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 147 ศูนย์

4. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 2,000,000 บาท

5. วิธีการดำเนินงาน

1. การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่ม เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการวางแผนการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวในชุมชน เน้นให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยเฉพาะผู้นำในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อการผลิตและกระจายพันธุ์ข้าวในชุมชน และมีการสมัครเป็นสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน

2. การสร้างความเข้มแข็งของสมาชิกให้เป็นฐานรากที่มั่นคงของสถาบันเกษตรกร และสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างศูนย์ข้าวชุมชนกับกรมการข้าวและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจศูนย์ข้าวชุมชนอย่างครบวงจร ดำเนินการพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งโดยการสร้างรูปแบบของเครือข่ายการดำเนินงานพัฒนาร่วมกันระหว่างศูนย์ข้าวชุมชนหลักกับศูนย์ข้าวชุมชนเครือข่ายในรูปแบบ “พี่สอนน้อง” เพื่อขยายผลศูนย์ข้าวชุมชนหลัก ที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานให้เชื่อมโยงประสานงานกับศูนย์ข้าวชุมชนเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้มีคุณภาพดีรวมทั้งการลดต้นทุนการผลิต ดังนี้

1. การคัดเลือกศูนย์ข้าวชุมชนหลัก และศูนย์ข้าวชุมชนเครือข่าย

1.1 ศูนย์ข้าวชุมชนหลัก หรือ “ศูนย์หลัก” หมายถึง ศูนย์ข้าวชุมชนที่มีความพร้อมในการดำเนินงานทำหน้าที่เป็นศูนย์แม่ข่าย โดยคัดเลือกศูนย์ข้าวชุมชนที่มีผลการดำเนินงานดีเยี่ยม และประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน กำหนดพื้นที่ในอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกข้าวเป็นหลักอำเภอละ 1 จุด

1.2 ศูนย์ข้าวชุมชนเครือข่าย หรือ “ศูนย์เครือข่าย” หมายถึง ศูนย์ข้าวชุมชนอื่นๆ ในอำเภอนั้นๆ ที่มีความประสงค์จะพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนของตนเองให้สามารถเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อบริการในชุมชน โดยมีการกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมในการดำเนินงานที่สอดคล้องสภาพพื้นที่และความต้องการของเกษตรกรในชุมชนและมีการเชื่อมโยงการดำเนินงานทุกด้านกับศูนย์หลักซึ่งควรจะเป็นศูนย์ข้าวชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับศูนย์หลัก อำเภอละประมาณ 3 ศูนย์

2. การสนับสนุนศูนย์ข้าวชุมชนเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ดังนี้

2.1 เมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับการจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่ สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน ในปีแรก ศูนย์ข้าวชุมชนละ 1 ตัน ศูนย์ข้าวชุมชนต่อเนื่อง แห่งละ 2 ตัน

2.2 วัสดุปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับศูนย์ข้าวชุมชนเฉพาะปีแรก

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว

2.4 การตรวจสอบรับรอง GAP Seed

2.5 การถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิกผู้จัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (อบรม/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้)

2.6 การจัดทำสื่อ/เอกสารเผยแพร่ และสื่อวีดิทัศน์

2.7 การศึกษาดูงาน

2.8 สนับสนุนครุภัณฑ์การเกษตร ได้แก่ ชุดเครื่องปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ และเครื่องหยอดข้าว

4. การเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดสินค้า ดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการตั้งแต่ระดับอำเภอ จังหวัด เขต และระดับประเทศ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การดำเนินการจัดการเมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้งการผลิตและกระจายพันธุ์ไปสู่ชุมชน รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านเมล็ดพันธุ์และข้าวเปลือกคุณภาพดี

5. การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชน

6. การพัฒนาการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

6.1 การสัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องโครงการ

6.2 การติดตามประเมินผลความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ

6.3 การจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยปฏิบัติงานโครงการ

7. การส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาเครือข่าย

7.1 การจัดสัมมนาทางวิชาการผลการดำเนินงานศูนย์ข้าวชุมชน

6. พื้นที่ดำเนินการ

ศูนย์ข้าวชุมชนที่จัดตั้งในพื้นที่ 71 จังหวัดทั่วประเทศ

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

ศูนย์ข้าวชุมชนมีความเข้มแข็ง ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ใช้เองภาคีเครือข่ายกรมการข้าวกับศูนย์ข้าวชุมชน มีความร่วมมือที่ดีในการขับเคลื่อนการพัฒนาข้าวและชาวนาของประเทศจำนวน 49 เครือข่าย

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1. จำนวนศูนย์ข้าวชุมชนที่มีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้บริการแก่ชุมชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมาย

2. จำนวนศูนย์ข้าวชุมชนที่มีการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมาย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. ศูนย์ข้าวชุมชนสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ดีใช้ในชุมชน และให้บริการเมล็ดพันธุ์ดีแก่สมาชิกในชุมชน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70 ของเป้าหมาย

2. มีการสร้างภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งระหว่างศูนย์ข้าวชุมชนกับกรมการข้าวและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

แผนการปฏิบัติงาน

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการกระจายเมล็ดและการจัดการข้าว ปี 2561 โครงการย่อย : โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในชุมชน ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560							ปี 2561							ผู้รับผิดชอบหลัก
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.			
1. กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในครัวเรือน																	
1. สำรวจความต้องการเมล็ดพันธุ์ โดยจัดประชุม ชุมชนละ 50 ราย	5,000	ราย	←				→										กม.ช.
2. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนละ 1.25 ตัน	100	ชุมชน						←	→								
3. จัดประชุมเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวแก่ชาวนาผู้เข้าร่วมโครงการ	5,000	ราย							←	→			→				
4. ติดตามให้คำแนะนำและรายงาน	100	ชุมชน	←				→										
5. จัดทำเอกสารและคู่มือชาวบ้าน	5,000	ฉบับ						↔									
6. งบติดตามต่อเนื่องปี 2559	20	ชมช./ศวช.	←				→										
7. งบอำนวยความสะดวกโครงการ (ติดตามประเมินผล จ้างนักวิชาการ และจ้างพนักงานขับรถ)			←				→										
2. กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน																	
1. การปฏิบัติงาน																	
1) จัดทำหนังสือคู่มือโครงการ	200	เล่ม	←	→													กม.ช.
ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนจัดตั้งใหม่ ปี 2561 (20แห่ง)																	
1) จัดเวทีชุมชนชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการและรับสมัครสมาชิก	2,000	ราย	←				→										ชมช./ศวช.
2) การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์	2,000	ตัวอย่าง															ชมช./ศวช.

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560						ปี 2561						ผู้รับผิดชอบหลัก
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนต่อเนื่องที่จัดตั้งปี 2559 - 2560 (30แห่ง)															
1) การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์	600	แห่ง													ศมช./ศวช.
2. สนับสนุนปัจจัยการผลิต															
ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนจัดตั้งใหม่ ปี 2561 (20แห่ง)															
1) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว	70	ตัน					↔			↔					กมช./ศมช./ศวช.
2) สนับสนุนการทดสอบบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าว	20,000	ใบ				↔				↔					ศมช./ศวช.
3. การอำนวยความสะดวกและสรุปผลการปฏิบัติงาน															
ส่วนกลาง															
1) การติดตามให้คำแนะนำ	50	แห่ง	↔											↔	กมช.
2) ประชุมสรุปผลการดำเนินงานรอบ 6 เดือน	4	กลุ่มภาค						↔							กมช.
3) ประชุมสรุปผลการดำเนินงานรอบสิ้นปี	4	กลุ่มภาค											↔		กมช.
4) จัดทำแผนกักเก็บ	1	คน	↔											↔	กมช.
5) ค่าจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ที่ส่วนกลาง			↔		↔										กมช.
ส่วนภูมิภาค															
1) ติดตามและให้คำแนะนำ (ศมช./ศวช.)	103	แห่ง	↔											↔	ศมช./ศวช.
2) ประชุมสรุปผลการดำเนินงานรอบ 6 เดือน	29	ศูนย์						↔							ศมช./ศวช.
3) ประชุมสรุปผลการดำเนินงานรอบสิ้นปี	29	ศูนย์												↔	ศมช./ศวช.

4.9 โครงการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการแปรรูปข้าว

1. เหตุผลที่จำเป็นต้องดำเนินโครงการ

กรมการข้าว เป็นหน่วยงานหลัก ที่มีบทบาทในการวิจัยและพัฒนาแบบบูรณาการตลอดห่วงโซ่มูลค่าเพิ่ม (Value chain) ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยกำหนดยุทธศาสตร์ ด้านการผลิต การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ข้าว และส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าข้าว ผลิตภัณฑ์แปรรูป และผลพลอยได้จากข้าวและให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ชุมชนที่แปรรูปข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร และแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว ตลอดจนวิจัยและพัฒนาการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากข้าวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ทั้งที่เป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่อาหาร รวมไปถึงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อคงสภาพของผลิตภัณฑ์ข้าว พร้อมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เชิงรุก ผ่านช่องทางสื่อสารประชาสัมพันธ์ต่างๆ ทุกรูปแบบ ให้ผู้บริโภคเห็นถึงความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าว

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- **หน่วยงานหลัก :** กลุ่มพัฒนาการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว
- **หน่วยงานสนับสนุนในกรมการข้าว :** กองวิจัยและพัฒนาข้าว (ศูนย์วิจัยข้าว) สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว)
- **หน่วยงานสนับสนุนภายนอกกรมการข้าว :** สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน มูลนิธิข้าวไทยฯ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย และสถาบันวิจัยอื่นๆ

3. เป้าหมายของโครงการ

ส่งเสริมถ่ายทอดนวัตกรรมผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวให้สามารถผลักดันสู่เชิงพาณิชย์ได้ 5 ผลิตภัณฑ์

4. วิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมนวัตกรรมผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว โดยดำเนินการ 1) วิจัยนวัตกรรมผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวเชิงพาณิชย์ 2) พัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวเชิงพาณิชย์ 3) ให้บริการและเชื่อมโยงการสร้างนวัตกรรมแปรรูปข้าวเชิงพาณิชย์

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 3,920,000 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ กรมการข้าว

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. ศึกษา วิจัย คิดค้นพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว
2. สร้างสรรค์นวัตกรรมที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติเชิงอุตสาหกรรมและพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรม

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1. นวัตกรรมการแปรรูปข้าวไทยจากงานวิจัยได้ต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ จำนวน 5 ผลิตภัณฑ์

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. สามารถพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวให้ผลักดันสู่เชิงพาณิชย์ในระดับอุตสาหกรรมและชุมชน
2. ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมแปรรูปจากข้าวสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างโอกาสทางการตลาด การค้า และการลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปข้าวได้

แบบปฏิบัติงาน โครงการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการแปรรูปข้าว ปี 2561

กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ปี 2560				ปี 2561							ผู้รับผิดชอบหลัก	
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.		ก.ย.
1. การพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวเชิงพาณิชย์															
1) เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ	1	ผลิตภัณฑ์	↘										↗		กพภ.
2) อาหารเพื่อสุขภาพจากข้าว	1	ผลิตภัณฑ์	↘										↗		กพภ.
3) ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมจากข้าว	1	ผลิตภัณฑ์	↘										↗		กพภ.
4) เครื่องสำอางจากข้าวหรือเวชสำอาง	1	ผลิตภัณฑ์	↘										↗		กพภ.
5) ผลิตภัณฑ์วัสดุเหลือใช้จากข้าว	1	ผลิตภัณฑ์	↘										↗		กพภ.
2. การประชาสัมพันธ์															
2.1 งานเปิดบ้านนวัตกรรมแปรรูปข้าวและผลิตภัณฑ์	1	ครั้ง							↔						กพภ.
2.2 การจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	1	เรื่อง		↘						↗					กพภ.
2.3 จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์			↘						↗						กพภ.
3. การบริหารจัดการโครงการ															
3.1 จัดหาเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานโครงการ	5	ราย	↘											↗	กพภ.
3.2 ติดตามงาน ประสานงาน และประเมินผลโครงการ			↘											↗	กพภ.

4.10 โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

เกษตรกรทฤษฎีใหม่ คือ ทฤษฎีแห่งการใช้น้ำและการบริหารงานพัฒนาการเกษตรแผนใหม่ เน้นถึงเกษตรกรรายย่อยที่มีที่ดินจำนวนน้อย สามารถเลี้ยงตัวเองได้ สามารถผลิตข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภคตลอดทั้งปี มีพืชผักและอาหารโปรตีนจากการเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ หมู ปลา เป็นต้น ไร่บริโภคได้ตลอดทั้งปี แนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” ได้กำหนดการจัดแบ่งพื้นที่เป็น 30-30-30-10 คือ ขุดสระร้อยละ 30 ปลูกข้าวร้อยละ 30 ปลูกพืชไร่/พืชสวนร้อยละ 30 และที่อยู่อาศัยร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมดในส่วนของกรมการข้าว ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านการปลูกข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้สามารถผลิตข้าวได้เพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือนตลอดทั้งปี

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก : กองประสานงานโครงการพระราชดำริ กรมการข้าว

หน่วยงานสนับสนุน : กองวิจัยข้าวและพัฒนาข้าว และกองเมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว

3. เป้าหมายของโครงการ

เกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการได้รับการแนะนำ ส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกรให้นำเกษตรทฤษฎีใหม่ไปปฏิบัติในการทำการเกษตร จำนวน 70,000 ราย ทั่วประเทศ เฉลี่ยรายละ 3 ไร่ รวมพื้นที่ 210,000 ไร่ โดยเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ประมาณ 70,000 ไร่ (1 ใน 3 ส่วนของพื้นที่ทั้งหมด)

4. วิธีการดำเนินงาน

1. การคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ (Single Command : SC) คัดเลือกพื้นที่ และเกษตรกรที่มีความสนใจและมีคุณสมบัติตามที่กำหนด พร้อมคัดกรองแบ่งกลุ่มเกษตรกรเพื่อจัดลำดับการสนับสนุน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. การจัดทำผังแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่และวางแผนทำเกษตรทฤษฎีใหม่ SC มอบหมายจำนวนเกษตรกรให้แต่ละหน่วยงานในพื้นที่รับผิดชอบ โดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานลงพื้นที่จัดทำผังแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ และวางแผนทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งกรมการข้าวโดยศูนย์วิจัยข้าวและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว เป็นผู้ดำเนินการตามเป้าหมายที่ได้รับมอบหมาย

3. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐาน เพื่อการพึ่งพาตนเองเบื้องต้น ซึ่งการทำเกษตรทฤษฎีใหม่จะต้องมีการปลูกข้าว ประมาณ 1 ใน 3 ส่วนของพื้นที่ทั้งหมด เพื่อให้เพียงพอต่อการบริโภคตลอดทั้งปี โดยกรมการข้าว (ศูนย์วิจัยข้าว และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 70,000 ราย ตามสัดส่วน 1 ใน 3 ส่วนของพื้นที่ทั้งหมด โดยเฉลี่ยรายละ 20 กิโลกรัม

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 4,500,000 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ ทั่วประเทศ

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถูกนำไปปฏิบัติจริงอย่างแพร่หลายในทุกภูมิภาคของประเทศไทย

2. เกษตรกรได้รับความรู้ สามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบในการทำมาหากินการประกอบอาชีพ ให้มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง โดยสามารถลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง และครอบครัว

3. เกษตรกรสามารถปลูกข้าวได้ผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือนตลอดทั้งปี และเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เพาะปลูกในฤดูถัดไป

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี จำนวน 70,000 ราย สำหรับปลูกเพื่อการบริโภคในพื้นที่ 70,000 ไร่

2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตข้าวที่เหมาะสมและยั่งยืน จำนวน 70,000 ราย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. เกษตรกรที่ได้รับบริการมีความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตและการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านข้าวที่ได้รับ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

แบบปฏิบัติงาน โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว ปี 2561

กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ปี 2560			ปี 2561								ผู้รับผิดชอบหลัก	
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.		ก.ย.
1. คัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	2,180	ราย	↔	↔											กศร.
2. จัดเวทีประชุม เพื่อวางแผนการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรแต่ละราย	2,180	ราย			↔	↔									
3. การส่งเสริมความรู้เชิงปฏิบัติการ แก่กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย	2,180	ราย				↔	↔								
4. สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐาน เพื่อการพึ่งพาตนเองเบื้องต้น (เมล็ดพันธุ์ข้าว / อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง)	2,180	ราย						↔	↔						
5. เยี่ยมเยียน ติดตาม ดูแล ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และช่วยเหลือ ให้เกษตรกรเป้าหมายอย่างใกล้ชิด และวางแผนเชื่อมโยงการตลาด			↔											↔	
- เกษตรกรรายใหม่ ปี 2561	2,180	ราย													
- เกษตรกรรายเดิม ปี 2560	2,180	ราย													
6. ส่วนกลางเยี่ยมเยียน ติดตาม ให้คำแนะนำ เจ้าหน้าที่/เกษตรกร และรายงานความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง			↔											↔	
7. สรุป และรายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2560	1	ครั้ง		↔	↔										

4.11 โครงการส่งเสริมและพัฒนการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของโลก และมีความหลากหลายทางชีวพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ และคุณลักษณะพิเศษทางโภชนาการที่โดดเด่นเป็นชื่อเสียงของประเทศมาช้านาน ประกอบกับปัจจุบันความนิยมในการบริโภคข้าว เพื่อสุขภาพมีมากขึ้นทำให้เป็นโอกาสให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาข้าวที่มีคุณสมบัติพิเศษโดดเด่นดังกล่าวเป็นสินค้าข้าวตลาดเฉพาะ (Niche Market) เช่น กลุ่มข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์หรือข้าวจีไอ (Geographical Indication : GI) กลุ่มข้าวโภชนาการสูง ซึ่งมีคุณลักษณะเพื่อการผลิตภัณฑ์เฉพาะการส่งเสริม การผลิตและการพัฒนาข้าวสินค้าตลาดเฉพาะครบวงจรจะเป็นการสนับสนุนให้ประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าข้าวตลาดเฉพาะที่มีคุณภาพ และคุณสมบัติพิเศษเป็นการรักษาชื่อเสียง และยกระดับราคาข้าวสินค้าพิเศษเหล่านี้ ซึ่งจะเป็นผลให้ชาวนา ผู้ประกอบการ ชุมชน ผู้ผลิตข้าวสินค้าตลาดเฉพาะดังกล่าวให้มีรายได้และมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีและมั่นคงขึ้น

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- หน่วยงานหลัก : กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว

- หน่วยงานสนับสนุน : ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์วิจัยและพัฒนาข้าว กองตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าวและผลิตภัณฑ์

3. เป้าหมายของโครงการ

ส่งเสริมการผลิตสินค้าข้าวตลาดเฉพาะใน 4 กลุ่มสินค้า ได้แก่ ข้าวอินทรีย์ ข้าวจีไอ ข้าวโภชนาการสูง และข้าว Q จำนวนเกษตรกร 4,200 ราย 140 กลุ่ม

4. วิธีการดำเนินงาน

1. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว คัดเลือกกลุ่มที่มีศักยภาพในการดำเนินงานตามมาตรฐานการผลิตสินค้าตลาดเฉพาะ ได้แก่ ข้าวอินทรีย์ ข้าว GI ข้าวโภชนาการสูง และข้าว Q โดยจำแนกเป็นกลุ่มที่มีความพร้อมและกลุ่มเตรียมการ ทั้งกลุ่มเป้าหมายต่อเนื่อง กลุ่มเป้าหมายใหม่ และกลุ่มเตรียมการจะส่งเสริมและพัฒนาให้มีความพร้อมในการตรวจรับรองต่อไป

2. การผลิตข้าวตลาดเฉพาะ โดยการถ่ายทอดความรู้การผลิตข้าวสำหรับตลาดเฉพาะการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับกลุ่มเก่าและกลุ่มใหม่ผู้ผลิตข้าวตลาดเฉพาะ ตลอดจนการจัดทำแปลงสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์สำหรับเป็นเมล็ดพันธุ์ภายในกลุ่ม หรือชุมชนเนื่องจากหน่วยงานราชการยังไม่มีผลิต หรือผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

3. การส่งเสริมเกษตรกรและการตรวจรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ข้าว GAP และ GI

3.1 ส่งเสริมเกษตรกรให้มีความพร้อมสำหรับการตรวจรับรองตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ข้าว GAP และ GI ในกลุ่มข้าว 4 สินค้า คือ ข้าวอินทรีย์, ข้าว GI, ข้าวโภชนาการสูงและข้าว Q โดยการส่งเสริมเกษตรกร ให้มีการรวมกลุ่ม ผลิตข้าวคุณภาพและจำแนกกลุ่มเกษตรกรตามศักยภาพและความพร้อมของกลุ่มในการตรวจรับรองแบบรายเดี่ยวหรือระบบกลุ่ม มีการส่งเสริมการจัดทำระบบควบคุมภายใน

3.2 ตรวจรับรองระบบกลุ่มและรายเดี่ยวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ข้าว GAP และ GI

3.3 มาตรฐาน GI EU ตรวจสอบรับรองกลุ่มผู้ผลิตข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ (GI) ที่มีความพร้อมและมีระบบตรวจย้อนกลับสินค้า

- 3.4 การตรวจวิเคราะห์สารเคมีสารตกค้างในดิน น้ำ หรือผลผลิต
4. การแปรรูปและสนับสนุนบรรจุภัณฑ์ข้าวถุง
- 4.1 สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว
- 4.2 พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวสำหรับกลุ่มที่มีความพร้อม
- 4.3 ตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์และคุณค่าโภชนาการ
- 4.4 สร้างเครือข่ายพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว โดยการอบรมความรู้ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยข้าว และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อเป็นเครือข่ายการปฏิบัติงานการแปรรูปข้าวในพื้นที่
5. การเชื่อมโยงตลาดและประชาสัมพันธ์ โดยการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดของกลุ่ม ผลิตสินค้าตลาดเฉพาะ การพัฒนาตราสินค้าข้าวและด้านการตลาดสำหรับตลาดเฉพาะพัฒนากลุ่มเกษตรกรในการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ การพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้าข้าวตลาดเฉพาะ

5. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 39,000,000 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

ในพื้นที่เป้าหมาย 34 จังหวัด

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. เกษตรกรได้รับการพัฒนาการผลิตข้าวคุณภาพอย่างเป็นระบบได้มาตรฐาน และสร้างรายได้เพิ่มขึ้น โดยการแปรรูปและทำการตลาดด้วยตนเอง
2. สินค้าข้าวตลาดเฉพาะ มีการขยายพื้นที่การผลิต เพิ่มขึ้นมูลค่าข้าวคุณภาพที่ทำให้ชาวนาผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

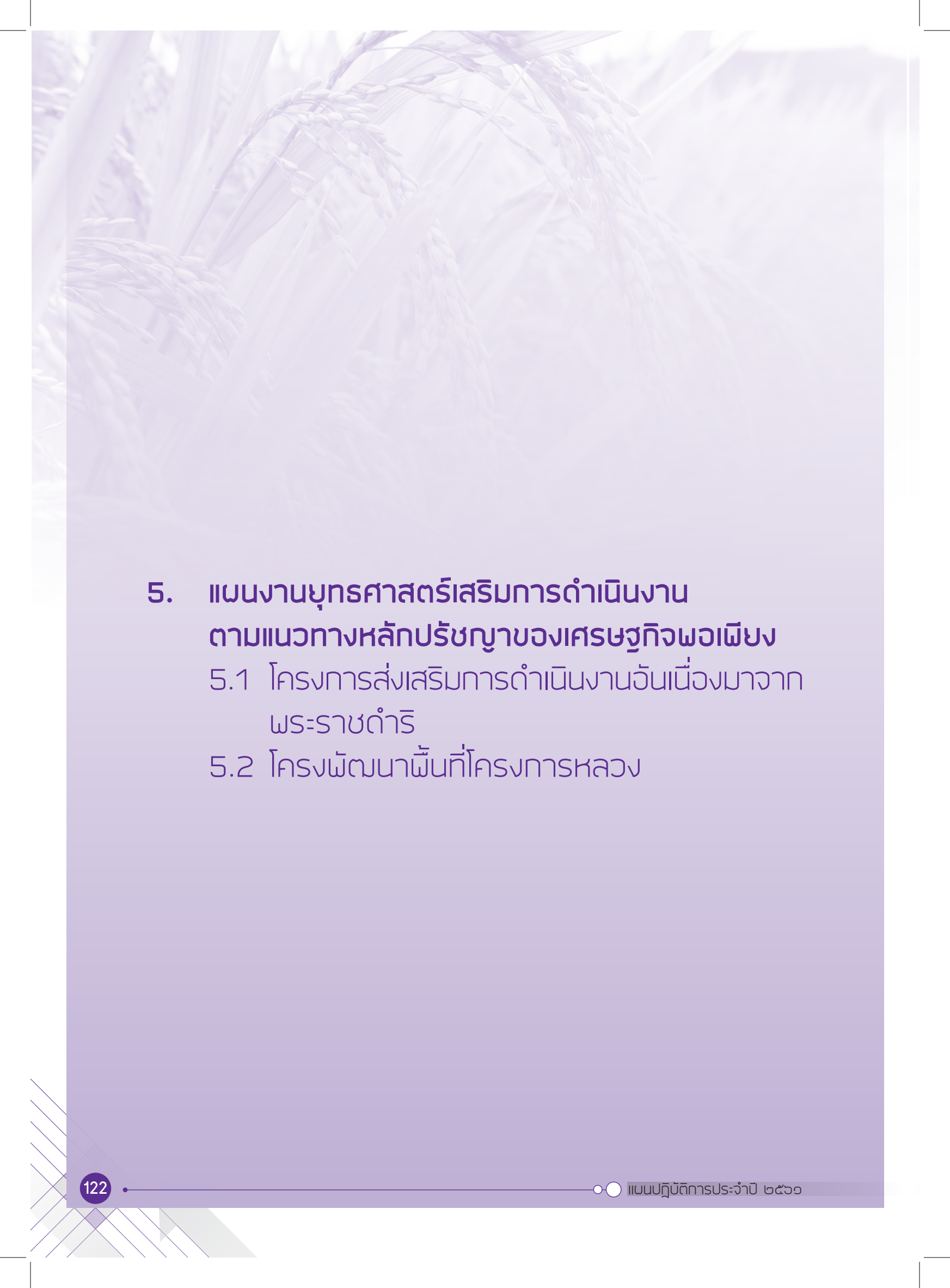
1. จำนวนกลุ่มผลิตสินค้าข้าวตลาดเฉพาะ 140 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. จำนวนกลุ่มผลิตสินค้าข้าวตลาดเฉพาะ ได้รับการรับรองตามมาตรฐานอินทรีย์ GAP GI ไม่น้อยกว่า 105 กลุ่ม (75% ของ 140 กลุ่ม)
2. กลุ่มเกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ราคาสูงกว่าผลผลิตทั่วไป 2 เท่า ได้ไม่น้อยกว่า 105 กลุ่ม (75% ของ 140 กลุ่ม)

แบบปฏิบัติงาน โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ (Niche Market) ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560												ปี 2561												ผู้รับผิดชอบหลัก
			ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.													
1.การส่งเสริมการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ																											
1.1 สัมมนาหลักสูตรการเตรียมความพร้อมการขับเคลื่อนการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ	200	ราย																									กพภ.(กพส)
1.2 อบรมระยะบังคับควบคุมภายในแบบกลุ่ม	190	กลุ่ม																									คตช./ศวช
2.การตรวจรับรองคุณภาพ																											
2.1 อบรมผู้ตรวจประเมินระบบควบคุมภายใน (CS)	200	ราย																									กรช.
2.2 ตรวจรับรองมาตรฐาน GAP/อินทรีย์																											
2.2.1 ตรวจรับรองกลุ่ม (กลุ่มใหม่ กลุ่มต่อเนื่อง กลุ่มภาคใต้)	200	กลุ่ม																									กรช.
2.2.2 ตรวจรับรองรายเดี่ยว	166	ราย																									
2.2.3 ตรวจรับรองมาตรฐาน GI (EU)	6	กลุ่ม																									กพภ.
2.3 ค่าเอกสารประกอบการตรวจรับรอง																											กรช.
2.4 การตรวจวิเคราะห์สารเคมีสารตกค้างในดิน น้ำ หรือผลผลิต	60	ตัวอย่าง																									กรช.
3.การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ข้าว																											กพภ.(กปผ)
3.1 พัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว	5	ผลิตภัณฑ์																									
3.2 ค่าวัสดุอุปกรณ์พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว																											
4.การเชื่อมโยงตลาดและประชาสัมพันธ์																											กพภ.(กตค)
4.1 จัดงานส่งเสริมการตลาดสินค้าข้าวเพื่อตลาดเฉพาะ																											
4.2 งานเทศกาลข้าวไทย Thai Rice Festival																											
5.การบริหารจัดการ																											
5.1 จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของโครงการ	200	เล่ม																									กพภ.
5.2 จัดงานเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานโครงการ	63	ราย																									กพภ./ศวช/คตช.
5.3 สัมมนาพัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน																											กพภ.
5.4 ติดตามให้คำแนะนำและค่าเดินทางของเจ้าหน้าที่																											กพภ./กรช
- ส่วนกลาง																											คตช./ศวช
- ส่วนภูมิภาค																											
5.5 อำนาจการ																											
- ส่วนกลาง																											กพภ.
- ส่วนภูมิภาค																											คตช./ศวช
	34	ศูนย์																									

-
5. แผนงานยุทธศาสตร์เสริมการดำเนินงาน
ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 5.1 โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ
- 5.2 โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง

5.1 โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและพระบรมวงศานุวงศ์ ที่มีพระราชดำริโครงการขึ้น เพื่อส่งเสริมและยกระดับความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่ต่างๆ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเน้นในเรื่องของการค้นคว้า ทดลอง และวิจัยหาพันธุ์พืชเศรษฐกิจใหม่ เพื่อแนะนำให้เกษตรกรนำไปปลูก โดยใช้เทคโนโลยีที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ซึ่งเกษตรกรจะสามารถรับไปดำเนินการเองได้ ทำให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างมั่นคง เหมาะสมกับสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองประสานงานโครงการพระราชดำริ กรมการข้าว

3. เป้าหมายโครงการ

เกษตรกรในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและพัฒนาพื้นที่เฉพาะ และราษฎรผู้สนใจใน 77 จังหวัด ได้รับบริการจำนวน 46,000 ราย

4. วิธีการดำเนินงาน

1. ศึกษาทบทวนพระราชดำริและพระราชดำรัส
2. วิเคราะห์ปัญหาในระดับพื้นที่วางแผนและกำหนดปฏิทินการทำงานโดยการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. การประสานงานในระดับพื้นที่ทั้งด้านข้อมูลและการปฏิบัติงาน

5 งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 38,462,100 บาท

6 พื้นที่ดำเนินการ

ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 77 จังหวัด

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. เกษตรกรมีผลผลิตข้าวเพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือนและมีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีสำหรับใช้ในการเพาะปลูกในฤดูต่อไป
2. เกษตรกรในพื้นที่สามารถนำความรู้ด้านข้าวที่ได้รับไปปรับใช้ในการเพิ่มผลผลิตและรายได้

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

เกษตรกรและผู้สนใจได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และบริการทางวิชาการอื่นๆจำนวน 46,000 ราย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

เกษตรกรและผู้สนใจที่ได้รับการมีความพึงพอใจที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

แบบปฏิบัติงาน โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560						ปี 2561						ผู้รับผิดชอบหลัก
			ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. สำรวจและวิเคราะห์พื้นที่	51	ครั้ง				↔	↔								กคธ.
2. จัดทำเวทีประชุมชี้แจง และกำหนดแผน	51	ครั้ง						↔	↔						
3. ศึกษาและพัฒนาพื้นที่ฐานข้อมูลเมืองและเทคโนโลยีการผลิตข้าว	150	ไร่													
4. เพิ่มประสิทธิภาพการปลูกข้าว โดยจัดทำแปลงเรียนรู้/สาธิต และขยายผลพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน และแปรรูป	1,300	ไร่			↔				↔						
5. จัดทำแปลงเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี เพื่อปลูกในฤดูต่อไป และปรับปรุงการผลิตข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน	920	ไร่			↔					↔					
6. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ / แปรรูปข้าว	46,000	ราย			↔										
7. ออกหน่วยให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ด้านข้าว (ทุกจังหวัด ตามแผนที่จังหวัดกำหนด อย่างน้อยไตรมาสละ 1 ครั้ง)	310	ครั้ง			↔				↔						
8. ติดตามให้คำแนะนำ และขยายผล	173	ครั้ง													
- ส่วนกลาง	8	ครั้ง			↔				↔				↔		
- ส่วนภูมิภาค	165	ครั้ง													
9. จัดนิทรรศการ / งานรณรงค์การผลิตข้าว	15	ครั้ง													
10. จัดเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงาน	29	คน													
11. สรุป และรายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2560	1	ครั้ง					↔								

5.2 โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง

1. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯตั้งโครงการหลวงเมื่อปี 2512 เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขา ลดการปลูกฝิ่นและฟื้นฟูรักษาป่าต้นน้ำลำธาร ต่อมาโครงการฯ ได้เพิ่มเป้าหมายอีกประการหนึ่ง คือ ผลิตพืชเพื่อเพิ่มประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ประเทศ และส่งเสริมการปลูกป่าทดแทน โดยดำเนินการจัดหาพันธุ์พืชที่สามารถปลูกได้ในสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศที่เป็นถิ่นที่อยู่ รวมทั้งดำเนินการฝึกอบรมราษฎรให้เข้าใจหลักวิชาการเกษตรที่สูง ทดลองวิจัยพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่จะสามารถขยายพันธุ์ให้แก่ราษฎรเพื่อนำไปปลูก

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองประสานงานโครงการพระราชดำริ กรมการข้าว

3. เป้าหมายโครงการ

เกษตรกรและราษฎรชาวไทยภูเขาในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 450 ราย

4. วิธีการดำเนินงาน

1. วิเคราะห์ปัญหาในระดับพื้นที่ และสังเคราะห์องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพันธุ์และการผลิตข้าว
2. จัดทำเวทีประชาคมเพื่อวางแผนการส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกับราษฎรชาวเขา
3. การประสานงานในระดับพื้นที่พร้อมเชิญชวนเกษตรกรราษฎรชาวเขาเข้าร่วมกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านข้าวและเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติจริง
4. จัดทำแปลงเรียนรู้/แปลงนาสาธิต แปลงศึกษาเปรียบเทียบพันธุ์และแปลงเรียนรู้
5. จัดทำสื่อและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านข้าวในพื้นที่หลักและพื้นที่ขยายผล

5. งบประมาณ

จำนวนทั้งสิ้น 7,323,700 บาท

6. พื้นที่ดำเนินการ

จำนวน 9 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน พะเยา น่าน ตาก กำแพงเพชร และกาญจนบุรี

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1. เกษตรกรในพื้นที่สามารถนำความรู้ด้านข้าวร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไปปรับใช้ภายใต้สภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้
2. ราษฎรชาวเขามีความตระหนักและมีส่วนร่วมช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ

8. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

เกษตรกรและราษฎรชาวเขาได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 450 ราย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

เกษตรกรและราษฎรชาวเขามีความพึงพอใจที่ได้รับบริการถ่ายทอดเทคโนโลยี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

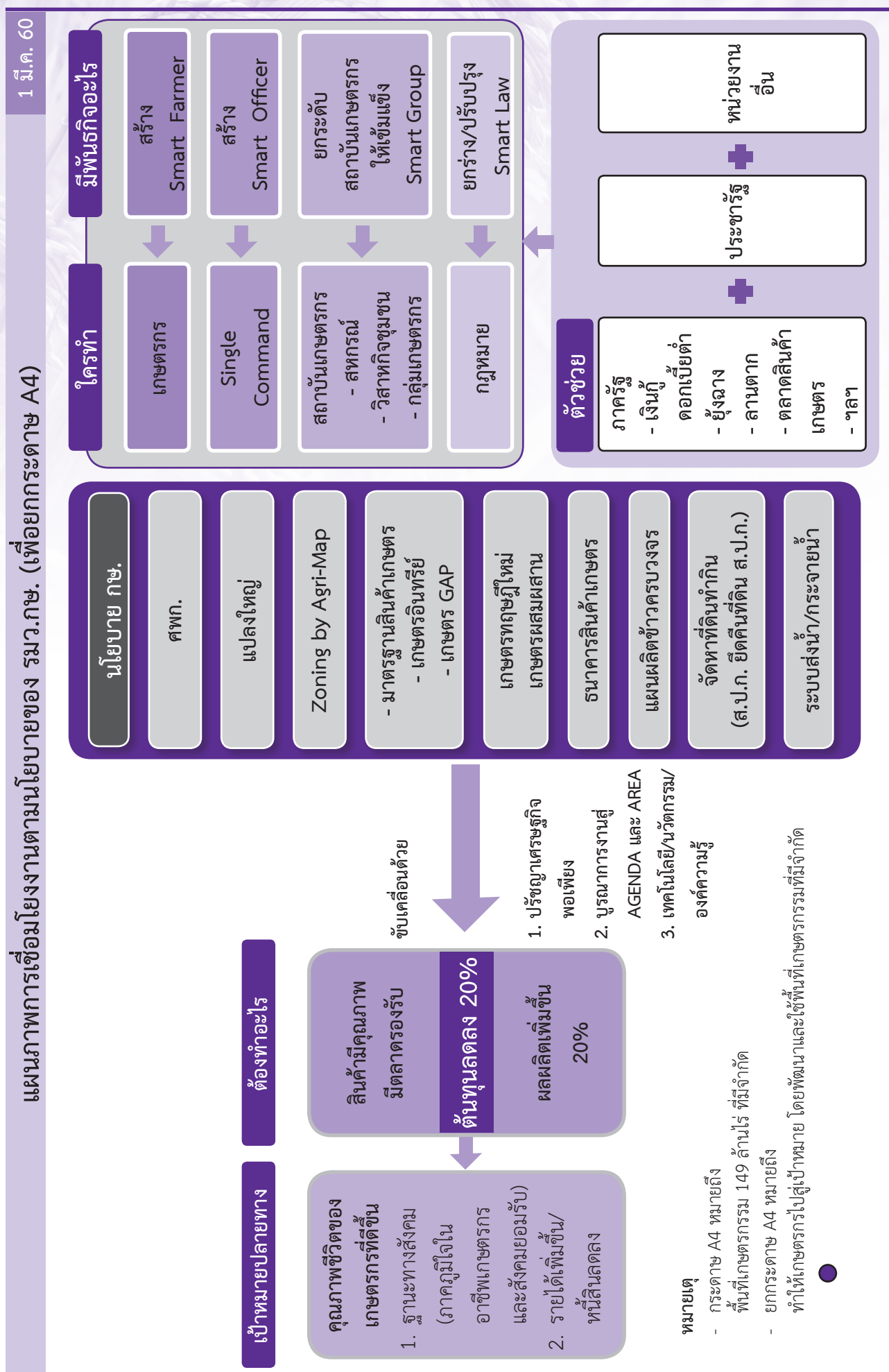
แบบปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ปี 2561

กิจกรรม	เป้าหมาย	หน่วยนับ	ปี 2560						ปี 2561						ผู้รับผิดชอบหลัก
			ด.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. สำรวจและวิเคราะห์พื้นที่	27	ครั้ง					↔	↔							กศร.
2. จัดทำเวทีประชาคม ประชุมชี้แจง และกำหนดแผน	27	ครั้ง						↔	↔	↔					
3. ศึกษาและพัฒนาพื้นที่ข้าวพื้นเมืองและเทคโนโลยีการผลิตข้าว	30	ไร่	↔											↔	
4. เพิ่มประสิทธิภาพการปลูกข้าว โดยจัดทำแปลงเรียนรู้/สาธิต (พื้นที่สูง) และแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	110	ไร่	↔	↔	↔					↔				↔	
5. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และให้บริการวิชาการด้านข้าว	450	ราย	↔	↔	↔					↔				↔	
6. ติดตามให้คำแนะนำ และขยายผล	31	ครั้ง													
- ส่วนกลาง	4	ครั้ง		↔	↔		↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	
- ส่วนภูมิภาค	27	ครั้ง	↔											↔	
7. จัดทำเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงาน	17	คน	↔											↔	กศร.
8. สรุป และรายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2560	1	ครั้ง					↔	↔							

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก : นโยบายเพื่อขกกระดาษ A4
(ร मत. กษ. ผลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ)
- ภาคผนวก ข : แผนบูรณาการการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร
ปีงบประมาณ 2561 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ภาคผนวก ค : แผนบูรณาการการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร
ปีงบประมาณ 2561 กรมการข้าว
- ภาคผนวก ง : แผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ปี 2561

ภาคผนวก ก : นโยบายเพื่อเกษตรกร A4 (สมต.กษ. พลเอกวัตรชัย สารกัลยา)

ภาคผนวก ข : แผนบูรณาการการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ปีงบประมาณ 2561

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนภาพความเชื่อมโยง		แผนบูรณาการการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ปีงบประมาณ 2561	
1. วัตถุประสงค์		2. ขอบเขตการดำเนินงาน	3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตร โดยใช้ตลาดนำและนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ตลอดห่วงโซ่อุปทานยกระดับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง มั่นคงและยั่งยืนในอาชีพเกษตรกรรมพัฒนาเศรษฐกิจภาคเกษตรให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพไปสู่ไทยแลนด์ 4.0		2.1 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับประโยชน์ 1) สินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูง มีการบริหารจัดการอย่างครบวงจร ตลอดห่วงโซ่ – กลางทาง – ปลายทาง 2) พื้นที่เกษตรที่มีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ตามแผนที่ Agri – Map 300,000 ไร่ 3) เกษตรกร และสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ไร่นาสวนผสม กลุ่มเกษตรกรในแปลงใหญ่) ผ่าน พทก. และเครือข่าย 4) พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน 600,000 ไร่ พื้นที่ดำเนินการ 1) พื้นที่การเกษตรรับประเภท 2) พื้นที่การเกษตรแบบแปลงใหญ่ 3) พื้นที่การผลิตไม่เหมาะสมตาม Agri Map 4) พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน	หน่วยงานเจ้าภาพหลัก : กษ. (สศก. / กสก.) กษ. พณ. มท. วท. ศธ. สธ. . นร

4. แผนภาพความเชื่อมโยง

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความเสมอภาคในการแข่งขัน แนวทางที่ 1 เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล แนวทางที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี/นวัตกรรม แนวทางที่ 3 ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับเปลี่ยนไปสู่รูปแบบเกษตรยั่งยืน ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็ง โดยปรับระบบการผลิตให้พึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาสถาบันเกษตรกร แนวทางที่ 4 พัฒนาลิขิต์ด้านเกษตรและอาหารที่มีศักยภาพในการแข่งขัน โดยพัฒนาระบบจัดการตรวจตลอดห่วงโซ่อุปทาน มีการทำภาคการผลิตที่เป็นธรรม แขนการผลิตอิสระที่มีความเสี่ยง
----------------------------------	--

แผนฯ 12	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรายสาขา
เป้าหมาย แผนฯ 12	เป้าหมายที่ 2 เกษตรกรมีรายได้เงินสุทธิตกจากการเกษตร เพิ่มขึ้นและพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
ตัวชี้วัด เป้าหมาย	2.1 รายได้เงินสุทธิตกจากการเกษตร เพิ่มขึ้นเป็น 59,460 บาท/ครัวเรือน ในปี 2564 2.2 พื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืน เพิ่มขึ้นเป็น 5 ล้านไร่ ในปี 2564

2. ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางพัฒนา (Farmer – Center)

เป้าหมาย แผนบูรณาการ	เป้าหมายที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน (จุดเน้น : ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน อ้อย สับปะรด ไม้ผล ลำไย พืชไร่ พืชสวน ยางพารา ปศุสัตว์ (โคนม ไก่เนื้อ) ประมง (กุ้ง ปลานิล)	เป้าหมายที่ 2 ลดต้นทุนการผลิต และยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน และการพัฒนาที่ยั่งยืน	เป้าหมายที่ 3 พัฒนาศักยภาพ เกษตรกรให้เข้มแข็งและพึ่งพาตนเอง ได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัด เป้าหมาย	1.1 มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 3	2.1 รายได้ทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร เพิ่มขึ้นร้อยละ 5	3.1 พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน ไม่น้อยกว่า 6 แสนไร่
แนวทาง การดำเนินงาน	1.1.1 การพัฒนาศักยภาพ กระบวนการผลิตสินค้า เกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐาน ตามความต้องการของตลาด (ด้านทาง)	2.1.1 พัฒนาศักยภาพเกษตรกร 40 โดยใช้ประโยชน์จากศูนย์ส่งเสริม 1) แปลงใหญ่ประชารัฐ (33 ชนิดสินค้า) 2) ปรับปรุงข้อมูลแผนที่ Agri – Map 3) ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่เหมาะสม ตาม Agri – Map 4) ศูนย์วิจัย พัฒนาเทคโนโลยี / นวัตกรรม พันธุ์พืช/ปศุสัตว์/ประมง 5) พัฒนาศักยภาพให้เข้มแข็งสู่โลกา ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และเครือข่าย 6) พัฒนา Smart Farmer 7) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรรูปแบบประชารัฐและธนาคารสินค้าเกษตร	3.1.1 พัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์ เกษตรฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร)
ตัวชี้วัด	1.1 ผลผลิตต่อหน่วยสินค้า เกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 3	1.1 มูลค่าเพิ่มของสินค้า อุตสาหกรรมเกษตรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3	1.1 จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน ไม่น้อยกว่า 6 แสนไร่

ภาคผนวก ค : แผนบูรณาการการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ปีงบประมาณ 2561 กรมการข้าว

เป้าหมายแผน
บูรณาการ

ตัวชี้วัดของแผนงาน
บูรณาการ

แนวทาง

เป้าหมายที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

1.1 มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 3

1.1.1 การพัฒนาศักยภาพ
กระบวนการผลิตสินค้าเกษตร
ที่มีคุณภาพมาตรฐานตาม
ความต้องการของตลาด (ต้นทาง)

1.1.2 แนวทาง 1.1.2 การพัฒนา
ศักยภาพกระบวนการแปรรูป
สินค้าเกษตร (กลางทาง)

1.1.3 การพัฒนาศักยภาพ
กระบวนการตลาดสินค้า
เกษตร (ปลายทาง)

ตัวชี้วัด/โครงการ
Dissemination

(1) ผลผลิตต่อสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น
ร้อยละ 3

1.โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ
บริหารจัดการการผลิตและการ
ตลาดข้าวครบวงจร
(5,8115 ลบ.)

2.โครงการขยายศักยภาพการ
ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (472,9215
ลบ.)

3.โครงการพัฒนาคุณภาพ
สินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน
(12,8810 ลบ.)

4.โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตและการกระจายเมล็ด
พันธุ์ข้าวและการจัดการข้าว
(107,1381) ลบ.

5.โครงการส่งเสริมและ
พัฒนาการผลิตข้าวตลาดเฉพาะ
(39,0000 ลบ.)

(1) สัดส่วนมูลค่าของการส่งออก
สินค้าเกษตร อ.ภ.ว.รวม
น้อยกว่าอัตราการขยายตัวของการ
ส่งออกของประเทศ 6.โครงการส่งเสริม
การใช้วันว่างกรรมการแปรรูป
ข้าว (3,9200 ลบ.)

(1) มูลค่าการส่งออกสินค้า
เกษตรและผลิตภัณฑ์เพิ่ม
ขึ้นร้อยละ 3

เป้าหมายที่ 2 ลดต้นทุนการผลิต และยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร
เพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.1 รายได้ทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

2.1.1 พัฒนาระบบส่งเสริมใหม่สู่ไทยแลนด์ 4.0 โดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(1) พื้นที่การเกษตรแบบแปลงใหญ่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาไม่น้อยกว่า 3,600 แปลง
และต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร พื้นที่ทำการเกษตรแปลงใหญ่ ลดลง ร้อยละ 20 และ /
หรือผลผลิตต่อหน่วยสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 20

7. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ (778,2842 ลบ.)

(2) จำนวน ศพก 882 แห่ง และ ศูนย์เครือข่ายระดับตำบล

8. โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (18,3850 ลบ.)

(3) จำนวนเกษตรกรยกระดับเป็น Smart Farmer เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 100,000 ราย

9. โครงการพัฒนาเกษตรปราชญ์ โดยพัฒนา (Smart Farmer) ด้านข้าว (16,6778 ลบ.)

เป้าหมายที่ 3 พัฒนาศักยภาพ
เกษตรกรให้เข้มแข็งและพึ่งพา
ตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจ
พอเพียง

3.1 พื้นที่เกษตรกรยั่งยืน
ไม่น้อยกว่า 6 แสนไร่

3.1.1 พัฒนาระบบเกษตรกรกรม
ยั่งยืน

(1) จำนวนพื้นที่เกษตรกรยั่งยืน
ไม่น้อยกว่า 6 แสนไร่

10 โครงการส่งเสริมเกษตรกรหญิง
ใหม่ด้านข้าว (4,5000 ลบ.)

11. โครงการเกษตรอินทรีย์
(737,6972 ลบ.)

ภาคผนวก ง : แผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ปี 2561 แผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ ปี 2561

หน่วย : ตัน

พืช	พันธุ์	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว																							รวม		
		พล.	นม.	ลป.	ชน.	สบ.	กท.	พท.	ชม.	พช.	กท.	อบ.	รช.	อค.	กส.	พร.	นว.	สร.	ชก.	สน.	ชบ.	จป.	สท.	สญ.		ปณ.	ศก.
ข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง	ชัยนาท 1	-	900	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	-	1,200
	กาช29(ชัยนาท 80)	-	-	-	-	-	-	-	-	2,300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,050	-	3,350
	กาช31(ปทุมธานี 80)	-	-	-	600	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	600	-	-	-	-	1,300	-	-	-	2,500	
	สิงหนคร 2	3,600	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,600	
	สุพรรณบุรี 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,300	-	-	-	1,300	
	กาช41	-	-	-	1,100	-	-	400	-	-	-	-	-	-	-	-	1,800	-	-	-	-	-	2,200	2,000	600	-	8,100
ข้าวหอมมะลิ	กาช49	-	-	-	-	-	1,900	-	800	1,900	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,400	-	-	6,000	
	กาช57	-	-	-	1,900	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,900	
	กาช71	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	400	-	-	-	400	
	กาช43	-	-	-	500	1,400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,200	-	-	-	-	-	-	-	-	3,100	
	กาช61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200	-	-	-	200	
	รวมข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง	3,600	900	-	3,500	2,000	2,300	-	800	4,200	-	-	-	-	-	-	3,600	-	-	-	-	2,600	4,200	2,000	1,950	-	31,650
ข้าวเจ้าไวต่อช่วงแสง	ชัยนาท 1	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	
	เสียมกบปัตตานี	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	-	150	
	เหลืองประทิว 123	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	กาช59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	16	
	รวมข้าวเจ้าไวต่อช่วงแสง	-	-	-	-	-	200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	50	-	266	
	รวมข้าวเจ้า	3,600	900	-	3,500	2,000	2,500	-	800	4,200	-	-	-	-	-	-	3,600	-	-	-	-	2,600	4,200	2,016	2,000	-	31,916
ข้าวหอมปทุม	ปทุมธานี 1	-	-	-	500	1,200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,000	-	-	-	-	1,900	1,200	-	284	100	-	6,184
	สันป่าตอง 1	-	-	-	-	-	-	2,200	600	-	-	-	-	-	-	1,800	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,600	
	ข้าวแม่ข้าว	-	-	2,300	-	-	-	800	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,100	
	กาช-แม่โจ้ 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	400	-	-	-	-	-	200	-	-	-	-	-	-	600	
	กาช12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	100		
	กาช18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	
ข้าวหอมมะลิ	กาช6	-	-	500	-	-	-	-	700	-	500	1,000	2,300	2,100	-	-	-	-	2,000	2,200	-	-	-	-	-	11,300	
	กาช22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	-	-	100	
	รวมข้าวหอมมะลิ	-	-	2,800	-	-	-	3,000	1,300	-	500	1,000	2,700	2,100	1,800	-	-	-	2,300	2,300	-	-	-	-	-	19,800	
	ข้าวหอมมะลิ	-	-	-	-	-	-	-	400	-	900	500	700	-	-	-	-	1,500	-	1,000	-	-	-	-	-	5,000	
	ชาวดอนมะลิ 105	400	2,500	500	-	800	-	-	600	-	2,500	2,000	500	1,800	500	800	2,000	1,200	700	1,200	-	-	-	1,000	-	19,000	
	รวมข้าวหอมมะลิ	400	2,500	500	-	800	-	-	1,000	-	3,400	2,500	1,200	1,800	500	800	3,500	1,200	1,700	1,200	-	-	-	1,000	-	24,000	
รวมทั้งหมด	ข้าวเจ้า	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	
	ข้าวหอมมะลิ	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	ข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง	4,000	3,400	3,300	4,000	4,000	2,600	3,000	3,100	4,200	3,900	3,500	3,900	3,900	3,300	4,400	3,500	4,000	4,000	3,100	3,800	4,200	2,300	2,100	1,000	82,000	
	ข้าวหอมมะลิ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	
รวมแล้วข้าว	ข้าวเจ้า	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	
	ข้าวหอมมะลิ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80	

